

МІНІСТЕРСТВО ПРОСВІТИ ПМР
ДОЗ «Придністровський державний інститут
розвитку освіти»

ПРОГРАМА
з навчального предмета
«Українська (офіційна) мова»
1–4 класи
(початкова загальна освіта)

Затверджено
Радою з освіти Міністерства просвіти ПМР

Тирасполь
2014

ББК 74.268.4Укр
П13

Укладачі:

Бронич І.О., ст. методист ДОЗ «Придністровський державний інститут розвитку освіти»;

Дубик А.О., ст. викладач ПДУ ім. Т.Г. Шевченка;

Ніконова І.В., вчитель української мови та літератури вищої кваліф. категорії МОЗ «Тираспольська гуманітарно-математична гімназія»

П13 **Програма** з навчального предмета «Українська (офіційна) мова». 1–4 класи (початкова загальна освіта) / Укл.: І.О. Бронич, А.О. Дубик, І.В. Ніконова. — Тирасполь: ДОЗ «ПДИРО», 2014. — 168 с.

Посібник укладений відповідно до вимог державного освітнього стандарту початкової загальної освіти ПМР.

ББК 74.268.4Укр

Учебное издание

ПРОГРАМА
з навчального предмета
«Українська (офіційна) мова»
1–4 класи
(початкова загальна освіта)

Укладачі:

Бронич Ірина Олександрівна, **Дубик** Алла Олександрівна,
Ніконова Інна Василівна

Редактор *О.М. Курилас*

Комп'ютерна верстка,
ізготовление оригінал-макета, обложка *О.М. Тимчук*

Подписано в печать 20.06.2014.

Формат 60 × 84 ¹/₁₆. Бумага офсетная. Печать офсетная.

Гарнитура «Times New Roman».

Усл. печ. л. 9,77. Тираж 81 экз.

ГОУ «ПГИРО», 3300. г. Тирасполь, ул. Каховская, 17.

Отпечатано в ООО «Теслайн». г. Тирасполь, ул. Манойлова, 57.

© ДОЗ «ПДИРО», 2014

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Українська мова є однією з офіційних мов Придністровської Молдавської Республіки.

Навчальний предмет «Українська (офіційна) мова» реалізує основну мету навчання: формування в учнів початкової школи пізнавальної мотивації щодо вивчення української мови, формування й розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо).

Дана програма складена згідно з вимогами державного освітнього стандарту початкової загальної освіти (наказ МП від 09.07.2013 р. № 853) та програми (Хорошковська О.Н. Програми з української мови. 1–4 класи // Збірник нормативного і програмного супроводу навчального предмета «Українська мова (офіційна) та література». — Тирасполь: ДОЗ «ПДІРО», 2009. — с. 37–90).

Головними завданнями навчання української (офіційної) мови є:

1) формування мотиваційної основи оволодіння українською мовою, інтересу до представленої нею культури;

2) становлення мовленнєвих здібностей (оволодіння грамотою, вмінням слухати, чути і розуміти нескладні висловлювання, виховання звукової культури, формування умінь висловлювати думки українською мовою, спілкуватися нею в типових ситуаціях);

3) виховання зацікавлення й поваги до українського народу, його мови, літератури, культури, історії, почуття толерантності до різних народів, різних культур, а також формування морально-етичних навичок.

Зміст навчання української мови визначається за такими змістовими лініями: мовленнєвою, мовною, культурологічною, кожна з яких реалізується в навчальному процесі у взаємозв'язку.

Комунікативна (мовленнєва) змістова лінія є основною, їй підпорядковуються знання з мови, які є базовими для розвитку й удосконалення вмінь спілкуватися в усній і писемній формах.

Усна форма спілкування передбачає збагачення українського словникового запасу, зокрема засвоєння української етикетної лексики, форм звертання

до однокласників та дорослих, умінь ввічливо триматися зі співбесідником у процесі діалогу, запитувати й відповідати, висловлювати прохання, згоду чи незгоду з повідомлюваним, а також формування умінь слухати-розуміти співбесідника та тексти, прочитані чи розказані українською мовою. З цією метою розвиваються, удосконалюються усні види мовленнєвої діяльності, якими учні оволоділи певною мірою у дошкільному віці (слухання-розуміння; діалогічне, монологічне мовлення).

Писемна форма мовлення у початкових класах передбачає формування умінь писати: списувати й писати самостійно та під диктовку, писати перекази, складати й записувати тексти різних типів — розповіді, описи, роздуми, правильно оформляти записи в зошиті, а також формування умінь правильно й свідомо читати українською мовою.

Лінгвістична (мовна) змістова лінія навчання спрямована на оволодіння учнями знань з української мови та орфографії, усвідомлення спільного в українській та російській мовах та відмінностей в них. Знання з мови лежать в основі формування й удосконалення частково мовленнєвих умінь: орфоепічних, лексичних, граматичних, а також орфографічних умінь і навичок.

Основним принципом, який обумовлює визначення змісту мовної й мовленнєвої ліній є принцип врахування спільного і відмінностей російської й української мови.

Культурологічна лінія змісту навчання полягає в ознайомленні учнів з національною культурою українського народу, з її особливостями в нашому регіоні, засвоєнні лексики на позначення національного одягу, посуду, їжі, оберегів, а також у засвоєнні сталих народних висловів, прислів'їв і приказок та умінь їх доречно вживати, в ознайомленні з українськими дитячими іграми, піснями, казками, іменами українських письменників, інших представників культури, історичних діячів тощо. Ця робота має органічно поєднуватись з іншими аспектами навчання і реалізовуватись.

У початкових класах визначено такі аспекти навчання української мови: «Мовленнєва діяльність», «Знання з мови й мовні уміння», «Правописні уміння й навички», «Читання».

I. Мовленнєва діяльність

Усне мовлення

Формування умінь мовленнєвої діяльності українською мовою, як і російською, пов'язане з двома її формами — усною (аудіювання й говоріння) та писемною (читання і письмо). Мовленнєва діяльність покликана забезпечити пізнавальну й комунікативну функції, які здійснюються через сприйняття й розуміння усної інформації (аудіювання) та писемної (читання і письмо),

спілкування з однолітками та дорослими. У 1–2-х класах завдання полягатиме, передусім, у розвитку умінь аудіювання та формуванні частково мовленнєвих умінь, пов'язаних з мовою — орфоепічних і граматичних — і збагаченні й поповненні словникового запасу і на їхній основі — розвитку комунікативного мовлення, а також формування умінь читання і письма. При цьому на перший рік (1 клас) припадає завдання формувати уміння усного мовлення: аудіювання, частково мовленнєвих та мовленнєвих, в тому числі комунікативних умінь. Завданням другого року навчання, крім зазначених, є формування і розвиток умінь писемного мовлення, а саме: умінь читати й писати українською мовою (без засвоєння орфографічних правил).

У 3-х і 4-х класах ставляться завдання оволодіти елементарними мовними знаннями та правописними й граматичними уміннями і навичками, необхідними для подальшого розвитку й удосконалення усного й писемного комунікативного мовлення, зокрема умінь читати українською мовою. З метою вдосконалення й розвитку читацьких умінь та літературних інтересів уроки української мови й читання проводяться окремо.

Аудіювання. Аудіативні уміння є складовою комунікативних, адже без розуміння співбесідника неможлива комунікація. Тому розвиток умінь слухати-розуміти українське мовлення — одне з найважливіших завдань уроків української мови, пов'язаних не лише з формуванням усного й писемного мовлення, а й із загальнонавчальними уміннями, оскільки стосуються умінь зосереджуватись, вникати у зміст повідомлюваного, стежити за розвитком сюжету, розуміти зміст завдань учителя тощо.

В умовах навчання близькоспоріднених мов розуміння української мови, хоч і неповне, забезпечується спільним у фонетичних і граматичних системах та словниковому складі обох мов. Однак часто нові або частково схожі слова призводять до неповного чи неправильного розуміння усних висловлювань. Тому формування умінь, що стосуються аудіювання, тісно пов'язане зі словниковою роботою. Повнота розуміння повинна перевірятися шляхом бесід, виконання спеціальних завдань тестового характеру, використання малюнків тощо.

Говоріння. Формування умінь усного українського мовлення — одне з основних завдань. При цьому слід урахувати, що до навчання в школі діти спілкувалися в основному російською мовою.

В основі умінь говорити українською мовою лежать частково мовленнєві уміння — орфоепічні й граматичні та словниковий запас. Належний рівень їхньої сформованості забезпечує вміння аудіювання та правильного говоріння, а також читання і письма. Саме тому необхідна повсякденна увага до їхнього формування.

Говоріння може відбуватися на репродуктивному рівні, коли учні відтворюють зразок, який дає вчитель, переказують, розповідають напам'ять тощо, й продуктивному, коли учні вміють самостійно побудувати фразу, запитати,

розповісти про когось, щось, вести діалог. Репродуктивні уміння сприяють формуванню продуктивного мовлення, оскільки в процесі їхнього розвитку відбувається активне засвоєння граматики та словника й формування усіх частково мовленнєвих умінь, які лежать в основі мовлення.

Продуктивне мовлення є кінцевим результатом, воно пов'язане з комунікацією, тобто спілкуванням, і передбачає мотив (бажання щось повідомити, про щось довідатись), орієнтацію в ситуації мовлення, співбесідника або слухачів (за монологічного мовлення) і результат, якого мовець хотів досягнути. Крім того, формування комунікативного мовлення передбачає засвоєння етикетної лексики, відповідної мовленнєвої поведінки тощо. Саме тому, формуючи уміння комунікативного мовлення, необхідно враховувати його складові.

Зміст роботи з розвитку усного мовлення обумовлюється такими сферами спілкування: особистісною, навчальною, соціально-побутовою, публічною та професійною та сферою природи. Кожна з цих сфер включає відповідну тематику й ситуації спілкування (в межах цієї тематики), які забезпечуються відповідним словником. Розвиток умінь розмовляти українською мовою відбувається як на готових зразках мовлення — озвучених текстах діалогічного й монологічного характеру, — так і за допомогою дидактичних матеріалів у вигляді ситуативних та нескладних за змістом сюжетних малюнків, опорних слів, запитань, уявних ситуацій, створених учителем на уроці тощо. Важливою умовою розвитку комунікативного мовлення є забезпечення потреби у спілкуванні українською мовою. З цією метою використовуються ігрові ситуації за змістом сприйнятих на слух текстів, а також організовується позакласна робота у вигляді днів української мови, підготовки й участі в народних святах (свято Миколая, Різдва, Великодня, зустрічі весни тощо), які проводяться українською мовою, інсценування українських казок тощо.

Писемне мовлення (читання і письмо)

Читання. Навички читання українською мовою формуються, починаючи з 2-го класу. Оскільки в основі алфавітів обох мов лежить кирилиця, це завдання полегшується тим, що більшість букв діти засвоїли в процесі оволодіння грамотою з російської мови, у них сформувалися і певні навички читання. Тому на уроках української мови спеціальному засвоєнню підлягають лише ті букви, які мають інше написання (*і, є, ї, і*), знак апостроф, букв-всполучення *ьо* (на місці букви *ё*) та букви, які мають однакове написання, але інше звукове значення (*ч, щ, з, и, е*). В усіх інших випадках відбувається перенесення знань та умінь, засвоєних на уроках російської мови. При цьому слід враховувати, що навички читання, сформовані на уроках російської мови, мають як позитивний, так і негативний вияв. Останнє проявлятиметься у неправильному наголошуванні, вимові, перекрученні українських слів під час читання, уповільненні темпу тощо.

Методика пояснення букв української мови, зокрема *і, и, е, є* відрізняється від методики навчання грамоти рідної мови. В основі їхнього пояснення лежить зіставлення з відповідними звуками і буквами російської мови та вказівка на спільне й розмежування відмінностей, проводиться частковий звуко-буквений аналіз слів. Такий підхід спрямований на зменшення інтерференції (накладання навичок, які вже сформувалися, на формування нових), яка уповільнює процес засвоєння українських букв, призводить до помилок. Тому на початковому етапі основне завдання — домогтися правильності читання й розуміння прочитаного. З оволодінням цими вміннями зростає і темп читання, однак спеціально пришвидшувати його на цьому етапі не варто, оскільки це призводитиме до збільшення вимовних помилок. Навчання читати українською мовою поєднується з роботою над розвитком аудіативних умінь та збагаченням словникового запасу й розвитком та удосконаленням умінь усного мовлення, в тому числі й комунікативного.

У 3-х і 4-х класах уроки української мови й читання проводяться окремо.

Основна мета навчання читати — формувати техніку читання українською мовою, прививати зацікавлення і любов до читання, виховувати засобами художнього слова громадянина ПМР, прививати естетичні смаки й уподобання, формувати моральні якості молодшого школяра, розвивати пізнавальні інтереси, інтелектуальні здібності, удосконалювати мовлення.

Відповідно до поставленої мети у 3–4-х класах у уроках читання визначені такі завдання:

— удосконалювати вміння читати по-українськи в міру швидко, правильно, свідомо, виразно;

— забезпечувати активне засвоєння української лексики, розвиток усного зв'язного мовлення;

— розвивати вміння самостійно працювати з книжкою;

— виховувати зацікавлення до української мови, фольклорних творів та творів українських письменників, народних традицій та звичаїв, почуття поваги до українського й інших народів, любові до рідної землі, естетичні смаки, моральні якості учнів.

Уроки українського читання, за правильної організації їх, сприяють розвитку мислення, уваги, пам'яті, уяви, а також естетичному, моральному, громадянському вихованню.

Так само, як і на уроках російського читання, на уроках українського слід дбати про удосконалення техніки читання вголос і мовчки, виховувати культуру читача, поглиблювати знання про навколишній світ, а також етнокультурознавчі знання.

Базовий компонент змісту початкового навчання з читання визначається на основі таких принципів: тематично-жанрового, художньо-естетичного, літературознавчого. Перші два з них є визначальними у виборі творів для

читання. Художньо-естетичний принцип передбачає відбір художніх творів за критерієм художньої цінності, літературознавчий — ознайомлення учнів з елементарними літературознавчими поняттями на рівні уявлень. У цьому плані важливо враховувати принцип взаємозв'язку з уроками російського читання і забезпечувати перенесення літературознавчих уявлень.

Коло читання складають тексти різних стилів (розмовного, художнього, художньо-популярного) і родів літератури (епічні, ліричні, драматичні), різних жанрів (прислів'я, приказки, загадки, казки, оповідання, легенди, байки тощо).

Для читання пропонуються твори усної народної творчості й твори українських письменників. Їхня тематика досить різноманітна: український фольклор, звичаї, обряди, сучасне й минуле України, її історія, культура, а також відомості про деяких українських письменників-класиків і сучасних, які писали для дітей і про дітей, життя і турботи дорослих та дітей, навчання і відпочинок, пригоди; природа, рослинний і тваринний світ, турбота дорослих і дітей про нього.

Уроки читання українською мовою мають певну специфіку. Вони потребують більшої уваги, порівняно з читанням російською, до роботи над словом, оскільки лексичний запас учнів ще досить обмежений, а також до удосконалення літературно правильного усного мовлення.

Працюючи над словами, образними висловами, художніми засобами, учитель повинен не лише пояснювати їх, а й домагатися, щоб учні вимовляли їх правильно, щоб вони увійшли в активний словниковий запас, збагатили їхнє мовлення. Тому важливо ставити учням завдання вживати нові слова, образні вислови, які були пояснені, під час переказування прочитаного чи відповідей на запитання. Робота над текстом не повинна обмежуватись переказуванням. Тут, як і на уроках російського читання, потрібно, щоб учні, прочитавши текст, уміли визначити основну думку, говорили про характер героя, мотивували його вчинки, висловлювали свої думки, своє й авторське ставлення до героя і змісту прочитаного, усвідомлювали роль художніх засобів у змалюванні тих чи інших подій, характеру тощо.

Якщо в 3-му класі учні переважно читають вголос після попереднього слухання тексту, який читає вчитель або записаного на магнітофонну плівку, оскільки тут в центрі уваги плавність і правильність читання (вимова, наголос), то в 4-му зростає питома вага читання мовчки. Самостійному читанню, так само, як і на уроках російського, передує підготовча робота, пов'язана з поясненням значення окремих слів і виразів, запитань, на які треба знайти відповідь тощо. Така робота не виключає наступного читання тексту вчителем, поглибленого його аналізу, вибіркового читання вголос, виразного читання.

Вправління у виразному читанні можливе лише за умови, що учні оволоділи читанням цілими словами (плавність та правильність його), не перекручують слів, читають з дотриманням норм української літературної вимови

та наголошування. Саме тому так багато уваги надається читанню вголос українською мовою у 3-му класі, хоч це не виключає наступного самостійного перечитування тексту мовчки (з різною метою).

Ті основні навички читання мовчки, які формуються на уроках російського читання, а саме: техніка такого читання (без артикулювання, без рухів голови за рядком, який читається очима, уміння швидко схоплювати очима рядок і т.д.) та відповідні вправи застосовуються й на уроках українського.

Як і на уроках російського читання, важливе значення для створення відповідного емоційного настрою, а також для поглиблення сприйняття й розуміння, мають вступна розповідь учителя, бесіда, розгляд картини, слухання музики, які однак не повинні бути надто довгими (в межах 3–5 хв.).

Так само спільними в обох мовах є й прийоми роботи над текстом, його розумінням, художніми засобами, видами читання, темпом, розвитком мовлення.

У 4-му класі, готуючи учнів до виразного читання, варто не тільки давати готову розмітку текстів, але й привчати самостійно розмічати текст.

Під час читання важливо вчити учнів підмічати яскраві образні слова, вирази, нові слова, ставити питання у зв'язку з прочитаним тощо.

Удосконалення навичок читання має відбуватися у нерозривній єдності з розвитком умінь розуміти прочитане. Для цього важливо ставити запитання, які допомагають з'ясувати, чи правильно діти сприйняли той чи інший факт, подію, чи можуть встановити причинно-наслідковий зв'язок між фактами, як розуміють загальний зміст прочитаного тощо.

Програмою не передбачено спеціальні години на позакласне читання українською мовою. Проте вчитель і в 3-му, і в 4-му класах повинен заохочувати дітей до самостійного читання вдома, приносячи в клас дитячі журнали, газети та книжечки й пропонуючи прочитати те чи інше оповідання або вірш, у зв'язку з темами, що вивчаються. Бесіди за змістом прочитаного, розповіді віршів, що їх самостійно підготували учні, доцільно проводити на підсумкових уроках наприкінці кожної теми.

На уроках читання розвиваються й удосконалюються такі види мовленнєвої діяльності, як слухання-розуміння, говоріння, письмо. Для останнього необхідні спеціальні зошити або зошити з друкованою основою. Так само, як і на уроках російського читання, учні слухають все більші тексти і вчать-ся розуміти їх, ділять на логічно завершені частини, добирають заголовки, вчать напам'ять вірші, загадки, прислів'я, переказують прочитане детально, вибірково, зі зміною дійової особи (4 клас), вчать ділитися враженнями від прочитаного, словесно змальовувати за уявою портрети героїв, продовжувати текст за завданням учителя тощо.

У зв'язку з тим, що у учнів недостатній словниковий запас і всього 1 урок читання на тиждень, уроки позакласного читання українською мовою як окремі не проводяться. Однак учитель має спонукати до самостійного читання,

організовуючи виставку книжок одного автора, або виставку, пов'язану з темою, яка вивчається, рекомендувати українську дитячу періодичну пресу (газети, журнали). На підсумкових уроках з теми учні мають розповідати й про твори, прочитані самостійно за рекомендацією вчителя.

Структурування програми обумовлене специфікою читання другою мовою та складається з таких розділів:

1. Коло читання.
2. Розвиток аудіативних умінь.
3. Розвиток навички читання.
4. Робота над текстом.
5. Розвиток умінь говоріння.
6. Письмо.
7. Робота з навчальною та художньою книжкою.
8. Твори для заучування напам'ять.

Письмо. У 2-му класі учні навчаються писати, вживаючи букви українського алфавіту *і, и, е, є, ї, г*, знак апостроф та буквосполучення **ьо** (на місці букви *є*) без правил правопису. Уроки української мови у цей період мають комплексний характер. Читання, письмо й розвиток мовлення проводяться на одному й тому ж уроці, тому важливо раціонально використовувати час на ці види роботи.

Як і під час читання, під час письма українською мовою необхідно враховувати навички, які є спільними для обох мов (написання більшості букв та з'єднань), і спиратися на них та формувати нові, пов'язані з написанням нових букв: *і, е, ї, г*, апострофа, буквосполучення **ьо**, вживанням їх у словах. Особливої уваги потребує вживання букв *і, и, е, є* у словах, подібних за звучанням (Іра, сир, поет), які однак відрізняються буквеним позначенням голосних, оскільки вони (букви) найбільше піддаються інтерференції й тому потребують спеціальних вправлень.

Основні види роботи, які застосовуються на цьому етапі, — списування з проговорюванням, словникові диктанти з використанням сигнальних карток, зорово-слухові та зорові диктанти. Основне завдання письма — сформувати графічну пильність, уміння вживати українські букви, які засвоюються.

Вимоги до техніки письма такі ж, як і до письма російською мовою. При цьому слід враховувати уміння, які вже сформовані на уроках російської, зокрема каліграфічні та ті, що стосуються культури оформлення записів у зошитах. На уроках української мови вони підтримуються, а не формуються як нові, тому каліграфічні хвилинки не проводяться, однак за потреби організовується індивідуальна робота. Спеціальних вправ у написанні потребують лише букви *Іі, Єє, Її, Гг*.

Оскільки навичка вживання українських букв на письмі формується повільно з причини інтерференції, робота над її вдосконаленням продовжується і в 3-х та 4-х класах. Рекомендується у зв'язку з цим замість каліграфічної хвилинки проводити вправи, спрямовані на розвиток зорової пам'яті та формування умінь вживати українські букви у словах, подібних за звучанням, але різних за буквеним позначенням голосних звуків (*син, лінія, поет*). У цих класах навички письма розвиваються, удосконалюються, формується орфографічна грамотність, учні навчаються не лише списувати, але й писати диктанти, перекази та складати й записувати тексти різних типів (розповіді, описи, роздуми).

II. Знання з мови. Мовні уміння і навички

У початкових класах учні одержують уявлення про українську мову як офіційну державну, спорідненість російської й української мов. Зміст українського мовного матеріалу визначено на основі порівняльного аналізу російської й української мов. У результаті виявлено мовні факти, які повністю збігаються в обох мовах, і ті, які мають певну розбіжність. Це отримало відповідну презентацію в програмах і повинно враховуватися під час організації навчального процесу та в методиці навчання.

Спільні в обох мовах знання й уміння з мови мають бути перенесені й знайти своє застосування на українському мовному матеріалі. Вони повинні активізуватися в навчальному процесі, а не вивчатися як нові. Засвоєнню підлягають лише терміни та опорні слова, що дає можливість вільно оперувати знаннями.

Факти, які не збігаються (деякі знання з фонетики, граматики: рід та число деяких іменників, граматичні закінчення, суфікси і префікси), потребують особливої уваги, оскільки засвоєння такого матеріалу супроводжується інтерференційним впливом навичок, які вже сформувалися на уроках російської, що призводить до помилок. Такі знання й уміння потребують корекції (поправки) відповідно до закономірностей української мови.

У 1–2-х класах учні одержували елементарні знання з фонетики й граматики з метою практичного оволодіння орфоепічними й граматичними уміннями. У 3–4-х класах ці знання поповнюються й удосконалюються.

Оскільки розходжень у мовному матеріалі обох мов не так уже й багато (спільними є майже усі граматичні поняття), врахування спільного в обох мовах вивільняє багато часу, який в інших умовах витрачався б на пояснення нових знань та формування відповідних умінь. Це дає можливість надати урокам української мови практичного спрямування. Відпрацьовуються навички правильного користування словом з точки зору орфоепії та граматики,

проводиться робота над збагаченням словникового запасу як окремими словами, так і граматичними конструкціями, усталеними виразами, прислів'ями й приказками та їхнім доречним вживанням у мовленні. Особлива увага має надаватися лексичній та граматичній сполучуваності слів, зокрема, у випадках розбіжностей у російській та українській мовах (*открыть дверь* – *відчинити двері*, *благодарю тебя* – *дякую тобі*), вживанню прийменників, займенників, якісних прикметників вищого й найвищого ступенів, прислівників (без уживання термінів, практично). Відпрацьовуються уміння будувати речення різних типів, поширювати їх, уживати речення з однорідними членами зі сполучниками й без них, складати тексти різних типів з орієнтацією на слухача або читача. Зазначений підхід до організації навчального процесу на уроках української мови зобов'язує вчителя домагатися міцності знань з російської та забезпечення певної відстані у часі (3–4 год.) між опрацюванням ідентичних тем на уроках російської й української мов.

Практична спрямованість початкового навчання української мови зумовлює те, що контролю підлягають не стільки знання з мови, скільки уміння практично застосовувати ці знання.

III. Правопис. Правописні уміння й навички

У 3–4-х класах учні опановують елементарними правилами українського правопису, у них формуються відповідні правописні уміння й навички.

Більшість орфографічних правил української мови мають фонетичну основу, тому їхнє засвоєння має відбуватися з опорою на знання з фонетики (в українській мові звук [ц'] м'який, тому після нього вживається м'який знак) та уміння літературної вимови.

Порівняльний аналіз змісту орфографічних правил в обох мовах дозволив об'єднати їх у 3 групи: I — правила, зміст яких повністю збігається в обох мовах; II — правила, зміст яких збігається частково (найбільша група, яка має різні варіанти збігу й розбіжностей); III — правила, що регулюють написання, властиві лише українській мові (чергування голосних і приголосних при зміні слів і словотворенні, подовження м'яких приголосних основи і позначення цього явища на письмі). Методика вивчення кожної групи таких правил різна. Найскладнішими для засвоєння є правила другої групи, оскільки процес формування правописних умінь у цих випадках зазнає інтерференційного впливу навичок з російської мови, що призводить до численних помилок. Тому формування правописних умінь повинно постійно бути в центрі уваги вчителя, уміння й навички мають підтримуватися шляхом організації систематичного повторення та вправлення у письмі (словникові, пояснювальні й попереджувальні диктанти, вправи на класифікацію

слів за правилами правопису тощо). З метою попередження та зменшення інтерференції на етапі пояснення рекомендується використовувати прийом відкритого міжмовного зіставлення типу: в російській мові — в українській мові, а під час підбору дидактичного матеріалу для практичних вправ — прийом прихованого зіставлення (запиши українською мовою такі слова: *голубь, степь, календарь*). І під час формування правописних умінь продовжується робота над виробленням навички вживати українські букви *і, у, е, є, ї, г* у словах української мови. Найефективніше включати слова із зазначеними буквами (типу *син, електрик, Індія, їхати, тава*) у словникові диктанти, які проводяться на початку уроку (замість каліграфічної хвилини). Важливо формувати графічну й орфографічну пильність учнів, використовуючи відповідні віршовані тексти для зорових і зорово-слухових диктантів, а також уміння самоперевірки й самоконтролю записаного.

Правила, які мають складну алгоритмічну структуру (ненаголошені *е, у*, дзвінки й глухі приголосні), збігаються за своїм змістом в обох мовах, тому основна увага має зосереджуватись на умінні діяти за правилом та збагаченні словникового запасу.

Як і на уроках російської мови, у 3–4-х класах учні мають засвоїти списки слів, написання яких розходиться в російській і українській мовах, однак в українській мові не регулюються певними правилами. Такі слова потребують систематичного включення у вправи, які виконуються на уроці, а з метою перевірки якості їхнього засвоєння ці слова включають у перевірні й контрольні роботи.

Оскільки процес оволодіння мовленнєвими вміннями з другої мови за визначенням психолінгвістів має таку структуру: знання → первинні уміння → навичка → вторинні (кінцеві) уміння, то виклад програмового матеріалу у 1–2-х класах розпочинається з мовної лінії (знання).

МІСЦЕ ПРЕДМЕТА В НАВЧАЛЬНОМУ ПЛАНІ

Кількість годин на вивчення предмета «Українська (офіційна) мова» визначається Базовим навчальним планом: у 1-му класі відводиться 34 години на рік, у 2–4-х — 68 годин на рік.

З огляду на те, що у 1-му класі діти оволодівають рідномовною грамотою, українська мова запроваджується у формі усного курсу.

У другому класі вивчення української мови починається з оволодіння читанням, а з другого півріччя — і письмом у взаємозв'язку з іншими видами мовленнєвої діяльності — слуханням і говорінням.

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

Провідне місце предмета зумовлене тим, що українська мова є однією з офіційних мов Придністровської Молдавської Республіки. Саме через мову учні знайомляться з культурою, літературою, історією українського народу.

Вивчення української мови сприяє формуванню в учнів уявлень про мову як основного засобу спілкування. В процесі вивчення української мови в учнів початкової школи формується позитивне емоційно-ціннісне ставлення до української мови, прагнення до її грамотного використання, розуміння того, що правильне усне й письмове мовлення є показником загальної культури людини. На уроках української мови учні отримують початкове уявлення про норми сучасної української літературної мови і правила мовленнєвого етикету, вчать орієнтуватися в умовах спілкування, виборі адекватних мовленнєвих засобів для успішного вирішення комунікативних завдань.

Одним з результатів навчання української мови є усвідомлення й інтеріоризація (надання) учням системи цінностей.

Цінність добра — усвідомлення себе як частини світу, в якому люди поєднані незліченними зв'язками, у тому числі за допомогою мови; усвідомлення постулатів морального життя (будь милосердний, роби так, як би ти хотів, щоб чинили з тобою).

Цінність спілкування — розуміння важливості спілкування як суттєвої складової життя суспільства, як одного основних елементів культури.

Цінність природи ґрунтується на загальнолюдській цінності життя, на усвідомленні себе частиною природного світу. Любов до природи — це і дбайливе ставлення до неї як до середовища існування людини, і переживання почуття її краси, гармонії, досконалості. Виховання любові й дбайливого ставлення до природи через тексти художніх і науково-популярних творів літератури.

Цінність краси й гармонії — усвідомлення краси й гармонійності української мови, її виражальних можливостей.

Цінність істини — усвідомлення цінності наукового пізнання як частини культури людства, проникнення в суть явищ, розуміння закономірностей, що лежать в основі соціальних явищ; пріоритетності знання, встановлення істини, самого пізнання як цінності.

Цінність сім'ї. Розуміння важливості сім'ї в житті людини; усвідомлення своїх коренів; формування емоційно-позитивного ставлення до сім'ї, близьких, відповідальності, повага до старших, їхніх моральних ідеалів.

Цінність праці й творчості — усвідомлення ролі праці в житті людини, розвиток організованості, ціннісного ставлення до праці в цілому і до літературної праці, творчості.

Цінність громадянськості й патріотизму — усвідомлення себе як члена суспільства, народу, представника країни, держави; почуття відповідальності за сьогодення й майбутнє своєї мови; інтерес до своєї країни: її історії, мови, культури, її життя та її народу.

Цінність людства — усвідомлення себе не лише громадянином Придністров'я, але й частиною світової спільноти, для існування й прогресу якої потрібні мир, співпраця, толерантність, повага до інших культур і мов.

РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

1 КЛАС

ОСОБИСТІСНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- усвідомлювати роль мови та мовлення в житті людей;
- емоційно «проживати» текст, висловлювати свої емоції;
- розуміти емоції інших людей, співчувати, співпереживати.

Засіб досягнення цих результатів — тексти, прочитані вчителем, літературних творів до ілюстрацій підручника.

МЕТАПРЕДМЕТНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Регулятивні УНД:

- визначати й формулювати мету діяльності на уроці за допомогою вчителя;
- проговорювати послідовність дій на уроці;
- учитися висловлювати свої припущення на основі роботи з матеріалом підручника;
- учитися працювати за планом, що пропонує вчитель;
- здатність орієнтуватися в цілях, завданнях, засобах та умовах спілкування.

Засобом формування регулятивних УНД служить проблемно-діалогічна технологія.

Пізнавальні УНД:

- орієнтуватися в підручнику (в змісті, умовних позначках і т.д.);
- знаходити відповіді на питання в ілюстраціях;
- перетворювати інформацію з однієї форми в іншу: переказувати невеликі тексти.

Засобом формування пізнавальних УНД служить методичний апарат підручника, що забезпечує формування функціональної грамотності (первинних навичок роботи з інформацією).

Комунікативні УНД:

- оформлювати свої думки в усному мовленні (діалогічних і монологічних висловлюваннях на рівні речення чи невеличкого тексту);
 - слухати й розуміти мовлення інших;
 - домовлятися з однокласниками разом з учителем про правила поведінки та спілкування й дотримуватися їх;
 - учитися працювати в парі, групі, виконуючи різні ролі (лідера, виконавця);
 - прагнення до більш точного висловлювання особистої думки й позиції.
- Засобом формування комунікативних УНД служить організація роботи в парах і малих групах.

ПРЕДМЕТНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Мовні результати (лексичні, фонетичні, граматичні)

лексичні:

- знати слова з тем, визначених програмою, в тому числі етикетну лексику, слова на позначення предметів побуту, української народної символіки;
- правильно і доречно вживати засвоєні слова в процесі мовлення;
- розрізняти міжмовні омоніми;
- засвоїти слова близькі й протилежні за значенням;

фонетичні:

- засвоїти вимову голосних і приголосних звуків української мови;
- розрізняти звуки, граматичні форми слів російської та української мов;
- орфоепічно правильно вимовляти звуки, звукосполюки та слова української мови;

граматичні:

- засвоїти форми звертання до дітей і дорослих;
- говорити, вживаючи слова (іменники і прикметники) у різних відмінкових формах однини і множини;
- використовувати у мовленні найбільш уживані іменники, дотримуватися норм чергування голосних і приголосних;
- засвоїти рід слів на позначення назв маленьких істот;
- вживати форми особових займенників, розповідаючи про себе або когось;
- розповідаючи про когось, щось, вживати форми прикметників вищого і найвищого ступенів;
- розповідаючи про того, хто виконує якусь дію, правильно вживати українські дієслівні форми.

Мовленнєві результати (аудіювання, говоріння)

аудіювання:

- зосереджено слухати мовлення вчителя;
- розрізняти схожі за фонетичними ознаками слова російської й української мов;

- слухати тексти різних жанрів (вірші, оповідання, казки) і розрізняти їх;
- розуміти, про кого розповідається в тексті, що розповідається;
- запам'ятовувати невеликі вірші, скоромовки, загадки, сприйняті на слух;
- запам'ятовувати початок і кінець тексту, послідовність розвитку подій у ньому (що було спочатку і що — потім);

говоріння:

- слухати й розуміти запитання та відповідати на них;
- відтворювати діалог казкових героїв, правильно інтонуючи його;
- будувати та підтримувати діалог, який складається з 3–4-х реплік, враховуючи етикетну лексику;
- відповідати на запитання за змістом малюнка;
- будувати діалог за змістом ситуації та ситуативних малюнків;
- запитувати українською мовою, щоб одержати інформацію один про одного, батьків, місце помешкання тощо;
- розповідати напам'ять вірші, скоромовки, загадувати загадки;
- переказувати сприйнятий на слух невеликий текст чи уривок, інструкції до ігор тощо;
- складати розповідь (3–4 речення) за змістом малюнка, спостереженнями;
- розповідати про себе, свою родину, друга (подругу), іграшку, домашню тварину тощо.

Культурологічні відомості:

- знати назви предметів побуту та назви українських оберегів;
- знати українські народні свята (свято Миколая, Різдво, Великдень);
- знати українські дитячі ігри й розваги (2–3); 2–3 обрядові пісні (щедрівки, колядки, веснянки); 1–2 колискові пісні; 2–3 народні загадки; 1–2 народні казки;
- знати імена українських письменників (Т. Шевченко, І. Франко, Л. Українка).

2 КЛАС

ОСОБИСТІСНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- усвідомлювати роль мови й мовлення в житті людей;
- емоційно «проживати» текст, *висловлювати свої емоції*;
- розуміти емоції інших людей, співчувати;
- звертати увагу на особливості усних і письмових висловлювань інших людей (*інтонацію, темп, тон мовлення; вибір слів і розділових знаків: крапка або три крапки, крапка або знак оклику*).

Засобом досягнення цих результатів служать тексти підручника та підібрані вчителем і прочитані літературні тексти.

МЕТАПРЕДМЕТНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Регулятивні УНД:

— визначати й формулювати мету діяльності на уроці за допомогою вчителя;

— проговорювати послідовність дій на уроці;

— учитися висловлювати своє припущення (версію) на основі роботи з матеріалом підручника;

— учитися працювати за планом, запропонованим вчителем.

Засобом формування регулятивних УНД служить проблемно-діалогічна технологія.

Пізнавальні УНД:

— орієнтуватися в підручнику (на розвороті, у змісті, в умовних позначках); у словнику;

— знаходити відповіді на питання в тексті, ілюстраціях;

— робити висновки в результаті спільної роботи класу та вчителя;

— перетворювати інформацію з однієї форми в іншу: докладно переказувати невеликі тексти.

Засобом формування пізнавальних УНД служать тексти підручника і його методичний апарат, який забезпечує формування функціональної грамотності (первинних навичок роботи з інформацією).

Комунікативні УНД:

— оформлювати свої думки в усній формі (на рівні речень чи невеликого тексту);

— слухати й розуміти мовлення інших; користуватися прийомами слухання: фіксувати тему (заголовок), ключові слова;

— виразно читати і переказувати текст;

— домовлятися з однокласниками разом з учителем про правила поведінки і спілкування й самооцінки і дотримуватися їх;

— учитися працювати в парі, групі; виконувати різні ролі (лідера, виконавця).

Засобом формування комунікативних УНД служать проблемно-діалогічна технологія та організація роботи в парах і малих групах.

ПРЕДМЕТНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Мовні результати (лексичні, фонетичні, граматичні)

лексичні:

— знати слова на теми, визначені програмою;

— розрізняти схожі слова російської та української мов;

— доречно вживати синоніми й антоніми, вживати (за допомогою вчителя) народні вирази, національно марковану лексику;

фонетичні:

- знати терміни *голосний, приголосний звук, твердий, м'який, склад, наголос*;
- розрізняти голосні й приголосні, тверді й м'які приголосні звуки, визначати склад, наголос;
- правильно вимовляти голосні звуки української мови в процесі мовлення;
- твердо вимовляти звук [ч];
- вимовляти фрикативний звук [г], у тому числі й у закінченні *-ого*;
- м'яко вимовляти звук [ц'];
- чітко, не оглушуючи, вимовляти дзвінкі приголосні, в тому числі й нескладовий [ў];
- пом'якшено вимовляти приголосні перед [і];
- правильно вимовляти подовжені приголосні;
- твердо вимовляти звуки [г], [к], [х] перед [и];
- правильно вимовляти дієслівні форми;
- вимовляти звуки [дж], [дз], [дз'];
- вимовляти звук [й] на місці апострофа у сполученнях *б'я, п'я, в'я, м'я*;

граматичні:

- розуміти терміни: *речення, крапка, кома, знак питання, знак оклику*;
- розрізняти граматичні форми слів російської й української мов;
- у процесі говоріння правильно вживати вказівні слова та особові займенники у різних граматичних формах;
- вживати прийменники при побудові словосполучень, речень;
- правильно вживати форми звертання до однокласників та дорослих;
- правильно вживати граматичні форми слів — назв предметів під час діалогічного й монологічного мовлення;
- розрізняти рід подібних у російській та українській мовах іменників;
- правильно вживати граматичні форми слів — назв ознак предметів у процесі мовлення;
- правильно вживати граматичні форми слів — назв дій під час діалогічного й монологічного мовлення.

Мовленнєві результати (аудіювання, говоріння, читання, письмо)

аудіювання:

- визначати, якою мовою — російською чи українською — вимовлено слова, які мають незначні фонетичні відмінності, відрізняються наголосом тощо;
- визначати у словах звуки, відмінні в російській та українській мовах, групувати слова за фонетичними й тематичними ознаками;
- розпізнавати слова, що є міжмовними омонімами;
- групувати слова за темами;

— розпізнавати тексти різних жанрів, класифікувати їх;
— зосереджено слухати текст і співвідносити прослуханий уривок з малюнком, вибирати з ряду поданих той, що стосується змісту прочитаного уривка;

— визначати з допомогою тестів про кого, що розповідається; хто головні герої; добирати заголовки;

говоріння:

— відповідати на запитання у зв'язку з темами, що вивчаються; вміти поставити запитання;

— відтворювати діалог;

— вступати в рольову гру;

— вступати в діалог (4–5 реплік) з однолітками й дорослими, вживаючи етикетну лексику та слова звертання в зв'язку з потребами, визначеними у програмі;

— переказувати прочитаний або сприйнятий на слух текст, в тому числі інструкції до ігор;

— розповідати напам'ять скоромовки, вірші;

— будувати зв'язну розповідь за аналогією до поданого зразка; за змістом малюнка; про себе, свою родину; про побачене чи почуте; описувати когось, щось (за аналогією);

читання:

— знати букви української мови та їхнє звукове значення; терміни: *наголос, крапка, кома, знак питання, знак оклику*;

— правильно вимовляти голосні звуки української мови в процесі читання та наголошувати слова;

— твердо вимовляти звуки [ч], [шч] на позначення букв **ч**, **щ** в процесі читання;

— правильно читати слова з буквами *г* та *ґ*; **і**, **и**, **е**, **є**;

— правильно вимовляти звуки, що позначаються буквами **й–ї**;

— зліто вимовляти звуки в складах з **ьо** в процесі читання;

— правильно вимовляти слова з апострофом;

— правильно (без перекручення) і свідомо читати (розуміти прочитане) цілими словами (в окремих випадках — поскладово);

— дотримуватися пауз перед розділовими знаками та в кінці речення;

— правильно інтонувати початок і кінець речення;

письмо:

— вміти писати букви (великі й малі) **Іі**, **Єє**, **Її**, **ґґ**;

— вживати букви **і**, **и**, **е**, **є**, **ї**, **ґ** під час написання слів;

— вміти писати слова з буквосполученнями **йо**, **ьо** та апострофом;

— вживати вивчені букви під час списування речень чи тексту (25–30 слів) та самостійного запису окремих слів під час словникових диктантів (до 15 слів);

— вживати потрібні розділові знаки в кінці речень та перед **а** (всередині).

Культурологічні відомості:

- знати слова — назви предметів побуту, одягу, оберегів;
- знати про українські народні свята та звичаї їх зустрічати (звичай щедрувати і засівати на Різдвяні й новорічні свята, співати веснянки тощо);
- знати імена та прізвища українських письменників (Т.Г. Шевченко, Леся Українка, Василь Сухомлинський, Марійка Підгірянка, Наталя Забіла, Грицько Бойко);
- знати та вміти розповідати: 2–3 колядки, щедрівки, веснянки; 2–3 прислів'я та приказки; 1–2 казки; 3–4 загадки; знати 1–2 дитячі гри та вміти гратися в них, співати колискові пісні (1–2 пісні).

3 КЛАС

ОСОБИСТІСНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- емоційність; вміння усвідомлювати й визначати (називати) свої емоції;
- емпатія — уміння усвідомлювати й визначати емоції інших людей, співчувати іншим людям;
- почуття прекрасного — уміння почувати красу й виразність мовлення, намагатися вдосконалювати власне мовлення;
- любов і повага до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до рідної мови та офіційних мов ПМР;
- інтерес до читання, до ведення діалогу з автором тексту; потреба в читанні;
- інтерес до вивчення мови;
- усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова.

Засобом досягнення цих результатів слугуватимуть тексти підручника, питання і завдання до них, проблемно-діалогічна технологія, технологія продуктивного читання.

МЕТАПРЕДМЕТНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Регулятивні УНД:

- самостійно формулювати тему й мету уроку;
- складати план вирішення навчальної проблеми разом зі вчителем;
- працювати за планом, звіряючи свої дії з метою, коректувати свою діяльність;
- в діалозі з учителем виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших згідно з цими критеріями.

Засобом формування регулятивних УНД служать технологія продуктивного читання й технологія оцінювання навчальних досягнень (успіхів).

Пізнавальні УНД:

- користуватися різними видами читання: вивчальним, оглядовим, ознайомлювальним;
- вилучати інформацію, подану в різних формах (суцільний текст; не-суцільний текст — ілюстрація, таблиця, схема);
- перероблювати й перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (складати план, таблицю, схему);
- користуватися словниками, довідниками;
- здійснювати аналіз і синтез;
- установлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- подавати роздум.

Засобом розвитку пізнавальних УНД слугують тексти підручника та його методичний апарат; технологія продуктивного читання.

Комунікативні УНД:

- оформлювати свої думки в усній та письмовій формах з урахуванням мовленнєвої ситуації;
- адекватно використовувати мовленнєві засоби для вирішення різних комунікативних завдань; володіти монологічною та діалогічною формами мовлення;
- висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору;
- слухати й чути інших, намагатися прийняти іншу точку зору, бути готовим коректувати свою точку зору;
- домовлятися та приходити до спільного вирішення у спільній діяльності;
- ставити питання.

ПРЕДМЕТНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Мова і правопис

звуки і букви:

- знати український алфавіт; терміни: *голосний звук, приголосний звук, склад, наголос*; кількість голосних звуків і позначення їх 10 буквами;
- правильно наголошувати українські слова;
- ділити слова на склади, робити звуковий аналіз;
- правильно вимовляти й позначати на письмі приголосні звуки;
- диференціювати тверді й м'які приголосні в російській та українській мовах;
- правильно вимовляти тверді приголосні;
- не вживати на письмі **ь** після твердих **б, п, в, м, ф** та **р** (у кінці слова);
- вживати м'який знак (**ь**) на позначення м'якості приголосних, зокрема звука [ц'] у кінці слів;
- робити звуковий аналіз слів та вживати **ь** для позначення вимови м'яких приголосних перед **о**;

— правильно вимовляти подовжені м'які приголосні й позначати їх на письмі двома буквами;

— вимовляти тверді приголосні перед [и], зокрема у граматичних формах (руки, дороги) та пом'якшені перед *i*;

— вживати на письмі після букв на позначення твердих приголосних букви *i*, *u*, орієнтуючись на вимову;

— робити звуковий аналіз слів з апострофом, вживати апостроф на позначення звука [й] перед [а, о, у, і], що на письмі позначаються буквами *я, ю, є, ї*;

— швидко знаходити в орфографічному словнику потрібне слово;

текст:

— знати терміни: речення, розповідне, питальне, спонукальне, окличне речення; крапка, кома, знак питання, знак оклику; підмет, присудок, другорядні члени;

— вживати речення, різні за метою висловлювання в усному мовленні й на письмі;

— будувати речення, вживаючи фразеологізми, з якими знайомить їхній підручник;

— визначати головні члени речення;

— поширювати речення;

— складати речення за схемами; доповнювати за запитаннями тощо;

— будувати складні речення (з двох простих) за поданим зразком, схемою, вживаючи сполучники, ставлячи коми перед ними (крім *i*);

лексичне значення слова:

— пояснювати лексичне значення слів;

— розрізняти значення схожих за звучанням, але різних за значенням слів російської й української мов (*луна – ехо, чоловік – муж, місто – г'ород, гор'од – огород*);

— здогадуватися, чому слово так називається (слова, значення яких вмотивовано: підберезовик, підвіконня);

— розрізняти слова, які мають пряме значення й багатозначні;

— добирати синоніми й антоніми самостійно й за допомогою словників;

— вибирати з ряду синонімів найбільш влучний;

— користуватися словниками (тлумачним, синонімів і антонімів) при доборі синонімів чи антонімів, для з'ясування значення слова;

будова слова:

— володіти термінами: *основа слова, закінчення, корінь, префікс, суфікс, споріднені (однокореневі) слова*;

— визначати основу й закінчення;

— розрізняти споріднені слова та слова, близькі за значенням; форму слова та споріднені слова;

- знати правила чергування кінцевих звуків основи [г, к, х–з', ц', с'] та [о, е–і] в корені при зміні слів і словосполучень;
- змінювати зазначені звуки (голосні та приголосні) при словозміні та словотворенні;
- добирати групи споріднених слів;
- усвідомлювати роль суфіксів і префіксів;
- визначати будову слова: корінь, суфікс і префікс, закінчення;
- розуміти й пояснювати значення, яке надають суфікси словам;
- утворювати споріднені слова за допомогою суфіксів;
- правильно вимовляти й писати суфікси;
- розуміти й пояснювати значення, які надають словам префікси;
- утворювати споріднені слова за допомогою префіксів;
- правильно писати префікси, вживати апостроф;
- розрізняти схожі префікси і прийменники;
- розпізнавати ненаголошені [е], [и] та глухі й дзвінкі приголосні; добирати перевірні при написанні таких слів;
- застосовувати правило про позначення ненаголошених [е], [и] та глухих і дзвінких (у вимові) приголосних на письмі;
- розрізняти написання слів даного типу у російській та українській мовах;
- писати слова цього типу, орієнтуючись на вимову;
- списувати й писати під диктовку слова, речення, тексти.

Культурологічні відомості:

- знати правила українського мовленнєвого етикету й дотримуватися їх;
- знати прислів'я та приказки, народні вислови, загадки і доречно використовувати їх у мовленні;
- уміти розповідати про окремі народні звичаї (зустрічати гостей, шанувати хліб, з повагою ставитись до старших, вживаючи шанобливу форму Ви) та оберегів (рушники, віночок, стрічки, квіти).

Мовленнєва діяльність

аудіювання:

- розрізняти слова української й російської мов;
- сприймати й розуміти завдання та інструкції, які дає вчитель;
- слухати й розуміти лексичне значення слів, класифікувати їх;
- розрізняти за інтонацією розповідні, питальні, окличні речення;
- розуміти зміст текстів, сприйнятих на слух;

говоріння:

- правильно вимовляти звуки української мови;
- звертатися до дорослих й один до одного ввічливим тоном;

— вживати етикетну лексику; вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення;

— вступати в діалог і підтримувати його;

— розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу;

— правильно інтонувати речення (репліки) в процесі усного мовлення;

— запитувати й відповідати на запитання, вживаючи українські форми звертання та етикетну лексику;

— пояснювати значення слів української мови;

— переказувати дослівно, вибірково уривки, стисло — невеликі тексти, сприйняті на слух чи прочитані;

— розповідати за ситуацією в класі, за окремим малюнком чи серією малюнків;

— розповідати про себе, свою родину, друзів тощо;

читання:

— читати мовчки й розуміти прочитане;

— класифікувати слова за певними ознаками;

— встановлювати межі речень та правильно інтонувати їх;

— знаходити у тексті слова з орфограмами, синоніми й антоніми, споріднені й багатозначні слова тощо та речення, різні за інтонацією й метою висловлювання;

— доповнювати прочитане речення, редагувати його;

— визначати тему та головну думку тексту;

— визначати структурні елементи тексту;

— ділити (з допомогою вчителя) текст на частини, добирати заголовки;

— називати дійових осіб, давати їм коротку характеристику;

— знаходити в тексті образні слова й вирази, пояснювати їхню роль;

— розрізняти жанри текстів;

письмо:

— знати вимоги до ведення зошитів і культури записів і застосовувати знання й уміння, засвоєні на уроках російської мови на українському мовному матеріалі;

— розрізняти букви російського й українського алфавітів;

— вживати букви *и, і, е, ї, г, ъо*, апостроф під час письма українською мовою;

— списувати прозові й віршовані тексти без пропусків і заміни букв українського алфавіту російськими;

— робити підписи під малюнками, записувати імена дітей та дорослих тощо;

— складати й записувати речення за малюнком, опорними словами, на задану тему;

- формулювати й записувати запитання за змістом тексту, малюнка та відповіді на них;
- відновлювати деформований текст;
- колективно записувати переказ;
- складати й записувати текст за колективно складеним планом, малюнком і заголовком, малюнком і опорними словами;
- удосконалювати (редагувати) створений чи поданий текст;
- списувати й писати під диктовку, дотримуючись правил української орфографії та пунктуації.

4 КЛАС

ОСОБИСТІСНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- емоційність; вміння усвідомлювати й визначати (називати) свої емоції;
- емпатія — уміння усвідомлювати й визначати емоції інших людей; співчувати іншим людям;
- почуття прекрасного — уміння почувати красу й виразність мовлення, намагатися удосконалити власне мовлення;
- любов і повага до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до рідної мови та офіційних мов ПМР;
- інтерес до читання, до ведення діалогу з автором тексту; потреба в читанні;
- інтерес до вивчення мови;
- усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова.

Засобом досягнення цих результатів слугуватимуть тексти підручника, питання і завдання до них, проблемно-діалогічна технологія, технологія продуктивного читання.

МЕТАПРЕДМЕТНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Регулятивні УНД:

- самостійно формулювати тему й мету уроку;
- складати план вирішення навчальної проблеми разом зі вчителем;
- працювати за планом, зв'язуючи свої дії з метою, коректувати свою діяльність;
- в діалозі з учителем виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших згідно з цими критеріями.

Засобом формування регулятивних УНД слугують технологія продуктивного читання й технологія оцінювання навчальних досягнень (успіхів).

Пізнавальні УНД:

- користуватися різними видами читання: вивчальним, оглядовим, ознайомлювальним;

- вилучати інформацію, подану в різних формах (суцільний текст; не-суцільний текст — ілюстрація, таблиця, схема);
- перероблювати й перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (складати план, таблицю, схему);
- користуватися словниками, довідниками;
- здійснювати аналіз і синтез;
- установлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- подавати роздум.

Засобом розвитку пізнавальних УНД слугують тексти підручника та його методичний апарат; технологія продуктивного читання.

Комунікативні УНД:

- оформлювати свої думки в усній та письмовій формах з урахуванням мовленнєвої ситуації;
- адекватно використовувати мовленнєві засоби для вирішення різних комунікативних завдань; володіти монологічною та діалогічною формами мовлення;
- висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору;
- слухати й чути інших, намагатися прийняти іншу точку зору, бути готовим коректувати свою точку зору;
- домовлятися та приходити до спільного вирішення у спільній діяльності;
- ставити питання.

ПРЕДМЕТНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Мова і правопис

текст:

- знати, що таке текст, які бувають типи текстів;
- визначати тему й основну думку тексту;
- добирати заголовки;
- знаходити слова, що служать засобами зв'язку між реченнями тексту;
- розрізняти типи текстів;
- переказувати різні типи текстів;
- будувати тексти різних типів;
- знаходити у тексті речення різних типів і самостійно будувати їх;
- правильно інтонувати речення та ставити потрібні розділові знаки;
- правильно записувати спонукальні речення;
- визначати головні й другорядні члени речення;
- ставити питання від головного до залежного слова в словосполученні; аналізувати словосполучення в реченні (встановлювати зв'язок слів у реченні);
- складати речення, поширювати їх; встановлювати зв'язок між словами в реченні;
- вводити у власні речення найпростіші фразеологізми (*накивати п'ятами, теревені правити* тощо);

- поширювати речення однорідними членами;
- складати речення з однорідними членами із сполучниками та без них;
- правильно інтонувати однорідні члени речення;
- вживати кому перед сполучниками *і* (якщо він повторюється), *а*, *але*, *та* (в значенні *але*);

лексичне та лексико-граматичне значення слова:

- добирати синоніми, антоніми;
- розрізняти слова з одним значенням і багатозначні;
- знаходити у текстах слова з переносним значенням;
- використовувати синоніми й багатозначні слова при побудові речень;
- користуватися тлумачним та перекладним словником для з'ясування значення слова, словником синонімів — для добору синонімічного ряду;

частини мови:

- володіти термінами на позначення частин мови та їхніх граматичних ознак;
- користуватися українською термінологією під час відповіді на запитання вчителя;
- розрізняти слова — різні частини мови;
- розуміти значення предметності іменників, назв опредмечених ознак і дій;
- утворювати ряди однокорених іменників за допомогою суфіксів і префіксів, пояснювати значення утворених слів;
- визначати рід і число іменників;
- вживати іменники у належному їм роді й числі (*кір, листя*);
- відмінювати іменники, правильно вживати іменники у певному відмінку;
- знати, що таке прикметник, граматичні ознаки прикметників;
- утворювати прикметники від іменників та прикметників за допомогою суфіксів, пояснювати, як змінилося значення утворених слів;
- утворювати прикметники вищого і найвищого ступенів (*великий – більший – найбільший*);
- відмінювати прикметники чоловічого, жіночого, середнього роду в однині та множині;
- вживати прикметникові форми різних відмінків в усному мовленні й на письмі;
- розрізняти особові, присвійні, вказівні займенники;
- усвідомлювати роль займенників у тексті;
- спостерігати за відмінюванням особових займенників, робити висновки;
- змінювати форми особових займенників за відмінковими питаннями;
- вживати займенники у різних відмінкових формах при побудові словосполучень, речень;

- відрізняти займенники від прийменників і правильно вживати їх на письмі;
- вживати займенники при удосконаленні (редагуванні) тексту (замінювати займенниками іменники та прикметники, що повторюються);
- знати, що таке дієслово та які його граматичні ознаки;
- утворювати однокореневі дієслова за допомогою префіксів, пояснювати значення таких дієслів;
- будувати словосполучення й речення з дієсловами різних семантичних груп, речень з однорідними присудками;
- спостерігати й пояснювати роль дієслів у текстах-розповідях, описах, будувати тексти-описи явищ природи з використанням дієслів;
- розрізняти часи дієслів за допомогою запитань;
- змінювати час дієслів;
- вживати суфікс **-в-** у дієсловах чоловічого роду;
- знати, що таке неозначена форма дієслова, де вона найчастіше вживається та яке значення передається з допомогою цієї форми;
- спостерігати за таблицею змінювання дієслів і робити висновки;
- змінювати дієслова теперішнього і майбутнього часів за особами;
- ділити дієслова за дієвідмінами;
- правильно вимовляти та писати дієслова на **-иця, -ться**;
- будувати словосполучення й речення з дієсловами в різних особових формах теперішнього і майбутнього часів;
- вживати в усному мовленні та правильно писати найбільш уживані прислівники;
- вживати в усному мовленні та на письмі числівники від 1 до 20.

Культурологічні відомості:

- знати 4–5 прислів'їв, приказок, народних висловів і доречно вживати їх у власному мовленні; 2–3 народні казки; 2 дитячі гри;
- використовувати в мовленні найбільш уживані форми привітання та прощання;
- знати українські звичаї зустрічати гостей, проводити їх;
- знати імена найбільш відомих українських письменників (Т. Шевченко, Л. Українка, І. Франко, Н. Забіла, Т. Коломієць та ін.).

Мовленнєва діяльність

аудіювання:

- зосереджено слухати українське мовлення, помічати неправильно вимовлені слова, виправляти помилки;
- розуміти зміст поданого тексту з одного прослуховування;
- розпізнавати в текстах образні слова й словосполучення, синоніми й антоніми, слова, вжиті в переносному значенні;

- розпізнавати на слух речення, різні за метою висловлювання й за інтонацією;
- розпізнавати речення зі звертаннями, місце звертання в реченні;
- визначати в тексті, сприйнятому на слух, тему й основну думку;
- розпізнавати у сприйнятих на слух реченнях слова, що належать до різних частин мови;
- розпізнавати закінчення у спільних для російської та української мов лексемах;

говоріння:

- знати правила українського мовленнєвого етикету й етикетну лексику;
- будувати діалог за змістом тексту та за уявною чи створеною в класі мовленнєвою ситуацією;
- висловлювати своє ставлення до почутого;
- вживати відповідні слова, уточнюючи почуте, висловлюючи припущення, здивування, переконуючися в достовірності;
- використовувати під час відповіді на запитання з мови українські терміни;
- самостійно виправляти допущені в процесі мовлення власні помилки та помилки однокласників;
- запитувати про час якоїсь дії, її місце, ознаки предмета тощо;
- переказувати текст дослівно, стисло, повністю чи вибірково;
- складати усно тексти за завданням учителя;

читання:

- швидко знаходити потрібне завдання чи вправу в підручнику, словничок, примітку, зразок і т.п.;
- читати вголос і мовчки, розуміти прочитане;
- групувати слова за лексичними, граматичними чи орфографічними ознаками;
- знаходити зайві слова в логічному ряду;
- правильно інтонувати речення під час читання вголос;
- дочитувати закінчення чи змінювати їх;
- розрізняти жанри художніх творів;
- знати імена та прізвища авторів художніх творів;
- читати цілими словами, правильно, не перекручуючи слів, дотримуючись наголосів, нормально за темпом;
- швидко орієнтуватися в тексті з метою добору правильної інтонації читання речень;
- робити розмітку тексту, виразно читати прозові й віршовані тексти;
- читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання;
- читати мовчки незнайомий текст і розуміти прочитане;
- самостійно знайомитися із значенням нових слів;

- визначати тему й основну думку тексту;
- визначати структурні частини тексту;
- ділити текст на частини і добирати заголовки;
- складати план тексту;
- пояснювати роль абзаців у тексті;
- знаходити в тексті художні засоби, усвідомлювати їхню роль;
- давати характеристику дійовим особам;

письмо:

- переносити уміння з техніки письма й оформлення записів на сторінці зошита з російської мови на українську;
- правильно і без помилок підписувати свій зошит;
- складати й записувати деформовані речення, тексти;
- складати й записувати речення й тексти за завданнями підручника чи вчителя;
- переказувати й записувати переказ;
- удосконалювати власний текст;
- списувати без помилок;
- писати різні види диктантів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1 КЛАС

Розвиток навичок мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння)

(34 години; 1 година на тиждень)

Тематика мовлення

Хто я? Мої іграшки, ігри. Українські дитячі ігри.

Знайомство. Ввічливість.

Родина.

Школа. Клас. Навчальне приладдя. Навчання.

Пори року (відповідно до календарних дат).

Кольори.

Овочі. Фрукти.

Лічба (в межах 10).

Дім. Квартира. Допомога вдома.

Людина. Частини тіла. Гігієна.

Одяг. Взуття.

Посуд, їжа (продукти харчування).

Дикі та свійські тварини.

Твоє рідне місто (село).

Придністров'я — рідний край. Тирасполь — столиця Придністров'я.

Національні українські свята, обряди (ознайомлення з ними проводиться відповідно до календарних дат).

I. Мовні уміння і навички (протягом року)

1. Лексичні

Збагачення словникового запасу учнів у зв'язку з тематикою мовленнєвої діяльності, визначеною програмою, а також міжтеминими словами: вказівними (*ось, це, ця, цей*), присвійними (*мій, моя, моє, мої*), питальними (*хто? що? який? яка? яке? скільки? коли? куди? де? що робить (-в, -ла)?*), словами на позначення дії та місця дії (*йти, бігти, читати, писати* і под.; *тут, там, скрізь*), кількості (*багато, мало, кілька*), часових відношень (*вчора, сьогодні, завтра, торік, минулого року*), на позначення якості (*солодкий, гіркий, смачний*), ознак предметів (*червоний, білий*), величини (*великий, маленький*), форми (*круглий, довгий*), стверджувальних та заперечних слів (*так, ні, ніколи, згоден* і под.), засвоєння етикетної лексики (слів вітання й прощання, подяки і вибачення, ввічливості).

Розрізнення міжмовних омонімів (*згород – горód, место – місце – місто* і под.).

Засвоєння слів близьких і протилежних за значенням (синонімів і антонімів: *будинок, хата, дім; сміливий, хоробрий; великий – малий, довгий – короткий, швидко – повільно*).

Засвоєння етнокультурознавчої лексики, окремих виразів.

2. Фонетичні

— чітка вимова звуків [о], [а] незалежно від місця наголосу;

— тверда вимова звука [ч];

— м'яка вимова звука [ч'];

— дзвінка (неоглушена) вимова дзвінких приголосних (крім [г] у деяких словах у кінці та середині слів);

— вимова нескладового [й] на місці букви **в** після голосних на початку та в кінці складу і перед приголосними (на початку слова): *автобус, сказав, вчитель*;

— вимова фрикативного звука [г] у словах з цим звуком та закінченнях прикметників **-ого** (*синього, білого*);

— вимова звука [г] у найбільш уживаних словах української мови (*ганок, гуля, гудзик, гедзь, агрус, гелотати* тощо);

— вимова африкатів [дж], [дз], [дз'].

3. Граматичні (практично)

- кличний відмінок (звертання);
- закінчення іменників ж.р. **-ою**, **-єю** та прийменник з (на місці рос. **-ой**, **-ей** та прийменника с): з *мамою*, з *бабусею*;
- закінчення іменників чол. та с.р. **-і** (на місці рос. **-е**): на вікні, на столі;
- змінювання голосних [о, е-і] та приголосних [г, к, х-з', ц', с'] в окремих найчастіше уживаних іменниках (*стіл*—на *столі*, *рука*—у *руці*, *нога*—на *нозі*, *сторінка*—на *сторінці*, *дошка*—на *дошці* [дос'ці]);
- закінчення іменників у множині **-ах**, **-ях** (М.в. з прийменником **по**): по *дорогах*, по *стежках*, по *морях*;
- форма множини у словах: *син*—(мої) *сини*, *брат*—(мої) *брати*, *дерево*—(ті) *дерева*, *двері*—(до) *дверей*, але: *листя*, *колосся* (одн.): *жовте листя*, *золоте колосся*;
- середній рід назв маленьких істот: *ведмежа*, *собача*, *теля*, *порося*;
- родові закінчення прикметників **-а**, **-я**, **-е**, **-є** (ж. і с.р.): *золоті*, *сині*; *золоті*, *сині*;
- закінчення **-ому** (чол. і с.р.);
- закінчення **-і** прикметників (Н.в. мн.);
- закінчення **-ої**, **-ій**, **-ою** у прикметниках жіночого роду;
- форми особових займенників з прийменниками: *я*, *мені*, *до мене*, *без мене*, *зі мною*; *ти*, *тебе*, *до тебе*, *з тобою*, *без тебе*, *у нього*; а також присвійних (*мій*, *мого*, *моє*, *мої*);
- вищий і найвищий ступінь деяких прикметників: *гарний*—*кращий*—*найкращий*, *поганий*—*гірший*—*найгірший*; *добрий*—*добріший*—*найдобріший*; *високий*—*вищий*, *низький*—*нижчий*, *товстий*—*товщий*;
- дієслівні форми III ос. одн. **-е**, **-є** (*пише*, *читає*), **-ить**, **-іть** (*ходить*, *біжить*, *стоїть*);
- дієслівні форми I ос. мн. **-емо**, **-ємо**, **-їмо** (*пишемо*, *читаємо*, *стоїмо*);
- дієслівні форми III ос. мн. **-уть**, **-ють** (*пишуть*, *читають*), **-ать**, **-ять** (*біжать*, *стоять*);
- суфікс **-в-** у дієсловах чол.р. минулого часу: *пішов*, *сказав*, *взяв*.

II. Мовленнєві уміння і навички (протягом року)

I. Аудіювання (протягом року)

Сприйняття на слух і розрізнення:

- рядів слів, спільних для російської та української мов, які відрізняються певними фонетичними ознаками: звуками ([рЛса]—[роса], [ч'ай]—[чай]); місцем наголосу (*доска*—*дошка*, *игрушка*—*іграшка*);
- розпізнавання нових слів у реченні й тексті та встановлення їхнього значення з орієнтацією на його зміст.

Сприйняття на слух і розуміння:

- завдань учителя;
- сприйнятих на слух скоромовок і загадок, віршів; оповідань і казок і розрізнення їх;
- прочитаних учителем або розказаних ним невеликих віршів, уривків з казок, оповідань (з попереднім поясненням нових, незрозумілих для учнів слів); текстів інструктивного характеру.

2. Говоріння (протягом року)

Діалогічне мовлення

Формування умінь:

- відповідати на запитання вчителя і самим ставити запитання;
- звертатися один до одного й до вчителя, вживаючи етикетну лексику;
- вступати в діалог і підтримувати його;
- відповісти, що зображено на малюнку, поставити запитання за змістом малюнка, вживаючи питальні слова (хто? що? де? коли? звідки? який (-а, -е)? що робить (-в, -ла)?);
- будувати діалог за змістом ситуативного малюнка, уявною ситуацією;
- запитувати, щоб одержати інформацію про: імена дітей (сусідів по парті, хлопчиків і дівчаток), про те, як звати тата, маму, братика, сестричку, які вони; хто з ким дружить, хто в яку гру грається; де хто живе (на якій вулиці, у якому місті, селі); хто (що) який?, що робить?

Монологічне мовлення

Формування умінь:

- розповідати напам'ять скоромовки, вірші, загадувати загадки;
- переказувати сприйняті на слух тексти (невеликі оповідання, казки чи їхні уривки);
- переповідати інструкції до ігор та брати участь у них;
- розказувати, що зображено на малюнку;
- будувати зв'язні висловлювання (2–3 речення) на матеріалі малюнків до текстів та тем, які вивчалися;
- розповідати про себе та свою родину, улюблену іграшку, подругу, друга чи друзів тощо.

III. Культурологічні відомості (протягом року)

Назви предметів побуту, одягу; українські обереги (рушник, віночок, калина, верба).

Українські народні свята та звичаї (свято Миколая, Різдво, Великдень), колядки, щедрівки, веснянки.

Українські дитячі ігри й пісні, народні загадки, казки.

2 КЛАС

Розвиток навичок мовленнєвої діяльності (усне мовлення, читання, письмо)

(68 годин; 2 години на тиждень)

Сфери мовленнєвої діяльності (протягом року)

Персональна (Знайомство. Ввічливість. Друзі. Моя родина. Моє тіло. Гігієна.)

Освітня (Школа. Клас. Навчальне приладдя. Навчання.)

Соціально-побутова (Мій дім. Овочі і фрукти. Свійські тварини. Посуд і їжа. Одяг і взуття. Українська хата, обереги. Національні страви. Одяг. Народні свята.)

Публічна (Придністров'я — наш спільний дім. Тирасполь — столиця Придністров'я. Місто. Село (селище). Засоби зв'язку: транспорт. Пошта. Магазины, кав'ярні. Будинок культури (кіно, вистава.)

Професійна (Професії людей, праця.)

Природа (Пори року. Час. Тваринний світ.)

I. Мовні уміння і навички (протягом року)

1. Лексичні

Збагачення й активізація словникового запасу школярів, обумовленого темами, що включають зазначені сфери.

Засвоєння міжтемної лексики.

Засвоєння синонімів і антонімів (без уживання термінів).

Засвоєння сталих народних виразів (*хліб-сіль, ласкаво просимо* тощо), а також найбільш уживаних прислів'їв і приказок.

Засвоєння національно маркованої лексики (побутово-вжиткової, на позначення національного одягу та взуття, національної символіки (побутової, державної)).

2. Фонетичні

а) ознайомлення з термінами: звуки голосні, приголосні, тверді, м'які; склад, наголос;

б) закріплення й удосконалення орфоепічних умінь:

— чітка вимова ненаголошених голосних звуків [о], [а]: *вода, колосок, каштан*;

— вимова твердого приголосного звука [ч] та приголосних звуків, що позначаються буквою *щ* [шч]: *чашка, щука*;

— вимова фрикативного звука [г]. Чітка вимова приголосного звука [г] у закінченні *-ого* (*чорного, синього*);

- вимова м'якого приголосного звука [ц']: *палець, кінець*;
 - чітка вимова дзвінких приголосних звуків у кінці та в середині слова.
- Вимова нескладового [ў]: (*а[ў]тобус, сказа[ў], да[ў], [ў]читель*);
- вимова пом'якшених приголосних звуків [ж'], [ш'] перед *і*: *жінка, шість*;
 - вимова м'яких подовжених звуків перед закінченням *-я, -ю* (*життя(-ю), знання(-ю), змагання(-ю)*);
 - вимова твердих приголосних звуків [г], [к], [х] перед закінченням *-и*: *дороги, руки, вільхи*;
 - вимова м'якого приголосного звука [т'] у дієслівних формах на *-уть, -ють, -ать, -ять*; м'якого подовженого приголосного звука [ц':] у дієсловах на *-ться*: *сміє[ц':]а*, м'якого подовженого звука [с':] у дієсловах на *-ися*: *сміє[с':]а*;
 - вимова звуків [дж], [дз], [дз']: *бджоли, дзвінок, дзьоб*;
 - вимова звука [й] у сполученнях [бйа], [пйа], [вйа], [мйа], що позначається апострофом: *б'я, п'я, в'я, м'я*: *голуб'ята, п'ять, в'яз, м'яч*.

3. Граматичні

Закріплення й удосконалення граматичних умінь:

- ознайомлення з термінами: речення, крапка, кома, знак питання, знак оклику;
- вживання вказівних слів *цей, ця, це, ці; та, той, те, ті*; особових займенників (без терміна) *він, вона, воно, вони*; їхніх граматичних форм: *його, йому, їй, їй, їм; мене, тебе, мені, тобі, зі мною, з тобою* при побудові речень;
- вживання прийменників (без терміна) *до, біля, з, під, від, в, у* (у значенні *в*);
- форми звертання (ключний відмінок: *Сергійку, Оксанко*) та інтонації речень із звертанням.

Практичне ознайомлення з формами іменників (без уживання терміну):

- закінчення *-і* (Д. та М.в. одн.): *подарунок сестрі, мамі, росте на дереві*;
- зміна приголосних [г, к, х] на [з', ц', с']: *дошка – на дошці, дорога – на дорогі*; голосні [і–о, і–е] при словозміні та словотворенні: *стіл – стдлик, сєло – сільський*;
- закінчення *-ою, -єю, -єю*: *росте над дорогою, думає над задачею, йде з надією*;
- закінчення *-и* у деяких іменниках, вжитих у називному відм. мн.: *сини, брати*;
- закінчення *-а* (*дерева*); *-ів* (*багато звірів*);
- закінчення *-ах* (у місц. відм. мн. з прийм. *по*): *по дорогах*;
- іменники, які різняться родом у російській та українській мовах (*тополя, степ, біль*) та числом (*двері, листя*).

- Практичне ознайомлення з формами прикметників (без уживання терміну):
- закінчення **-а, -я, -е, -є** (називн. відм. прикм. жін. і сер. роду);
 - закінчення **-ому** у прикметниках чоловічого і середнього роду (*хмари на блакитно**му** (синьо**му**) небі*);
 - закінчення **-ої, -ій, -ою** у прикметниках жіночого роду (*біля широ**кої** річки, на широ**кій** річці, з весело**ю** піснею*);
 - закінчення **-і** у прикметниках множини (*висок**і** гори, весел**і** пісні*).
- Практичне ознайомлення з формами дієслів (без уживання термінів):
- суфікс **-є-** у дієсловах чоловічого роду минулого часу (не вживаючи термінів) *він чита**є**, говори**в***; закінчення **-е, -є, -ить, -іть** (*він пише**є**, чита**є**, ходи**ть**, стої**ть***);
 - закінчення **-емо, -ємо, -имо, -імо** (*ми пише**мо**, чита**ємо**, ходи**мо**, стої**мо***).

II. Мовленнєві уміння і навички (протягом року)

1. Аудіювання

Розвиток умінь слухати-розуміти українське мовлення:

- слухання і розрізнення рядів слів, які мають певні фонетичні відмінності в російській і українській мовах;
- розпізнавання слів, близьких за значенням, серед групи слів, сприйнятих на слух;
- розрізнення міжмовних омонімів (*неделя – неділя, луна (місяц) – луна (эхо) і под.*);
- розпізнавання тематики слів, сприйнятих на слух;
- слухання слів різних тематичних груп і класифікація їх;
- слухання-розпізнавання текстів різних жанрів: скоромовок, лічилок, віршів, невеликих оповідань, казок;
- слухання-розуміння віршів, оповідань, казок, текстів-інструкцій щодо проведення ігор тощо.

2. Говоріння

Діалогічне мовлення:

- розвиток умінь правильно відповідати на запитання вчителя;
 - відтворювати діалог під час інсценізації казок;
 - вступати в рольову гру (за змістом казки).
- Вступати в контакт з кимось (будувати діалог), щоб:
- відповісти, запитати (одержати інформацію);
 - повідомити про когось, щось;
 - познайомитись;
 - повідомити про своє бажання щось зробити;
 - дізнатися, чи є той чи інший предмет, людина;

- уточнити інформацію, одержати інформацію про інтереси, захоплення когось;
- дізнатися, де хто живе, як проїхати;
- запросити когось кудись, відмовитись від запрошення, обґрунтувавши це;
- висловити своє ставлення до когось, чогось;
- одержати інформацію про зовнішній вигляд когось;
- дізнатися, чи буде виконано намічений захід (прогулянка, екскурсія, похід), якщо так, то коли саме.

Монологічне мовлення:

розвиток та вдосконалення умінь:

- дослівно переказувати прочитаний або сприйнятий на слух текст чи уривок;
- розповідати напам'ять скоромовки, вірші, загадування та відгадування загадок;
- розповідати за аналогією до поданого зразка (прочитаного тексту);
- розповідати за змістом малюнка тощо;
- розповідати про себе, свою родину, подругу (друга); якусь подію, захід; про побачене чи почуте;
- давати характеристику (опис) когось, щось.

3. Читання

Ознайомлення з українським алфавітом (у порівнянні з російським). Знаходження букв, які різняться в обох мовах. Ознайомлення з буквами, однаковими за написанням, але різними за звуковим значенням.

Чітка вимова звуків, позначених буквами **а, о**.

Букви **ч, ш** та їхнє звукове значення. Формування умінь правильної вимови слів із цими буквами під час читання.

Буква **г** та її звукове значення. Формування умінь правильної вимови слів із цією буквою під час читання (*група, синього*).

Буква **г** та її звукове значення. Читання слів з цією буквою.

Букви **і, у, е, є**. Звукове значення букв. Формування умінь правильно вимовляти приголосні звуки перед голосними **і, у, е** під час читання та звуки [йе] під час читання букви **є** на початку та в кінці слова.

Буква **ї** та її звукове значення. Порівняння вимови звуків [й] та [йі]. Формування умінь правильно читати слова з буквою **ї**.

Буквосполучення **ьо**. Звуковий аналіз слів з м'якими приголосними перед звуком [о]: *льон*. Формування умінь читати слова з буквосполученням **ьо,ьо**.

Апостроф. Формування умінь читати слова з апострофом (окремі та в текстах).

Розвиток умінь правильно читати речення.

4. Письмо

Написання букв *і, є, ї, ґ*.

Формування умінь живити на письмі букви *і, є, и, е* у словах, подібних за звучанням, але різних за значенням в обох мовах (*лінія, син, поет, Єва*), а також букв *ї, ґ* у словах української мови, розвиток зорової пам'яті.

Формування умінь писати слова з апострофом, буквосполученням *йо, во* (без уживання правил).

Формування умінь правильно списувати тексти з дошки та з підручника, записувати слова, речення, невеликі тексти під диктовку.

Формування умінь записувати самостійно складені речення, робити підписи під малюнками, записувати невеликі колективно складені тексти.

III. Культурологічні відомості

Відомості про:

— предмети побуту, одягу; українські обереги (рушник, віночок, калина, верба);

— українські народні свята: свято врожаю, Миколая, Різдва, Великодня та звичаї зустрічати відповідні свята колядками, щедрівками; звичай зустрічати весну;

— українські дитячі ігри, казки, колискові пісні, прислів'я та приказки.

3 КЛАС

(68 годин, 2 години на тиждень)

I. Мова. Мовлення. Правопис

(34 години; 1 година на тиждень)

1. Розвиток навичок мовленнєвої діяльності (протягом року)

1.1. Розвиток аудіативних умінь

Розрізнення слів російської й української мов, які мають спільне лексичне значення, але деякі відмінності у вимові.

Сприймання та розуміння з першого разу, в окремих випадках (I півріччя) з другого, зміст усних завдань учителя, інструкцій до вправ тощо.

Слухання рядів слів української мови, розрізнення та класифікація їх за певними ознаками (лексичними, граматичними та ін.). Виховання уваги до неправильно вимовлених звуків, неправильно вжитих слів (росіянізмів), закінчень, перекручених слів тощо.

Слухання та вловлення слів із орфограмами у сприйнятих на слух реченнях, текстах.

Розрізнення за інтонацією речень розповідних, питальних, окличних.

Сприймання з першого разу на слух змісту невеликих за розміром текстів.
Визначення в текстах образних слів, синонімів й антонімів, слів, ужитих у переносному значенні, споріднених слів, слів з експресивними суфіксами тощо.

Визначення теми й головної думки сприйнятого на слух тексту, послідовності зображених подій.

Розрізнення в текстах, сприйнятих на слух, діалогу і монологу (без уживання термінів).

1.2. *Говоріння*

Повторення та закріплення умінь, що формувалися в 2-му класі. (4 год.)

Культура усного мовлення. Закріплення умінь літературної вимови, форм звертання до однокласників і дорослих, етикетної лексики; тон мовлення, темп, сила голосу (на матеріалі скоромовок, віршів, казок, опрацьованих у 2-му класі); умінь вести діалог. (4 год.)

Заучування напам'ять і розповіді скоромовок, загадок, невеликих віршів.

Орфоепічно правильна вимова слів української мови, правильне інтонування речень у процесі усної розповіді чи реплік у процесі діалогу.

Складання запитань і відповідей за змістом тексту, малюнка тощо. Пояснення значень слів.

Розвиток умінь вести діалог у зв'язку з природними ситуаціями, що виникають у класі, та уявними або за ситуативними малюнками.

Дослівне, вибіркове та стисле переказування невеликих текстів, сприйнятих на слух чи прочитаних самостійно.

Формування умінь розповідати за окремим малюнком і серією, ситуацією (розповідь, опис, роздум); уміння розповісти про себе, свою родину, подругу чи друга.

1.3. *Читання (на уроках мови)*

Розвиток умінь:

— читати мовчки й розуміти прочитане завдання, інструкцію, текст вправи;

— читаючи, швидко знаходити «зайві» слова в логічному ряду, групувати слова за певними ознаками;

— читати речення тексту без розділових знаків, догадуючись (за змістом), які це речення за інтонацією, встановлювати межі речень та правильно інтонувати їх;

— читаючи, знаходити в тексті слова з орфограмами, синоніми й антоніми, споріднені й багатозначні слова тощо, речення відповідного типу за завданням вчителя чи підручника;

— доповнювати прочитане речення словами відповідно до змісту, читаючи, змінювати слова, подані в дужках, замінювати їх синонімами чи антонімами тощо.

1.4. Письмо. Техніка письма й культура оформлення записів у зошиті

Культура писемного мовлення. Вимоги до ведення зошитів, культури записів. Перенос умінь, що стосуються техніки та культури оформлення записів з російської мови в українську.

Повторення рукописних букв *И, Єє, Її, Гг*. Написання слів з буквами *і, и, е, є, г, ъо*, апострофом, вжитих окремо та в реченнях.

Удосконалення умінь списувати тексти прозові й віршовані з різними розділовими знаками, діалогом та правильно розміщувати їх на сторінці зошита.

Розвиток умінь:

— самостійно записувати слова, що є підписами до малюнків, іменами дітей чи дорослих, назвами продемонстрованих предметів тощо;

— складати й записувати речення за малюнком, опорними словами, на задану тему тощо;

— формулювати й записувати запитання за змістом тексту, малюнка, а також відповіді на запитання;

— відновлювати деформований текст і записувати його;

— колективно записувати переказ (на дошці та в зошитах);

— записувати складений текст за поданим чи колективно складеним планом, малюнком і заголовком, малюнком і поданим планом, малюнком і опорними словами тощо (на дошці та в зошитах);

— удосконалювати текст: знаходити слова, що повторюються і замінювати їх синонімами та іншими словами;

— списувати тексти, підкреслюючи або вставляючи орфограми, писати під диктовку (50–55 слів).

2. Мова й мовні уміння. Правопис

Розвиток уявлень про різноманітність мов, російську й українську мови як споріднені, спільне й відмінне в них (на прикладах лексики, вимови, алфавіту тощо), українську мову як офіційну.

2.1. Звуки й букви

Звуки слова. Позначення звуків на письмі буквами. Український алфавіт. Уміння швидко відшукувати слова в навчальному словнику, користуючись алфавітом.

Голосні звуки й позначення їх буквами. Склад. Наголос (засвоєння термінів). Ознайомлення зі словами, у яких наголос не збігається в російській і українській мовах (*дѣшка, топѡля, дрѡва*). Розвиток умінь правильно наголошувати такі слова в процесі мовлення.

Приголосні звуки й позначення їх буквами:

Звуки [г] і [ґ], позначення їх буквами *г, г*; звуки [дж], [дз], [дз'], позначення їх буквами *дж, дз*; звукосполучення [шч], позначення його буквою *шч*. Розвиток умінь правильно вимовляти й позначати ці звуки на письмі.

Тверді й м'які приголосні звуки. Удосконалення навичок твердої вимови звуків [ч], [шч], [б], [п], [в], [м], [ф] та [р] (у кінці слів).

Відсутність **ь** після букв, що позначають тверді приголосні звуки.

Твердий звук [ц] і м'який [ц']. Розвиток умінь правильно вимовляти звук [ц'] та вживати **ь** після букви **ц**.

Позначення м'якості приголосних звуків перед голосним [о]. Розвиток умінь робити звуковий аналіз слів з **ь** перед **о** та правильно писати їх, переносити з рядка в рядок.

Подовження м'яких приголосних звуків і позначення цього явища на письмі. Уміння правильно вимовляти й писати слова з подовженими приголосними, переносити їх з рядка в рядок.

Тверді приголосні звуки. Пом'якшення твердих приголосних звуків перед голосним [і]. Розвиток умінь вимовляти, слухати й чути пом'якшені звуки.

Вживання букв **и, і** після **г, к, х** та **ж, ч, ш, щ**. Уміння правильно вимовляти й писати слова з ними, орієнтуючись на вимову.

Апостроф. Розвиток умінь вживати апостроф після букв **б, п, в, м, ф, р** перед **я, ю, є, ї**, що позначають два звуки, переносити слова з апострофом.

Знайомство з орфографічним словником. Формування умінь користуватися ним для перевірки написання слів.

2.2. Текст

Активізація знань про текст та його структуру, засвоєні на уроках російської мови. Уміння визначати тему та основну думку тексту, добирати заголовок. Спостереження за способами зв'язку між реченнями тексту в українській мові. Уміння використовувати їх в процесі складання власних текстів.

Поділ тексту на логічно завершені частини. Абзац. Структура та план тексту. Уміння їх розрізняти.

Типи текстів (розповідь, опис, роздум). Особливості їхньої побудови. Уміння переказувати тексти різних типів.

Спостереження за оформленням на письмі тексту з діалогом. Уміння правильно списувати такі тексти.

Колективне складання текстів різних типів (усно й на письмі) за опорними словами, малюнками, даним початком і т.п.

2.3. Речення

Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні, спонукальні). Звертання в спонукальних реченнях. Кома при звертанні. Окличні речення. Розділові знаки в кінці речень залежно від інтонації. Розвиток умінь вживати такі речення в мовленні, правильно інтонувати їх і оформляти на письмі.

Розвиток умінь будувати речення різних видів з уживанням сталих словосполучень (фразеологізмів).

Головні (підмет і присудок) та другорядні члени речення (без засвоєння термінів). Формування умінь складати речення за схемами, доповнювати речення за питаннями, визначати головні члени речення.

Складне речення. Уміння будувати складні речення з двох простих за зразком, графічною схемою тощо, вживати сполучники **і, що, щоб, який (-а, -е), бо**. Кома перед сполучниками (крім **і**, якщо він не повторюється).

2.4. Лексичне значення слова

Спостереження за лексичним значенням слова.

Розвиток уявлень про те, що один і той самий зміст у різних мовах може бути переданий різними словами (на прикладі російської й української мов). Розрізнення слів, близьких за звучанням, але різних за значенням у російській та українській мовах.

Спостереження за мотивованим значенням слова. Походження деяких слів.

Спостереження за випадками багатозначності слова.

Слова, близькі за значенням (синоніми). Слова, протилежні за значенням (антоніми). Розвиток умінь вибирати слова, близькі за значенням, з групи поданих слів та добирати їх самостійно.

Знайомство з словниками синонімів і антонімів, перекладним та тлумачним словниками.

2.5. Будова слова

Основа слова й закінчення. Споріднені слова. Розвиток умінь добирати їх, групувати (за спорідненістю). Корінь слова. Розвиток умінь визначати корінь, розрізняти споріднені слова та слова, близькі за значенням (синоніми), форму слова й споріднені слова.

Спостереження за чергуванням голосних і приголосних звуків у корені слова. Розвиток умінь змінювати звуки [о, е-і] та [г, к, х] на [з', ц', с'] при словозміні й словотворенні.

Суфікс. Спостереження за роллю суфіксів у словах. Розвиток умінь правильно вимовляти й писати суфікси; вимова та правопис і правильне наголошування слів із суфіксом **-еньк-** (маленький) і суфіксами **-ськ-, -цьк-, -зьк-**.

Префікс. Спостереження за роллю префіксів у словах.

Правопис префіксів **роз-, без-, з-(с-)**.

Апостроф після префіксів.

Розрізнення префіксів та прийменників (практично).

Правопис голосних і приголосних у корені слова: ненаголошені голосні звуки [е], [и]; дзвінкі й глухі приголосні звуки в корені слів. Розвиток умінь розпізнавати ненаголошені **е, и** та глухі й дзвінкі у вимовлених словах, перевіряти

їх при написанні шляхом зміни слова чи добору перевірного. Удосконалення вмінь не оглушувати дзвінкі приголосні звуки (крім [г] в окремих випадках) у кінці та в середині слова й позначати їх, орієнтуватись на вимову.

Правопис слів типу *сонце, серце, чесний*.

Правопис слів типу *клас, група, колектив*.

Списування слів, речень, текстів з підкресленням чи вставлянням орфограм, письмо під диктовку (кількість слів 55–60).

3. Культурологічні відомості

Правила українського етикету.

Прислів'я та приказки, народні вислови, загадки.

Українські звичаї, обереги.

Список слів, вимова та написання яких засвоюються протягом навчання в 3-му класі

Айстра, Батьківщина, бджола, бігти, брова, ведмідь, вікно, вовк, волосся, вузький, вугілля, вулиця, вухо, голка, горіх, гострий, глибоко, глибокий, грати-ся, грім, гриміти, дерева, джміль, дзвінок, долоня, дощ, друзі, жайворонки, жовтий, жовтень, заєць, зозуля, йти, іграшка, картопля, квасоля, Київ, (до) Києва, кишеня, криниця, кукурудза, кращий, куць, листя, лягти, майже, менше, метелик, морква, м'який, нести, ножиці, огірок, овочі, подруга, пізніше, піти, площа, Придністров'я, пшениця, раніше, Росія, робота, слухати, сьогодні, сусідній, сусід, субота, танцювати, тихше, товариш, тополя, Україна, фартух, цибуля, часник, черевики, червоний, чорний, шия, шити (шию), щастя, щока, яблуко, яблуна.

II. Читання

(34 години; 1 година на тиждень)

1. Коло читання

Невеликі за обсягом й нескладні за змістом тексти різних стилів: художнього, художньо-популярного, розмовного.

Жанри текстів: твори усної народної творчості (казки, колискові, прислів'я та приказки, колядки, щедрівки, веснянки, скоромовки, загадки, дитячі ігри тощо); твори сучасних українських письменників і письменників-класиків (вірші, оповідання, авторські казки, небилиці, гумористичні твори).

Тематика читання: про життя дітей, дружбу, товаришування, ігри, взаємини в сім'ї, пригоди, випадки з життя дорослих і дітей, про рідний край, Україну, природу, тваринний світ; твори морально-етичного характеру, а також про народні звичаї, свята; про українських письменників та їхні твори.

2. Розвиток аудіативних умінь

Слухання-розуміння текстів різних жанрів:

- розрізнення жанрів сприйнятих на слух текстів;
- визначення про кого і що розповідається;
- яка головна думка тексту;
- визначення структурних елементів тексту, зокрема, зачину, заключної частини;
- вирізнення слів, вжитих у переносному значенні;
- визначення, хто бере участь у діалогах.

3. Розвиток навички читання

3.1. Формування техніки читання

Читання правильно, цілими словами колонок слів, які відрізняються в російській та українській мовах двома-трьома буквами (*дош, площа*), в тому числі буквами *и, е, є* (*картина, зелений, світає*).

Швидке зчитування груп одно-, двоскладових слів.

Орієнтація в тексті (розділові знаки, абзаци, словнички, діалоги).

3.2. Читання та розуміння прочитаного (свідомість читання).

3.3. Виразне читання вголос прозових і віршованих текстів з попередньою колективною розміткою логічних пауз та пауз у кінці речень (рядків віршів).

Розвиток навичок читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання.

3.4. Розвиток умінь читати мовчки незнайомий текст з попереднім поясненням нових слів.

4. Робота над текстом

Розвиток умінь визначати тему, головну думку тексту, авторське ставлення до описаного, героїв.

Розвиток умінь визначати структуру тексту (зачин, основну частину, заключну).

Розвиток умінь ділити текст (із допомогою вчителя) на частини, добирати заголовки.

Розвиток умінь визначати дійових осіб (героїв) тексту, розуміти їхній характер.

Розвиток умінь визначати образні вирази, елементи опису, міркування.

Розвиток умінь розрізняти жанри: прислів'я, загадки, лічилки, скороговки, казку, оповідання, вірш.

5. Розвиток умінь говоріння

Розвиток умінь виразно розповідати напам'ять вірші, розповідати скоро-мовки, загадувати загадки.

Розвиток умінь правильно й точно відповідати на запитання вчителя.

Розвиток умінь переказувати прочитане (дослівно, вибірково, стисло).

Розвиток умінь розповідати за малюнком до тексту, теми.

Розвиток умінь словесно малювати портрет героя за уявою та змістом тексту.

Розвиток умінь відчувати ритми, добирати їх до поданих слів.

Розвиток умінь вести діалог за змістом прочитаного тексту (робота в парах).

Розвиток умінь вступати в рольову гру за змістом казки, оповідання.

6. Письмо

Розвиток навички вести зошити з розвитку мовлення, акуратно оформляти записи.

Розвиток умінь складати (під керівництвом учителя) і записувати план тексту (автор, назва тексту, план).

Розвиток умінь добирати заголовок, складати й записувати тексти за малюнком, картиною, поданим планом.

Розвиток умінь виписувати з тексту образні слова та вислови, добирати й записувати ритми.

Розвиток умінь записувати враження від екскурсії в природу, використо-вуючи образні слова та вислови.

7. Робота з навчальною та художньою книжкою

Розвиток умінь запам'ятовувати прізвище автора й назву книжки; назви кількох дитячих журналів, газет, які використовувались учителем чи рекомен-дувалися читати самостійно (у зв'язку з тією чи іншою темою).

Розвиток умінь швидко знаходити потрібну сторінку в книжці, не горта-ючи сторінки.

Розвиток умінь швидко знаходити в підручнику текст у змісті, слова в словничку.

Розвиток умінь за ілюстрацією чи заголовком визначати зміст книжки, розділу.

8. Тексти для заучування напам'ять

Фольклорні твори: 2 дитячі гри, 2–3 скоромовки, 3 прислів'я, 3–4 загадки, 2 народних пісні, 2 колискові, 2–3 щедрівки, веснянки.

Засівальна (щедрівка), Щедрик-ведрик, Веснянка. Вишні-черешні розви-ваються.

Вірші письменників:

П. Тичина. *А я у гай ходила; Осінь така мила.*

О. Олесь. *Вишиває осінь на канві зеленій.*

М. Рильський. *Новорічна безкінечна.*

О. Пчілка. *Дивна хатка.*

Т. Шевченко. *Світає, край неба палає.*

В. Лебедова. *Чом, чом, земле моя.*

Д. Павличко. *Два кольори.*

А. Малишко. *Дощ.*

4 КЛАС

(68 годин, 2 години на тиждень)

I. Мова. Мовлення. Правопис

(34 години; 1 година на тиждень)

1. Мовленнєва діяльність (протягом року)

1.1. Аудіативні уміння

Розвиток умінь слухати-розуміти українське мовлення, помічати неправильно вимовлені звуки, слова, виправляти їх у власному мовленні та в однокласників.

Сприймання та розуміння з одного прослуховування змісту інструкцій, завдань, текстів.

Розпізнавання в текстах, сприйнятих на слух, образних слів, словосполучень, синонімів і антонімів, експресивних слів та слів, ужитих у переносному значенні.

Розпізнавання сприйнятих на слух речень, різних за метою висловлювання, інтонацією, з однорідними членами, звертанням.

Визначення теми й основної думки у сприйнятих на слух текстах (з одного прочитування).

Розпізнавання на слух слів — різних частин мови.

Розрізнення закінчень у спільних для російської й української мов лексемах (*на дереве*—*на дереві*, *над землей*—*над землею*).

1.2. Говоріння

Розвиток та удосконалення умінь:

— дотримуватись правил мовленнєвого етикету;

— відтворювати та будувати діалог на основі сприйнятого на слух чи прочитаного тексту, а також створеної в класі реальної чи уявної ситуації мовлення (5–6 реплік на кожного);

— висловлювати своє ставлення до почутого чи висловленого в процесі діалогу;

— уточнювати почуте, щоб упевнитися в його достовірності (*чи правда, що...?*), висловити припущення (*мені здається, що..., можливо, ...*) недовіру (*невже...?, бути не може такого, щоб...*), та переконалися в достовірності (*так, це правда, я сам бачив і т.д.*);

— користуватися українською термінологічною лексикою;

— правильно вживати та виправляти неправильно вимовлені чи вжиті слова в процесі власного мовлення та мовлення своїх однокласників;

— запитувати про час, місце дій, ознаки;

— переказувати текст чи епізод з тексту за завданням вчителя;

— складати усно тексти за малюнком, опорними словами, малюнком і колективно складеним планом, даним початком тощо.

1.3. Читання (на уроках мови)

Розвиток умінь:

— швидко орієнтуватися в текстах: завданнях, текстах вправ, зразках, примітках, поясненнях, довідничках, словничках;

— читати мовчки і вголос та розуміти завдання й тексти вправ; дотримуватись норм української літературної вимови, читаючи вголос;

— читати вибірково, групувати слова за лексичними, граматичними чи орфографічними ознаками, знаходити зайві слова в логічному ряду;

— читати речення, різні за інтонацією, з однорідними членами, звертаннями, правильно інтонуючи їх; змінюючи закінчення, вставляючи або замінюючи слова відповідно до поставлених завдань з мови.

1.4. Письмо. Техніка письма й культура оформлення записів у зошитах

Перенесення умінь з російської мови, що стосуються техніки письма й культури оформлення записів на сторінці зошита, і застосування їх на уроках української мови.

Розвиток умінь:

— підписувати власний зошит, вживаючи українські букви;

— складати й записувати речення з деформованого тексту;

— складати й записувати окремі речення, і кілька (6–7) зв'язаних між собою речень за малюнком, за спостереженнями в класі тощо;

— складати й записувати переказ (на дошці та в зошитах);

— написати оголошення, привітання, записку, лист (колективно);

— вдосконалювати записаний текст, замінювати слова, що повторюються синонімами, займенниками тощо;

— списувати слова, речення, тексти з дошки, підручника; писати під диктовку (словникові, вибіркові, зорові, зорово-слухові диктанти). (Кількість слів у текстах для диктантів 70–75.)

2. Знання з мови. Мовні уміння. Правопис

(протягом року)

Повторення, закріплення знань та умінь з мови, мовлення та правопису, засвоєних у 3-му класі (10 год.):

- норми української літературної вимови;
- вживання букв *і, и, е, є, ї, г*;
- вживання м'якого знака;
- вживання апострофа;
- позначення на письмі подовжених м'яких приголосних двома буквами;
- відсутність подвоєння у словах української мови (*клас, група*);
- спрощення в групах приголосних (*сонце, серце*);
- будова слова;
- написання ненаголошених *е, и* в корені слова.

2.1. Текст

Активізація знань про текст та його структуру.

Визначення теми та основної думки тексту. Заголовок. Спостереження за способами зв'язку між реченнями тексту.

Поділ тексту на логічно завершені частини. Абзац. План тексту.

Типи текстів (розповідь, опис, роздум). Особливості їхньої побудови. Переказування текстів різних типів (усно й на письмі), колективний запис.

Розвиток умінь складати тексти (усно й на письмі) різних типів за опорними словами, словами й малюнком, малюнком і планом, даним початком і малюнком тощо.

2.2. Речення

Активізація знань про види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні, спонукальні). Звертання в спонукальних реченнях. Кома при звертанні. Окличні речення. Розділові знаки в кінці речень, залежно від інтонації.

Головні (підмет і присудок) та другорядні члени речення.

Речення та словосполучення. Головне й залежне слово в словосполученні.

Формування умінь складати речення за схемами, малюнками, доповнювати речення за питаннями, визначати головні члени речення, встановлювати за допомогою питань зв'язок між словами в реченні.

Вживання найпростіших народних висловів, фразеологізмів (без уживання терміну) при побудові речень. Формування умінь доречно вживати їх у власному мовленні.

Речення з однорідними членами, з сполучниками *і, а, але, та* (в значенні *але*) та без них. Розділові знаки в таких реченнях.

Однорідні головні та другорядні члени речення. Спостереження за вживанням однорідних членів речення в текстах. Поширення речень однорідними членами. Поєднання однорідних членів речення за допомогою інтонації та сполучників (без уживання терміна) *і, та, але, а*. Кома перед *а, але, та* (в значенні *але*).

Розвиток умінь будувати такі речення, вживати їх, розповідаючи про побачене, почуте, правильно інтонувати їх.

Складне речення (без уживання терміну). Конструювання складних речень (з двох простих) за зразком, графічною схемою тощо. Сполучники *і, що, щоб, бо* (практично). Кома перед сполучниками.

2.3. Лексичне та лексико-граматичне значення слова

Повторення й активізація знань про лексичне значення слова — синоніми, антоніми, багатозначні слова, слова з переносним значенням. Розвиток умінь використовувати найбільш влучні з них при побудові речень, власних висловлювань, при редагуванні (виправленні) текстів.

Розширення уявлень про походження найбільш уживаних слів (мотивоване значення, етимологію).

Уміння користуватися навчальними словниками: синонімів і антонімів, тлумачним, перекладним.

Частини мови — іменник, прикметник, дієслово, займенник, числівник, прислівник.

Засвоєння термінів, умінь їх вживати в процесі усних відповідей. Активізація знань про ці частини мови й застосування їх на українському мовному матеріалі. Збагачення мовлення учнів словами — різними частинами мови.

Іменник. Розширення уявлень про предметність на прикладах іменників, що означають опредмечені дії, стан, якість (*радість, сум, сміливість, сміх, блакить*). Іменники-синоніми й іменники-антоніми. Творення однокоренових іменників за допомогою суфіксів і префіксів, суфіксів пестливості та згрубілості. Спостереження за багатозначністю окремих іменників, вживання іменників у прямому й переносному значеннях, формування умінь вибирати з ряду іменників-синонімів ті слова, які найбільш відповідають змісту висловлювань.

Рід і число іменників. Активізація знань, засвоєних на уроках російської мови, про рід і число іменників. Спостереження за розбіжністю роду й числа деяких іменників у російській і українській мовах. Розвиток умінь правильно вживати такі іменники в мовленні.

Змінювання іменників за числами й відмінками. Засвоєння назв відмінків і питань до них. Уміння вживати іменники в однині й множині. Засвоєння іменників, які в українській мові вживаються тільки в однині (*чорнило, листя, колосся, гілля*) та тільки в множині (*двері, штани*).

Відмінювання іменників чоловічого й жіночого роду на -а, -я в однині (спостереження за таблицею).

Розвиток умінь правильно вживати в усному й писемному мовленні іменники в таких відмінках:

— родовий відмінок (вимова приголосних звуків [г], [к], [х] та [ж], [ч], [ш] перед **-и, -і**. Вживання прийменників **з, із, до, без, від** при побудові словосполучень (*з парти, без книжки*);

— давальний та місцевий відмінки (увага до чергування приголосних звуків [г], [к], [х] із [з'], [ц'], [с']: *нога—на нозі, рука—в руці*;

Вживання прийменників **при, у(в)**, на з місцевим відмінком при побудові словосполучень);

— орудний відмінок (закінчення **-ою, -єю, -єю**). Вживання прийменників **з, за, над, під** при побудові словосполучень.

Відмінювання іменників чоловічого роду без закінчень та середнього із закінченням -е, -о, -я (спостереження за таблицею).

Формування вмій вимовляти й правильно вживати в усному мовленні й на письмі іменники в таких відмінках:

— давальний і місцевий відмінки (увага до паралельних форм **-ові, -еві, -еві, -у, -ю**); закінчень **-і, -ї** (*у лісі, в селі, у гаї і в гаю*, але: *у саду*) чергування приголосних [г], [к], [х] із [з'], [ц'], [с'] (*стоїть у кожусі, порошинка в оці*);

— орудний відмінок: увага до випадків розбіжності закінчень в російській і українській мовах: **плечом—плечем, мячом—м'ячем**;

— подовження вимови м'яких приголосних перед закінчення **-ям** в іменниках середнього роду на **-я**: **знанням, вугіллям, життям**;

— спостереження за розбіжністю в роді таких іменників у російській і українській мовах.

Відмінювання іменників жіночого роду з нульовим закінченням та іменника мати (спостереження за таблицею).

Вимова та правильне вживання в усному мовленні й на письмі іменників у таких відмінках:

— називний відмінок (увага до відсутності **ь** після букв **ж, ч, ш**);

— родовий, давальний і місцевий відмінки (увага до чергування *голосних звуків [i]—[o], [i]—[e]* у цих відмінках);

— орудний відмінок (увага до явища подовження м'яких приголосних перед закінченням **-ю**: *осі[н':]у, сі[л':]у*, позначення цього явища на письмі двома буквами (*осінню, сіллю*). Апостроф після твердих приголосних основи перед закінченням **-ю** (*любов'ю, кров'ю*). Засвоєння вимови та правопису іменників із збігом кінцевих приголосних (*радість—радістю*).

Змінювання, вимова та правопис іменника *мати* у всіх відмінках, в тому числі й орудному при побудові словосполучень: *розмовляю з матір'ю*; родовому: *йду до матері*).

Спостереження за відмінюванням іменників — назв *маленьких істот* (за таблицею) *та іменника ім'я*. Увага до суфіксів *-ат-, -ят-, -ен-*.

Уміння правильно вимовляти й уживати на письмі такі іменники в родовому, давальному та місцевому відмінках. Увага до суфікса *-ат-*.

Відмінювання іменників у множині (спостереження за таблицею).

Формування умінь вимовляти та правильно вживати іменники в усному мовленні й на письмі в таких відмінках:

— називний відмінок (вимова приголосних звуків [г], [к], [х] та [ж], [ч], [ш] перед *-и, -і*);

— родовий відмінок (закінчення *-ів, -їв*: *звірів, країв*; відсутність закінчень в іменниках середнього роду на *-я*: *знання—знань, завдання—завдань*);

— місцевий відмінок (закінчення *-ах* в іменниках, вжитих з прийменником *по*: *по дорогах*).

Прикметник. Активізація знань про прикметники. Значення, питання, зв'язок з іменниками, залежність роду прикметників від іменників. Родові закінчення прикметників.

Прикметники-синоніми та прикметники-антоніми, вживання прикметників у прямому й переносному значеннях. Спостереження за вживанням прикметників у текстах різних стилів: художньому, розмовному, науковому (без уживання термінів).

Творення прикметників від прикметників та іменників за допомогою суфіксів. Спостереження за відтінками значення прикметників (*старий—старенький—старезний*). Творення найбільш уживаних якісних прикметників вищого й найвищого ступенів (практично, без уживання термінів).

Відмінювання прикметників чоловічого й середнього роду в однині (спостереження за таблицею), засвоєння відмінкових питань. Формування умінь вимовляти й правильно вживати в усному мовленні й на письмі прикметники чоловічого й середнього роду в таких відмінках:

— родовий відмінок (увага до вимови та вживання *ь* для позначення м'якості приголосного перед закінченням *-ого*, вживання прийменника *до* з родовим відмінком при побудові словосполучень);

— закінчення прикметників у давальному й місцевому відмінках однини.

Відмінювання прикметників жіночого роду в однині (спостереження за таблицею), засвоєння відмінкових питань. Вимова й уживання закінчень прикметників жіночого роду в родовому, давальному й орудному відмінках: *-ої, -ій, -ою*. Вживання м'якого знака для позначення м'якості приголосного перед закінченням *-ої, -ою*: *синьої, з синьою*.

Відмінювання прикметників у множині (спостереження за таблицею), засвоєння відмінкових питань.

Правильна вимова та вживання в усному мовленні й на письмі закінчень прикметників у називному та знахідному відмінках множини (*далекі дороги, сині ріки*).

Утворення сполучень іменників із прикметниками, вжитими в різних відмінках (*синя річка, синьою річкою*). Побудова речень з однорідними членами — прикметниками. Розвиток умінь вдало й точно вживати прикметники, будуючи власне висловлювання (текст-опис, розповідь з елементами опису тощо).

Займенник. Займенники особові (*я, ти, він, вона, воно, ми, ви, вони*), присвійні (*мій, моя, моє; твій, твоя, твоє* тощо) та вказівні (*той, та, те, цей, ця, це*). Спостереження за роллю займенників у тексті.

Займенники 1-, 2-, 3-ї особи. Спостереження за змінюванням особових займенників за відмінками (за таблицею). Вживання відмінкових форм займенників *мене, тебе, його, йому, їй* при побудові словосполучень. Вимова й написання займенників *мого, (у) моєму, моїй; твого, твоєму, твоїй; цього, у цьому, цієї*. Вправи на вживання зазначених займенників у мовленні. Окреме написання займенників із прийменниками (активізація знань, засвоєних у 3-му класі).

Використання займенників для усунення одноманітного повторювання слів під час побудови текстів.

Дієслово. Активізація знань учнів про дієслово (питання, значення, роль у реченні, зв'язок з іменниками, правопис *не* з дієсловами). Розширення уявлень про лексичне значення дієслів (без уживання терміна): дієслова мовлення, мислення, руху, стану людини тощо.

Спостереження за дієсловами-синонімами й дієсловами-антонімами, багатозначністю окремих дієслів, уживання дієслів у переносному значенні.

Творення дієслів за допомогою префіксів. Утворення словосполучень з однокореновими та синонімічними дієсловами різних семантичних груп, введення їх у речення, побудова речень з однорідними членами-присудками.

Спостереження за роллю дієслів у текстах-розповідях та текстах-описах. Розвиток умінь вибрати із синонімічного ряду дієслів те, яке найбільш відповідає змісту висловлювання, умінь уникати одноманітності у використанні дієслів із значенням мовлення, мислення, руху при побудові тексту.

Часи дієслів. Активізація знань, засвоєння українських термінів. Спостереження за змінюванням дієслів за часами. Суфікс *-в-* у дієсловах чоловічого роду минулого часу. Переконструювання тексту за допомогою заміни однієї часової форми дієслова на іншу.

Неозначена форма дієслова. Спостереження за вживанням дієслів у неозначеній формі в приказках і прислів'ях, порадах, інструкціях. Переконструювання тексту за допомогою заміни неозначеної форми дієслова на часову й навпаки.

Змінювання дієслів теперішнього й майбутнього часів за особами та числами (спостереження за таблицею).

Поділ дієслів на дієвідміни — I та II (активізація знань, засвоєння термінів).

Засвоєння вимови та правопису дієслівних форм на **-ися** (2-а особа однини).

Вимова та правопис дієслівних форм на **-ть, -ться** (3-я особа). Спостереження за значенням дієслів на **-ся** в тексті.

Повторення знань та закріплення граматичних умінь: побудова словосполучень і речень з дієсловами в різних особових формах теперішнього й майбутнього часів. Реконструювання та переказ тексту із заміною однієї особи на іншу. Добір особової форми дієслова залежно від змісту тексту.

Прислівник (практичне вживання протягом року); увага до вимови й правопису найбільш уживаних з них: *вчора, вранці, вдень, увечері, справа; зліва; зверху; внизу; скрізь*.

Числівник (практичне засвоєння протягом року кількісних і порядкових числівників від 1 до 20).

3. Культурологічні відомості

Прислів'я, приказки, народні вислови; дитячі ігри, казки.

Найбільш уживані форми народних привітань, запрошень, побажань.

Українські звичаї зустрічати гостей, проваджати їх.

Українські письменники.

Українські народні символи (рушник, віночок, рослинна символіка (верба, калина)).

Список слів, вимова та правопис яких засвоюються в 4-му класі

Адреса, багатий, блідий, боротьба, важливий, ввечері, вечір, вгору, вдень, взимку, взуватися, Вітчизна, вліво, вогонь, восени, вудка, вудити, вуса, вранці, гарячий, глибина, глибокий, гриміти, Дніпро, друзі, до побачення, допомагати, дякую (тобі, вам), здрастуйте, знайомий, залізний, іній, йти, йод, Київ (Києва), колосся, косити, криниця, кропива, листя, майстер, неділя, одягатися, обличчя, письменник, прізвище, прийти, проїзний, райдуга, рідкісний, рибалка, хоробрий, свято, сьогодні, тиждень, тривога, усний, чоловік. Числівники: 1–20 (вимова й написання).

II. Читання

(34 години; 1 година на тиждень)

1. Коло читання

Фольклорні твори, оповідання, вірші, легенди українських письменників, статті художньо-популярного характеру.

Жанри: крім тих, що вивчалися у 3-му класі, учні знайомляться з такими жанрами, як байка, п'єса, легенда, безкінечник.

Тематика читання: твори про рідний край і любов до нього, про Україну й українську мову, народні звичаї, обряди, про людей, їхні характери, працю, твори морально-етичного характеру, про українських письменників та їхні твори тощо.

2. Розвиток аудіативних умінь

Слухання-розуміння текстів різних жанрів:

- розрізнення жанрів сприйнятих на слух текстів;
- визначення про кого й що розповідається;
- з'ясування головної думки тексту;
- визначення структурних елементів тексту, зокрема, зачину, заключної частини;
- вирізнення слів, вжитих у переносному значенні;
- визначення учасників діалогу.

3. Розвиток навички читання

Формування техніки читання.

Розвиток умінь читати правильно, свідомо, нормально за темпом.

Розвиток умінь орієнтуватися в тексті (розділові знаки, абзаци, словнички, діалоги).

Розвиток навичок виразно читати прозові й віршовані тексти, правильно інтонувати речення, попередньо роблячи розмітку логічних пауз та пауз у кінці речень (рядків віршів), виділяючи важливі слова.

Розвиток навичок читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання.

Розвиток умінь читати мовчки незнайомий текст і розуміти прочитане.

4. Робота над текстом

Розвиток умінь визначати тему й основну думку тексту.

Розвиток умінь знаходити зачин, основну й заключну частину тексту, ділити текст на частини й добирати заголовки (складати план тексту).

Розвиток умінь розуміти логічний розвиток змальованих подій та причинно-наслідкові зв'язки.

Розвиток умінь розуміти роль абзаців у тексті.

Розвиток умінь знаходити в тексті художні засоби: епітети, порівняння, слова, вжиті в переносному значенні, усвідомлювати їхню роль, а також знаходити елементи опису, роздуму.

Розвиток умінь розуміти характер дійових осіб, давати їм характеристику, в тому числі й за вчинками.

5. Розвиток умінь говоріння

Розвиток умінь виразно розповідати напам'ять вірші, байки, розповідати скоромовки, загадувати загадки.

Розвиток умінь пояснювати значення нових слів, користуючись перекладним та тлумачним словником.

Розвиток умінь переказувати прочитаний текст чи його частини дослівно, стисло, із зміною особи.

Розвиток умінь розповідати за планом й ілюстрацією до тексту, за картиною.

Розвиток умінь словесно змальовувати характер персонажів, пейзаж, події.

Розвиток умінь розповідати про пори року, добираючи образні слова й вирази.

Розвиток умінь розповідати за уявою.

Розвиток умінь висловлювати власні думки й судження про дійових осіб, прочитаний текст, роль засобів увиразнення.

Розвиток умінь оцінювати якість читання, відповідей однокласників.

Розвиток умінь брати участь у рольовій грі, будувати діалог за змістом прочитаного тексту.

Розвиток умінь брати участь у дискусії за змістом прочитаного тексту.

6. Письмо

Розвиток навички вести зошити з розвитку мовлення, акуратно оформляти записи.

Розвиток умінь складати (під керівництвом учителя) й записувати план тексту (автор, назва тексту, план).

Розвиток умінь добирати заголовки, складати й записувати тексти за малюнком, картиною, поданим планом.

Розвиток умінь виписувати з тексту образні слова й вислови, добирати й записувати рими.

Розвиток умінь записувати враження від екскурсії в природу, використовуючи образні слова й вислови з прочитаних текстів про природу.

7. Робота з навчальною та художньою книжкою

Удосконалення навичок, які формувалися у 3-му класі.

Розвиток культури читача.

Розвиток умінь самостійно вибирати книжку в бібліотеці за автором і назвою.

Розвиток умінь оцінити художнє оформлення книжки.

Розвиток умінь за малюнком і заголовком визначити, про що книжка.

Розвиток умінь користуватися довідковим апаратом підручника.

Розвиток умінь самостійно вибрати книжку того чи іншого українського автора, чи українські народні казки, користуючись алфавітним покажчиком.

Розвиток умінь вести щоденник читача.

8. Твори для вивчення напам'ять

Фольклорні твори: 3–4 загадки, 2–3 лічилки, 4–5 скоромовок, 3–4 прислів'я, 2–3 вірші-звуконаслідування, 1 вірш-небилицю, 3–4 народних обрядових пісні (обжинкові, колядки, щедрівки, веснянки).

Вірші письменників:

В. Іванович. *Осінь мрійна.*

В. Симоненко. *Виростеш ти, сину...*

А. Костецький. *Грудень.*

Л. Глібов. *Зимова пісенька.*

Л. Українка. *Спить озеро...*

Д. Павличко. *Весна.*

Т. Шевченко. *Рече та стогне Дніпр широкий.*

П. Грабовський. *Веснянка.*

Л. Компанієць. *Твоя земля.*

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ

1 КЛАС

№ п/п	Дата		Тема уроку	Запланований результат. Зміст уроку	
	за планом	фактично		Лексика	Фонетика. Граматика
1	2	3	4	5	6
1			Знайомство. Чітка вимова звуків [o], [a]	Українська мова, підручник, хлопчик, дівчинка, він, вона, моє (його, її) ім'я, мене (його, її) звати, познайомитися	Звуки [o], [a]
2			Вітання. М'яка вимова звука [ц']	Доброго ранку (дня, вечора), здрастуй(те), привіт, до побачення, радий вас бачити, будьте здорові, як справи; кінець, молодець, цікавий	Звуки [ц] і [ц']
3			Ввічливість. Вимова дзвінких звуків	Ввічливий, вихований, будь ласка, прошу, перепошую, вибач(те), дякую, спасибі; дай, візьми, принеси, поклади	Дзвінкі звуки
4			Родина	Тато, татусь, мама, матуся, ненька, сестра, сестричка, брат, братик, дідусь, бабуся, тітка, дядько, родичі, сім'я, батьки	Активізація вивчених звуків

ПЛАНУВАННЯ

Запланований результат. Особистісний і метапредметний	Характеристика діяльності учнів на уроці
7	8
Формування початкових уявлень про українську мову. Формування бажання спілкуватися та вміння знайомитися з іншими дітьми. Уміння працювати з новим підручником	Слухати мовлення вчителя, правильно вимовляти звуки [o], [a]. Повторювати слова, речення за вчителем. Розглядати малюнок у підручнику, складати свій варіант речення, вислуховувати й обговорювати варіанти складених речень, оцінювати результати виконання роботи. Працювати з новим підручником
Уміння вибрати оптимальні форми у взаєминах з однокласниками. Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння представлятися під час знайомства	Порівнювати вимову звуків [ц] і [ц'] в українській і російській мовах. Правильно вимовляти твердий і м'який звук [ц]. Повторювати слова, речення за вчителем. Вимовляти правильно вивчені слова. Працювати в парі: складати діалог з вивченими словами, вибрати оптимальні форми у взаєминах з однокласниками, представлятися під час знайомства
Уміння співвідносити вчинки з нормами поведінки. Вироблення шанобливого ставлення до партнера, уваги до особистості співбесідника. Уміння будувати усне висловлювання за зразком	Слухати, вичленовувати й вимовляти дзвінкі звуки у словах. Визначати мету діяльності на уроці за допомогою вчителя. Повторювати слова, речення за вчителем. Будувати усне висловлювання за зразком. Слухати й розуміти мовлення інших, оцінювати результати виконання роботи. Запам'ятовувати загадки, сприйняті на слух
Уміння виділити моральний аспект поведінки в сім'ї. Уміння працювати з ілюстрацією. Оволодіння монологічним висловлюванням за зразком	Слухати й розуміти мовлення вчителя. Розглядати малюнки. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення за зразком. Працювати в парі: складати діалог з вивченими словами, вибрати оптимальні форми у взаєминах з однокласниками

1	2	3	4	5	6
5			Українська народна казка «Ріпка»	Казка, слухати, розповідати, кликати, допомагати, тягнути, велика, город	Активізація вивчених звуків
6			Українська народна казка «Лисиця і глечик». Вимова нескладового [ʎ] на місці букви в після голосних	Лисиця, глечик, куш, жито, так, ні; були (був), взяли (взяв), ходить (ходив), крутить (крутив), пожартувати (пожартував), постривати (постривав)	Нескладовий [ʎ]
7			Навчальні речі. Вимова звука [г]	Ручка, пенал, сумка, портфель, книга, словник, лінійка, альбом; підручник, зошит, гумка, олівець, фарби, пензлик; читати, писати, малювати	Звук [г]
8			У школі. Вимова африкатів [дж], [дз], [дз']	Учень, учениця, учні, учитель, школа, школяр, школярка, школярі; вчити, навчатися, розповідати, іти до школи; дзвінок, дзвіночок, дзвеніти	Африкати [дж], [дз], [дз']
9			У класі. Вживання кличного відмінка	Дошка, крейда, ганчірка, стіл, стілець, шафа; клас, класна кімната, вікно, двері, стіна, підлога, стеля, відчиняти, зачиняти	Закінчення власних іменників у кличному відмінку

7	8
Розвиток готовності до співпраці. Уміння працювати з ілюстрацією. Оволодіння монологічним і діалогічним висловлюванням за зразком	Висловлювати свої передбачення на основі роботи з матеріалом підручника. Працювати з ілюстрацією. Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, речення. Переказувати казку за малюнком. Працювати у парі: складати питання, відповідати на питання за малюнком
Розвиток розуміння добра та зла. Постановка й вирішення проблеми, аналіз ситуації. Оволодіння формами висловлювань (за зразками)	Правильно вимовляти нескладовий [ў] у словах. Слухати й розуміти мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, речення. Переказувати почуте за малюнком. Аналізувати ситуацію. Працювати у парі: складати питання, відповідати на питання за малюнком
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння представляти конкретний зміст і повідомляти його в усній формі. Уміння працювати з ілюстрацією	Правильно вимовляти звук [г]. Слухати й розуміти мовлення вчителя. Працювати за планом, що пропонує учитель. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення за зразком і самостійно. Аналізувати складені речення однокласників. Працювати в парі: дотримуючись правил ввічливості, складати діалог з вивченими словами. Працювати з ілюстрацією
Вибір оптимальних форм поведінки в класі. Побудова мовного висловлювання в усній формі. Уміння висловлювати думку з достатньою повнотою й точністю у відповідності з поставленим завданням	Правильно вимовляти звуки [дж], [дз], [дз']. Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, речення. Вибирати оптимальну форму поведінки в класі. Будувати мовне висловлювання в усній формі. Висловлювати думку з достатньою повнотою й точністю у відповідності з поставленим завданням
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння будувати усне висловлювання. Оволодіння правильним монологічним і діалогічним мовленням за мовним зразком	Правильно вживати закінчення власних іменників у кличному відмінку. Запам'ятовувати нові слова, речення. Складати речення за малюнком. Будувати власне усне висловлювання. Працюючи у парі, складати діалог. Аналізувати мовлення вчителя та однокласників

1	2	3	4	5	6
10			Кольори. Уживання закінчення -і (на місці рос. -е)	Назви кольорів, колір, кольоровий, барви, аркуш паперу	Закінчення іменників чоловічого та середнього роду в М.в.
11			Дружба, товаришування. Ознайомлення з випадками змінювання голосних [о; е-і]	Друг, друзі, дружба, подруга, разом, товаришувати, вітати, щирий, свято, день народження	Чергування приголосних у коренях слів
12			Людина. Ознайомлення з випадками змінювання приголосних [г, к, х-з, ц, с]	Голова, нога(и), рука(и), тулуб, спина, живіт, волосся, око, очі, вії, щоки, ніс, шия, вухо(а), підборіддя, долоні	Чергування приголосних [г, к, х-з, ц, с]
13			Одяг. Змінювання приголосних [г, к, х-з, ц, с]	Одяг, одягатися, сукня, спідниця, штани, сорочка, фартух, шкарпетки, хустка, капелюх, краватка, светр, пальто, куртка, костюм	Чергування приголосних [г, к, х-з, ц, с]
14			Взуття. Вживання прикметників	Взуття, босоніж, черевики, чоботи, туфлі, капці, кеди, валянки, зручний, гарний, теплий, новий, придбати, ходити, крокувати	Узгодження прикметників з іменниками

7	8
Формування вміння ставити пізнавальну мету уроку; усвідомлена побудова усного висловлювання. Уміння розглядати й порівнювати. Уміння висловлювати думку у відповідності з поставленим завданням	Правильно вживати закінчення іменників чоловічого та середнього роду в М.в. Порівнювати закінчення іменників в українській та російській мовах. Ставити пізнавальну мету уроку за допомогою вчителя. Висловлювати думку у відповідності з поставленим завданням
Розвиток готовності до співпраці й дружби. Формування соціальної ролі учня. Формування позитивного ставлення до однолітків. Контроль своїх дій у процесі виконання завдань; вміння виявляти й виправляти помилки	Запам'ятовувати нові слова. Використовувати у мовленні вивчені слова, дотримуючись норм чергування голосних у коренях слів. Контролювати свої дії у процесі виконання завдань; виявляти й виправляти помилки
Уміння встановлювати взаємини з однокласниками. Освоєння прийомів логічного запам'ятовування інформації. Уміння брати участь у колективному обговоренні проблеми	Запам'ятовувати нові слова. Використовувати у мовленні вивчені слова, дотримуючись норм чергування приголосних звуків. Контролювати свої дії у процесі виконання завдань; виявляти й виправляти помилки. Брати участь у колективному обговоренні проблеми
Формування мотивів досягнення соціального визнання. Уміння слухати та вступати в діалог. Уміння висловлювати своє ставлення	Запам'ятовувати нові слова. Використовувати у мовленні вивчені слова, дотримуючись норм чергування приголосних звуків. Контролювати свої дії у процесі виконання завдань; виявляти й виправляти помилки Слухати й вступати в діалог. Висловлювати своє ставлення до почутого
Уміння вибрати оптимальні форми у взаєминах з однокласниками. Уміння працювати з книгою та ілюстрацією. Розуміння можливості різних підстав для оцінки одного предмета	Правильно узгоджувати прикметники з іменниками. Вибрати оптимальні форми у взаєминах з однокласниками. Запам'ятовувати нові слова, речення. Працювати з книгою та ілюстрацією. Ставити питання, відповідати на питання вчителя. Формулювати висновок за результатом спостережень. Заучувати вірш напам'ять

1	2	3	4	5	6
15			Зимові розваги. Вживання закінчення -ою , -ею та прийменника з (на місці рос. -ой , -ей та прийменника с)	Сніжки, снігова баба, сніговик, ковзани, лижі, санчата, кататися, ліпити, гратися, кидатися, спускатися з гірки	Іменники в Ор.в. з прийменником з
16			Новий рік. Уживання закінчення -ою , -ею та прийменника з (на місці рос. -ой , -ей та прийменника с)	Новий рік, свято, новорічний, святкувати, вітати, готуватися, ялінка, іграшки, ліхтарик, кулька, Дід Мороз, Снігуронька, подарунки	Іменники в Ор.в. з прийменником з
17			Народні звичаї. Вживання закінчення -ах з прийменником по	Звичай, Різдво, Щедрий вечір, колядка, щедрівка, колядувати, щедрувати, цукерки	Іменники в М.в. (множина) з прийменником по
18			Дім. Уживання форми множини іменників	Будинок, дім, хата, кімната, подвір'я, поверх, дах, східці, місто, міський, село, сільський, мешкати, оселитися, запрошувати, багатопверховий	Творення та вживання форм множини іменників

7	8
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння працювати з ілюстрацією. Уміння за допомогою питань одержати інформацію	Правильно вживати іменники в Ор.в. з прийменником з. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Працюючи у парі, складати діалог. Працювати з ілюстрацією. За допомогою питань здобувати потрібну інформацію. Формулювати висновок за результатом спостережень
Уміння встановлювати доброзичливі стосунки з однокласниками. Уміння за допомогою питань отримувати потрібну інформацію. Оволодіння правильним монологічним мовленням за зразком	Встановлювати доброзичливі стосунки з однокласниками. Правильно вживати іменники в Ор.в. з прийменником з. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Працюючи у парі, складати діалог. Працювати з ілюстрацією. За допомогою питань здобувати потрібну інформацію. Формулювати висновок за результатом спостережень. Контролювати свої дії у процесі виконання завдань; виявляти й виправляти помилки
Формування мотивів досягнення соціального визнання. Уміння будувати усне висловлювання. Уміння працювати з ілюстрацією	Правильно вживати іменники в М.в. (множина) з прийменником по. Запам'ятовувати нові слова. Будувати усне висловлювання. Висловлювати свої емоції. Працювати з ілюстрацією. Контролювати свої дії у процесі виконання завдань; виявляти й виправляти помилки
Формування мотивів, що реалізують потребу в соціально значимій діяльності. Уміння будувати усне висловлювання на основі почутого тексту. Уміння висловлювати свої думки у відповідності із завданням	Правильно утворювати та вживати форми множини іменників. Запам'ятовувати нові слова, речення, скоромовки. Будувати усне висловлювання на основі почутого тексту. Висловлювати свої думки у відповідності із завданням. Працюючи в парі, складати діалог. Контролювати свої дії у процесі виконання завдань; виявляти й виправляти помилки

1	2	3	4	5	6
19			Квартира. Меблі. Вживання форми множини іменників і прикметників	Підлога, стеля, вікно, двері, кухня, вітальня, дитяча, шпалери, меблі, ліжко, диван, шафа, полиця, крісло, килим, затишний, зручний, світлий, просторий	Узгодження іменників і прикметників у множині
20			Посуд. Уживання деяких форм особових займенників з прийменниками	Посуд, виделка, ложка, ніж, сільниця, цукорниця, тарілка, глечик, склянка, каструля, сковорідка, серветка, сервірувати	Уживання присвійних займенників
21			Продукти, їжа. Вживання деяких форм особових займенників з прийменниками	Їжа, їсти, смачний, цукор, цукерки, тістечко, печиво, морозиво, пиріг, хліб, ковбаса, борщ, юшка, суп, котлета, картопля, яєчня, сік, кава, молоко, варити, смажити, підігрівати, куштувати	Уживання особових займенників
22			Українська народна казка «Лисичка і Журавель»	Журавель, кликати в гості, пригощати, дзьоб, добра страва, шматочок, горнятко	
23			Оповідання «Журавлі-веселики». В. Чухліб. Птахи	Вітерець-пустунець, линути, бавитись, курликання, трикутник, чоло, лелека, ластівка, зозуля, горобець, синиця, голуб, шпак, гава, жайворонок, дятел, соловей, сорока, осілі й перелітні птахи, вирій	

7	8
Формування мотивів, що реалізують потребу в соціально значимій діяльності. Уміння будувати усне висловлювання. Уміння висловлювати думки у відповідності з поставленим завданням. Уміння працювати з ілюстрацією	Правильно узгоджувати іменники та прикметники у множині. Запам'ятовувати нові слова, речення. Будувати усне висловлювання. Висловлювати думки у відповідності з поставленим завданням. Працювати з ілюстрацією
Норми етикету за столом. Уміння шукати й виділяти необхідну інформацію. Уміння брати участь у колективному обговоренні проблеми	Правильно вживати присвійні прикметники. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Аналізувати помилки. Шукати й виділяти необхідну інформацію. Брати участь у колективному обговоренні проблеми. Контролювати свої дії у процесі виконання завдань; виявляти й виправляти помилки
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння будувати усне висловлювання. Оволодіння правильним монологічним і діалогічним мовленням за мовним зразком	Правильно вживати особові займенники. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Будувати усне висловлювання. Аналізувати ситуацію. Формулювати висновок за результатом спостережень
Вибір оптимальних форм поведінки відповідно до ситуації. Постановка й вирішення проблеми, аналіз ситуації. Уміння брати участь у колективному обговоренні проблеми. Уміння працювати з ілюстрацією	Слухати розповідь учителя. Запам'ятовувати нові слова. Переказувати почутий текст за опорними словами. Аналізувати ситуацію. Брати участь у колективному обговоренні проблеми. Працювати з ілюстрацією
Виділення пізнавальної мети. Уміння будувати усне висловлювання. Пошук необхідної інформації та вміння аналізувати її зміст. Звертатися за допомогою	Слухати розповідь учителя. Ставити питання й відповідати на них. Виділяти пізнавальну мету. Будувати усне висловлювання. Шукати необхідну інформацію та аналізувати її зміст. Звертатися за допомогою

1	2	3	4	5	6
24			Свійська птиця. Вживання у середньому роді назв маленьких істот	Півень, курка, курча, качур, качка, каченя, гуска, гусак, гусеня, індик, індичка, індича, пташеня, квочка, зозуляста, сварливий, кликати, порпатися, черв'як	Іменники-назви маленьких істот (IV відміна)
25			Дикі тварини. Вживання деяких прикметників у вищому та найвищому ступенях	Тварини, тигр, тигреня, слон, слоненя, мавпа, мавпеня, ведмідь, ведмежа, лев, левеня, жираф, жирафеня	Іменники-назви маленьких істот (IV відміна). Ступені порівняння прикметників
26			Свійські тварини. Вживання у середньому роді назв маленьких істот	Свійські тварини, собака, кішка, свиня, кінь, корова, вівця, коза, баран, щуценя, котеня, ягня, порося, лоша, теля, козеня	Іменники-назви маленьких істот (IV відміна)
27			Весна-красна. Вживання вказівних слів	Пролісок, вербові котики, струмок, підсніжник, фіалка, тюльпан, бузок	Вказівні слова
28			Місто. Вживання прийменників <i>до, біля, з(зі), із, під</i>	Місто, світлофор, багатоповерхові будинки, вулиця, бульвар, майдан, тролейбус, метро, басейн, театр, університет, лікарня, завод	Прийменники <i>до, біля, з(зі), із, під</i>

7	8
Вміння брати участь у колективному обговоренні проблеми. Освоєння прийомів логічного запам'ятовування інформації. Уміння переказувати текст з опорою на серію малюнків	Правильно вживати іменники-назви істот у середньому роді. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Аналізувати своє та чуже мовлення. Працюючи у парі, складати діалог. Брати участь у колективному обговоренні проблеми. Переказувати текст з опорою на серію малюнків
Виділення пізнавальної мети. Уміння за допомогою питань отримувати потрібну інформацію. Уміння усно будувати текст з опорою на серію малюнків	Правильно вживати іменники-назви істот у середньому роді. Запам'ятовувати нові слова, речення, скоромовки, загадки. Складати речення з новими словами. Працюючи у парі, складати діалог. Виділяти пізнавальну мету. За допомогою питань отримувати потрібну інформацію. Усно будувати текст з опорою на серію малюнків
Розвиток готовності до співпраці. Уміння працювати з ілюстрацією. Оволодіння монологічним і діалогічним висловлюванням за зразком	Правильно вживати іменники-назви істот у середньому роді. Запам'ятовувати нові слова, речення. Будувати діалог за змістом ситуації та ситуативних малюнків. Працювати з ілюстрацією. Переказувати сприйнятий на слух текст
Виділення пізнавальної мети. Уміння будувати усне висловлювання на основі почутого тексту. Уміння працювати з ілюстрацією	Правильно вживати вказівні слова у мовленні. Запам'ятовувати нові слова, речення. Працюючи у парі, будувати діалог. Виділяти пізнавальну мету. Будувати усне висловлювання на основі почутого тексту. Працювати з ілюстрацією
Формування мотивів, що реалізують потребу в соціально значимій діяльності. Уміння за допомогою питань отримувати потрібну інформацію. Уміння слухати, вступати в діалог, відповідати на питання	Правильно вживати прийменники до, біля, з(зі), із, під. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. За допомогою питань отримувати потрібну інформацію. Слухати, вступати в діалог, відповідати на питання

1	2	3	4	5	6
29			Село. Вживання прийменників <i>до, біля, з(зі), із, під</i>	Поле, сад, город, хата, колодязь, паркан, писанка, гай	Прийменники <i>до, біля, з(зі), із, під</i>
30			Весняні роботи. Вживання прислівників	Орати, сіяти, допомагати, копати, поливати, саджати, працювати, прибирати, плуг, розсада, саджанці, тепло, завзято, рано-вранці, разом	Прислівники
31			«Котик Петрик і мишка». (Білоруська казка)	Ніколи, стрибати, впіймати, навіщо, потрібний, дорослий, лічити, шарудіти, куточок, заплющити очі	
32			В гостях у бабусі. Вживання прислівників	Слова з попередніх уроків	
33			Резервний урок		

7	8
Формування мотивів, що реалізують потребу в соціально значимій діяльності. Уміння за допомогою питань отримувати потрібну інформацію. Уміння слухати, вступати в діалог, відповідати на питання	Правильно вживати прийменники до, біля, з(зі), із, під. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Аналізувати своє та чуже мовлення. За допомогою питань отримувати потрібну інформацію. Слухати, вступати в діалог, відповідати на питання
Формування мотивів, що реалізують потребу в соціально значимій діяльності. Уміння за допомогою питань отримувати потрібну інформацію. Уміння працювати з ілюстрацією	Вживати прислівники у своєму мовленні. Запам'ятовувати нові слова, речення, вірші. За допомогою питань отримувати потрібну інформацію. Працювати з ілюстрацією. Будувати та підтримувати діалог, враховуючи етикетну лексику
Постановка й вирішення проблеми, аналіз ситуації. Уміння слухати, вступати в діалог, відповідати на питання. Оволодіння монологічним і діалогічним висловлюванням за зразком	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Переказувати прослуханий текст за ілюстрацією, опорними словами. Аналізувати ситуацію. Слухати співбесідника, вступати в діалог, відповідати на питання
Формування мотивів, що реалізують потребу в соціально значимій діяльності. Уміння шукати й виділяти необхідну інформацію. Вміння брати участь у колективному обговоренні проблеми	Слухати й аналізувати чуже мовлення. Шукати й виділяти необхідну інформацію. Брати участь у колективному обговоренні проблеми, вступати в діалог, відповідати на питання

№ п/п	Дата		Тема уроку	Запланований результат. Зміст уроку	
	за планом	фактично		Лексика	Фонетика. Граматика
1	2	3	4	5	6
1			Придністров'я — рідний дім	Батьківщина, Придністров'я, Україна, народ, країна, мовити, казати, говорити, придністровці, українці	Активізація звуків [о], [а]. Засвоєння синонімів (без уживання термінів). Вживання особових займенників (без уживання термінів)
2			Родина	Тато, татусь, мама, матуся, ненька, сестра, сестричка, брат, братик, дідусь, бабуся, тітка, дядько, родичі, сім'я, батьки	Активізація звуків [о], [а]. Вживання присвійних займенників (без уживання термінів)
3			Школа. Звук [ч]	Учень, учениця, учні, учитель, школа, школяр, школярка, школярі, вчити, урок, перерва, розповідати, писати, слухати, гратися, іти до школи, ось	Звук [ч]. Вживання іменників в чоловічому, жіночому та середньому роді. Зміна за числами

Запланований результат. Особистісний і метапредметний	Характеристика діяльності учнів на уроці
7	8
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Формування позитивного ставлення до уроків української мови. Уміння орієнтуватися в підручнику. Уміння працювати з українськими словами, що в написанні схожі з російськими	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Правильно вимовляти звуки [o], [a]. Спостерігати за вимовою звуків [o], [a] в словах російської та української мов, які схожі в написанні. Відповідати на питання. Складати речення про рідний край та об'єднувати їх в невеликий текст, вживаючи особові займенники. Будувати діалог за зразком
Уміння виділити моральний аспект поведінки в сім'ї. Розвиток навичок співробітництва з дорослими й однолітками в різних соціальних ситуаціях. Уміння працювати з українськими словами, що в написанні схожі з російськими	Слухати мовлення вчителя. Розрізняти слова української та російської мов (у межах вивчених тем). Запам'ятовувати нові слова. Уживати присвійні займенники. Працювати з українськими словами, що в написанні схожі з російськими. Працювати в парі. Складати словосполучення, речення. Будувати невелике висловлювання з опорою на вивчені слова. Переказувати невеликий текст
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння знаходити інформацію (текстову, графічну, ілюстративну) в підручнику, аналізувати її зміст. Уміння читати, аудіювати українською мовою	Уважно слухати мовлення вчителя. Правильно вимовляти звук [ч]. Вживати іменники в чоловічому, жіночому, середньому роді. Змінювати іменники за числами. Знаходити інформацію (текстову, графічну, ілюстративну) в підручнику, аналізувати її зміст. Виразно читати текст. Ставити питання до тексту. Відповідати на питання вчителя. Складати словосполучення, речення з вивченими словами. Працювати в парі

1	2	3	4	5	6
4			Клас. Букви и, і	Дошка, крейда, ганчірка, стіл, стілець, шафа, клас, вікно, двері, стіна, підлога, стеля, чистий, затишний, чемний, вихований	Звуки [и], [і]
5			Чергування. Букви и, і	Черговий(а), чергування, чергувати, нівроку, знову треба, встигнути, втричі	Звуки [и], [і]
6			Ввічливість. Звук [ў]	Ввічливий, вихований, будь ласка, прошу, перепрошую, дякую, вибач(те), пробач, запрошувати, штовхати, подав, сказав, подарував	Звук [ў]
7			Вдома. Звук [ц']	Олівець, олівці, прапорець, прапорці, стілець, стільці, горобець, горобці, танець, танці, вранці, цікавий, витівник	Звук [ц] і [ц']. Зміна іменників за числами (без уживання термінів)

7	8
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння знаходити інформацію (текстову, графічну, ілюстративну) в підручнику, аналізувати її зміст. Уміння правильно вимовляти приголосні перед <i>і</i>. Уміння працювати зі словничком	Слухати мовлення вчителя. Правильно вимовляти звуки [и], [і], приголосні перед <i>і</i>. Спостерігати за вимогою слів зі звуками [и], [і] в російській та українській мовах. Запам'ятовувати нові слова. Знаходити інформацію (текстову, графічну, ілюстративну) в підручнику, аналізувати її зміст. Вчитися працювати зі словником. Виразно читати текст. Складати словосполучення, речення з новими словами, вводити у речення вивчені слова
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння знаходити інформацію (текстову, графічну, ілюстративну) в підручнику, аналізувати її зміст. Уміння правильно вимовляти приголосні перед <i>і</i>. Складання речень за ілюстраціями та ключовими словами	Слухати мовлення вчителя. Правильно вимовляти звуки [и], [і], приголосні перед <i>і</i>. Запам'ятовувати нові слова. Знаходити інформацію (текстову, графічну, ілюстративну) в підручнику, аналізувати її зміст. Складати речення за ілюстраціями та ключовими словами. Працювати в парі, групі
Вироблення шанобливого ставлення до партнера, уваги до особистості співбесідника. Уміння дотримуватися найпростіших норм мовного етикету. Складання речень за ілюстраціями та ключовими словами	Слухати мовлення вчителя. Правильно вимовляти звук [ў]. Запам'ятовувати нові слова. Складати з ними речення. Працюючи в парі, складати діалог з вивченими словами. Складати речення за ілюстраціями та ключовими словами. Виразно читати текст
Уміння виділити моральний аспект поведінки в сім'ї. Складання тексту за ілюстраціями. Аудіювання й заучування напам'ять вірша з підручника	Слухати мовлення вчителя. Правильно вимовляти звуки [ц] і [ц']. Запам'ятовувати нові слова. Змінювати іменники за числами. Виділяти моральний аспект поведінки в сім'ї. Складати текст за ілюстрацією. Аудіювати й заучувати напам'ять вірш з підручника

1	2	3	4	5	6
8			Навчальні речі	Ручка, пенал, сумка, портфель, книга, словник, лінійка, альбом, підручник, зошит, гумка, олівець, фарби, пензлик, папір, читати, писати, малювати	Розрізнення питань <i>що роблять...?</i> <i>для чого...?</i>
9			Буква щ	Щастя, щока, дощ, куш, щодня, щавель, ляш, що, щось, щоб, чистити, чищу, чистиш, чистить	щ–[шч]. Зміна дієслів за особами, числами (без уживання термінів)
10			Знайомство. Звук [г]	Друг, подруга, Ганнуся, Галинка, годі, город, голосно, вголос, наголос, геть, хоробрий	Звук [г]. Чітка вимова звука [г] у закінченні -ого
11			Змінювання приголосних [г, к, х–з, ц, с]	Гілка, лавка, підлога, аптека, бібліотека, вудка, рибалка, гачок, риболовля, стежка, кішка, банка	Чергування приголосних перед закінченням -і
12			Звуки [б], [д], [ж], [з]	Дошка, будка, цвях	Чітка вимова звуків [б], [д], [ж], [з]

7	8
Вибір оптимальних форм поведінки в школі та вдома. Співвідносити виконане завдання зі зразком, запропонованим учителем. Відповідати на запитання вчителя й товаришів по класу	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення, текст. Розрізняти питання <i>що роблять...? для чого...?</i> Вибирати оптимальні форми поведінки в школі та вдома. Співвідносити виконане завдання за зразком, запропонованим учителем. Відповідати на запитання вчителя й товаришів по класу
Вибір оптимальних форм поведінки в школі та вдома. Уміння вимовляти слова з літерою <i>щ</i>. Уміння розрізняти поняття <i>буква</i> і <i>звук</i>. Уміння формулювати питання за малюнком. Відповідати на запитання вчителя й товаришів по класу	Слухати мовлення вчителя. Правильно вимовляти звуки [шч] в словах. Запам'ятовувати нові слова. Змінювати дієслова за особами, числами. Розрізняти поняття <i>буква</i> і <i>звук</i>. Формулювати питання за малюнком і відповідати на запитання вчителя та учнів. Виразно читати текст
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння вимовляти слова з літерою <i>г</i>. Уміння називати імена людей українською мовою. Відповідати на запитання вчителя й однокласників. Аудіювання й швидка вимова за вчителем скоромовки	Слухати мовлення вчителя. Правильно вимовляти звук [г], а також чітко вимовляти звук [г] у закінченні <i>-ого</i>. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Називати імена людей українською мовою. Швидко вимовляти за вчителем скоромовку
Формування установки на безпечний, здоровий спосіб життя. Уміння правильно використовувати форми слів, у яких наявне чергування приголосних [г, к, х–з, ц, с]. Уміння складати розповідь за серією малюнків	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Правильно використовувати форми слів, у яких наявне чергування приголосних [г, к, х–з, ц, с]. Складати розповідь за серією малюнків
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності	Слухати мовлення вчителя. Чітко вимовляти звуки [б], [д], [ж], [з]. Запам'ятовувати нові слова

1	2	3	4	5	6
13			Букви <i>е, є</i>	Гай, пригода, ярок, сховати, прудкий, перелякати, дбати, гойдатись, обізватись	Звуки [e], [йе], що на письмі передаються буквами <i>е, є</i>
14			Закріплення навичок читання слів з буквами <i>е, є</i>	Рухатися, швидше, повільно	
15			Овочі, фрукти. Українська народна пісня «Ходить гарбуз по городу»	Гарбуз, кавун, огірок, картопля, буряк, морква, цибуля, часник, квасоля, полуниця, порічка, агрус, шматок, перістий	
16			Золота осінь	Пора року, хмара, парасолька, сумно, радитись, купувати, доторкнутися, справляти обжинки	
17			Подовження звуків	Взуття, навчання, малювання, читання, плавання, знання, плаття, лляти	Звуки [д':], [т':], [с':], [н':], [л':] (практично)

7	8
Уміння чітко, не оглушуючи, вимовляти дзвінки звуки. Уміння складати розповідь за серією малюнків	Працюючи в парі, складати діалог. Складати розповідь за серією малюнків
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння розрізняти в слові голосний звук [e] і букви <i>e, є</i>, що позначають звуки [e], [йе]. Ознайомлення з новими словами, які містять букви <i>e, є</i>, тренування у вживанні	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Правильно вимовляти звуки [e], [йе], що на письмі передаються буквами <i>e, є</i>. Розрізняти в слові голосний звук [e] і букви <i>e, є</i>, що позначають звуки [e], [йе]. Працюючи в парі, складати діалог. Виразно читати текст
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння розрізняти поняття <i>буква і звук</i>. Уміння читати, аудіювати та писати українською мовою	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Розрізняти поняття <i>буква і звук</i>. Читати, аудіювати та писати українською мовою
Формування поважного ставлення до іншої думки, традицій та культури українського народу. Уміння читати, аудіювати та писати українською мовою. Уміння працювати зі словничком	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, пісню «Ходить гарбуз по городу». Читати, аудіювати та писати українською мовою. Працювати зі словничком. Складати питання та відповідати на них
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння читати, аудіювати та писати українською мовою. Уміння відповідати на питання за змістом тексту. Уміння працювати зі словничком	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Складати текст за опорними словами. Читати, аудіювати та писати українською мовою. Відповідати на питання за змістом тексту. Працювати зі словничком
Вибір оптимальних форм поведінки в школі та вдома. Уміння правильно вимовляти подовжені приголосні. Уміння спостерігати за правилом написання подовжених приголосних	Слухати мовлення вчителя. Правильно вимовляти звуки [д':], [т':], [с':], [н':], [л':]. Запам'ятовувати нові слова. Спостерігати за правилом написання подовжених звуків

1	2	3	4	5	6
18			Резервний урок		
19			Квартира. Меблі	Підлога, стеля, вікно, квартира, двері, кухня, вітальня, дитяча, шпалери, меблі, ліжко, диван, шафа, полиця, крісло, килим, затишний, зручний, світлий, просторий	Чергування голосних в коренях слів. Зміни приголосних [г, к, х-з, ц, с]
20			Посуд	Посуд, виделка, ложка, ніж, горщик, сільниця, тарілка, глечик, склянка, пляшка, каструля, сковорідка, серветка, сервірувати	Зміни приголосних [г, к, х-з, ц, с]
21			Ранок школяра	Ранок, щоранку, відчиняти, снідати, звернути увагу, прокидатися, одягатися, вмиватися	-ться [ц':а], -шся [с':а]
22			Хто ким працює. В. Сухомлинський. «Моя мама пахне хлібом»	Лікар, пекар, кухар, швачка, учитель, перукар, муляр, кравець, коваль, будівельник	Творення III особи множини дієслів теперішнього часу (практично)

7	8
Вибір оптимальних форм поведінки вдома. Уміння порівнювати виконане завдання зі зразком у підручнику. Уміння читати невеликий текст. Складання тексту за ілюстраціями та ключовими словами	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Правильно змінювати голосні в коренях слів та приголосні [г, к, х–з, ц, с]. Порівнювати виконане завдання зі зразком у підручнику. Читати невеликий текст. Складати текст за ілюстраціями та ключовими словами
Вибір оптимальних форм поведінки вдома. Уміння відповідати на питання, формулювати висновки, працювати зі словником. Уміння читати невеликий текст. Складання тексту за ілюстраціями та ключовими словами	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Правильно змінювати голосні в коренях слів та приголосні [г, к, х–з, ц, с]. Відповідати на питання, формулювати висновки, працювати зі словником Читати невеликий текст. Складати текст за ілюстраціями та ключовими словами
Вибір оптимальних форм поведінки в школі та вдома. Уміння вимовляти м'які подовжені приголосні [ц':], [с':] у дієсловах. Складання тексту за ілюстраціями та ключовими словами	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Правильно вимовляти м'які подовжені приголосні [ц':], [с':] у дієсловах. Складати текст за ілюстраціями та ключовими словами
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Ознайомлення з назвами професій (форми однини та множини). Уміння читати, аудіювати та писати українською мовою. Уміння відповідати на питання за змістом тексту. Уміння працювати зі словничком	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Правильно утворювати дієслова III особи множини теперішнього часу. Знайомитися з назвами професій. Читати, аудіювати та писати українською мовою. Відповідати на питання за змістом тексту. Працювати зі словничком

1	2	3	4	5	6
23			Буква <i>ї</i>	Країна, їхати, їжак, поїзд, Україна, Київ, цікавий, вірний	Буква <i>ї</i> –[йі]. Закінчення <i>-ої</i> в Р.в. прикметників жіночого роду (практично)
24			Продукти, їжа	Їжа, їсти, їдальня, смачний, цукор, цукерки, тістечко, печиво, морозиво, пиріг, хліб, ковбаса, борщ, юшка, суп, котлета, картопля, яєчня, сік, кава, молоко, варити, смажити, підігрівати, куштувати, смачного	
25			Буквосполучення <i>ьо, йо</i>	Ледачий, довгий, працюючий, його	Буквосполучення <i>ьо, йо</i>
26			Буквосполучення <i>ьо, йо</i>	Льоня, Йосип, у нього, його, льон, зйомка, район, гайок, сльози, серйозний	Уживання особових займенників (практично)
27			Звуки [дж], [дз], [дз']	Дзьоб, дзвіночки, кукурудза, дзеркало, джерело, джміль, бджола, коник, пелюстка, відшукати, використати, дивуватися	Звуки [дж], [дз], [дз']. Суфікс <i>-в-</i> у дієсловах чол. роду минулого часу (практично)
28			Буква <i>г</i>	Агрус, гава, ганок, гедзь, дзига, гудзик, гуля, грати, ґрунт, газда, галасливий, лишень, на мить	<i>Г</i> –[г], <i>г</i> –[г]

7	8
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння розпізнавати в друкованому тексті букву <i>ї</i> та <i>її</i> звукове значення. Уміння змінювати дієслова за зразком. Уміння читати, аудіювати та писати українською мовою	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Правильно вимовляти звук [йі] та закінчення -ої в Р.в. прикметників жіночого роду. Розпізнавати в друкованому тексті букву <i>ї</i> та <i>її</i> звукове значення. Змінювати дієслова за зразком. Читати, аудіювати та писати українською мовою
Вибір оптимальних форм поведінки відповідно до ситуації. Формування правил гостьового етикету. Уміння працювати зі словничком і складати речення з новими словами. Уміння читати, аудіювати та писати українською мовою	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Використовуючи правила гостьового етикету, складати діалог. Працювати зі словничком і складати речення з новими словами. Читати, аудіювати та писати українською мовою
Вибір оптимальних форм поведінки в школі та вдома. Формування умінь читати і записувати слова з буквосполученнями ьо, йо. Уміння читати, аудіювати та писати українською мовою	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Читати й записувати слова з буквосполученнями ьо, йо. Читати, аудіювати та писати українською мовою
Вибір оптимальних форм поведінки в школі та вдома. Формування умінь читати й записувати слова з буквосполученнями ьо, йо. Уміння читати, аудіювати та писати українською мовою	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Читати й записувати слова з буквосполученнями ьо, йо. Правильно вживати особові займенники. Читати, аудіювати та писати українською мовою
Постановка й вирішення проблеми, аналіз ситуації. Уміння вимовляти звуки [дж], [дз], [дз']. Уміння читати, аудіювати та писати українською мовою	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Правильно вимовляти звуки [дж], [дз], [дз'], суфікс -в- у дієсловах чол. роду минулого часу. Аналізувати та вирішувати проблемну ситуацію. Читати, аудіювати та писати українською мовою
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Розрізняти букви <i>з</i> і <i>г</i> та їхнє звукове значення. Правильно вимовляти слова з цими буквами

1	2	3	4	5	6
29			Апостроф	Пір'я, солов'ї, під'їзд, об'їзд, б'ю, з'їв, в'юн, зачіпати	Апостроф після губних, -р- та префіксів
30			Апостроф	М'яч, м'ята, п'ять, ім'я, дев'ять, в'яз, в'янути, голуб'ята, подвір'я, невеличкий, кілька, спочатку, почекає, пазурі, відгоді	Апостроф після губних, -р- та префіксів
31			Лічба	Один-двадцять, тридцять, сорок, п'ятдесят, шістдесят, сімдесят, вісімдесят, дев'яносто, перший-десятий	Кількісні та порядкові числівники (практично)
32			Грудень рік кінчає, а зиму починає	Назви місяців року	Порядкові числівники (практично)
33			Новорічні традиції	Новий рік, ялинка, свято, зірка, ліхтарики, кульки, сніжинки, дощик, прикрашати, вітати, Різдво, Святий вечір, колядка, щедрівка	Велика буква в назвах свят

7	8
Уміння розрізняти букви <i>z</i> і <i>g</i> та їхнє звукове значення. Формування умінь правильної вимови слів з цими буквами. Уміння читати, аудіювати та писати українською мовою	Читати, аудіювати та писати українською мовою
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння читати й записувати слова з апострофом. Уміння працювати з новими словами й вживати їх в усному й писемному мовленні	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Читати й записувати слова з апострофом. Працювати з новими словами й вживати їх в усному та писемному мовленні
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння читати й записувати слова з апострофом. Уміння працювати з новими словами та вживати їх в усному та писемному мовленні	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Читати й записувати слова з апострофом. Працювати з новими словами та вживати їх в усному та писемному мовленні
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння вживати числівники в усному мовленні, правильно записувати їх під диктовку. Уміння виразно читати напам'ять лічилки	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Вживати числівники в усному мовленні, правильно записувати їх під диктовку. Виразно читати напам'ять лічилки
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати зі словничком і складати речення з новими словами. Уміння читати, аудіювати та писати українською мовою	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Вживати числівники в усному мовленні, правильно записувати їх під диктовку. Працювати зі словничком і складати речення з новими словами
Формування поважного ставлення до іншої думки, традицій та культури інших народів. Формування поважного ставлення до думок однокласників. Розвиток етичних почуттів, доброзичливості. Уміння читати, аудіювати та писати українською мовою	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Працюючи в парі, складати діалог. Читати, аудіювати та писати українською мовою

1	2	3	4	5	6
34			Резервний урок		
35			Пори року. К. Ушинський. «Чотири бажання»	Назви місяців, копиця, гаптувати, початок, крига, бажання, досхочу, запашний, барвистий, ковзани, кишенькова книжечка	Граматичні форми слів
36			Дні тижня	Час, тиждень, назви днів тижня, доба, день, ранок, вечір, ніч, вдень, вночі, вранці, увечері, учора, сьогодні	Правопис прислівників (практично)
37			Час. Годинник	Година, хвилина, котра година, запізнитися, затриматися, вчасно, перехожий	Граматичні форми слів
38			Допомога птахам узимку. Оповідання «Добра справа»	Справа, шибка, горобець, напевно, кучугури, підвіконня, насіння, годівничка, крихти	Граматичні форми слів
39			Дикі тварини. Українська народна казка «Рукавичка»	Лисиця, ведмідь, вовк, їжак, кріт, заєць, кажан, білка, куниця, жабка, рукавичка	Граматичні форми слів

7	8
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Формування поважного ставлення до думок однокласників. Розвиток етичних почуттів, доброзичливості. Уміння відповідати на питання за змістом тексту	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати текст. Працюючи в парі, відповідати на питання за змістом тексту
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння відповідати на питання вчителя. Формування уміння включатися в діалог. Уміння працювати зі словничком і складати речення з новими словами	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Відповідати на питання вчителя, включатися в діалог. Працювати зі словничком і складати речення з новими словами
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння відповідати на питання вчителя. Формування уміння включатися в діалог. Уміння працювати зі словничком і складати речення з новими словами	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Відповідати на питання вчителя, включатися в діалог. Працювати зі словничком і складати речення з новими словами
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння відповідати на питання за змістом тексту. Уміння працювати зі словничком	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати текст. Працюючи в парі, відповідати на питання за змістом тексту
Формування поважного ставлення до іншої думки, традицій та культури інших народів. Уміння працювати зі словничком. Складання тексту за ілюстраціями та ключовими словами	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати текст. Працюючи в парі, відповідати на питання за змістом тексту. Працювати зі словничком. Складати текст за ілюстраціями та ключовими словами

1	2	3	4	5	6
40			Свійські тварини	Свійські тварини, собака, кішка, свиня, кінь, корова, вівця, коза, баран, цуценя, котеня, ягня, порося, лоша, теля, козеня, вовна, доглядати, пасти, лікувати, доїти	Граматичні форми слів
41			Свійська птиця	Птаство, півень, курка, курча, качур, качка, каченя, гуска, гусак, гусеня, індик, індичка, індича, пташеня, квочка, попід, поміж, ряска	Граматичні форми слів
42			Українська народна казка «Кривенька качечка»	Сумувати, гніздечко, гарний, криниця, надворі, нехай, вергатися, довіку, підглядати, веретенце, прясти, кужілочка	Граматичні форми слів
43			Людина	Голова, нога(и), рука(и), тулуб, спина, живіт, волосся, око, очі, вії, щоки, ніс, шия, вухо(а), підборіддя, долоні, захоплено, хворіти, обіцяти	Граматичні форми слів
44			Одяг	Одяг, одягатися, сукня, плаття, спідниця, штани, сорочка, фартух, шкарпетки, панчохи, хустка, капелюх, краватка, светр, білизна, пальто, куртка, костюм, комірць, кишеня, залюбки	Граматичні форми слів
45			«Дівчинка у голубому фартушку» (за О. Панку-Яшем)	Трохи, шматочок, зустрітися, одержати, глянути, картатий, випадково, промінь	Граматичні форми слів

7	8
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Складання речень за ілюстраціями і ключовими словами. Уміння працювати зі словничком	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати текст. Працюючи в парі, відповідати на питання за змістом тексту. Працювати зі словничком. Складати текст за ілюстраціями та ключовими словами
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Складання речень за ілюстраціями і ключовими словами. Уміння працювати зі словничком і складати речення з новими словами	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати текст. Працюючи в парі, відповідати на питання за змістом тексту. Працювати зі словничком. Складати текст за ілюстраціями та ключовими словами
Формування поважного ставлення до іншої думки, традицій та культури інших народів. Уміння виразно читати й переказувати текст	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати і переказувати текст
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Складання речень за ілюстраціями та ключовими словами. Уміння працювати зі словничком і складати речення з новими словами	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати текст. Працювати зі словничком і складати речення з новими словами. Складати речення за ілюстраціями та ключовими словами
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Складання речень за ілюстраціями та ключовими словами. Уміння працювати зі словничком і складати речення з новими словами	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Складати речення за ілюстраціями та ключовими словами. Працювати зі словничком і складати речення з новими словами
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння виразно читати й переказувати текст	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати й переказувати текст. Працювати зі словничком і складати речення з новими словами

1	2	3	4	5	6
46			Взуття	Взуття, босоніж, черевикки, чоботи, чобітки, туфлі, капці, кеди, кросівки, сандалі, валянки, загубити, стрибати, зупинятися, міцно, встигнути, схопити, втекти, здивуватися, рятувати	Граматичні форми слів
47			Хороші звичаї. В. Хомченко. «Спасибі»	Гудзик, радити, помітити, шанувати, кілька, соромно, дякувати, мушиш, неважко, рахувати	Граматичні форми слів
48			Поспішиш — людей насмішиш. В. Берестов. «Лелека і соловей»	Раптом, лелека, навіть, вітатися, мистецтво, нерішуче, пробачення, турбота, відтоді, дивак, вихвалитися, справжній, кращий, подобатися	Граматичні форми слів
49			А вже весна, а вже красна! В. Сухомлинський. Казка «Весняний вітер»	Хуртовина, кризь, гойдати, віти, торкатися, лагідний, прилинати, барвисті стрічки, зітхати, бруньки, діброва, жмурити, осоння, міх	Граматичні форми слів
50			Птахи. Платон Воронько. «Облітав журавель...»	Шпак, шпаківня, зозуля, снігур, одуд, орел, грак, осілі та перелітні птахи, вирій, лани, незабаром	Граматичні форми слів

7	8
Уміння працювати зі словничком і складати речення з новими словами	
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Складання речень за ілюстраціями та ключовими словами. Уміння працювати зі словничком і складати речення з новими словами	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Складати речення за ілюстраціями та ключовими словами. Працювати зі словничком і складати речення з новими словами
Вибір оптимальних форм поведінки в школі та вдома. Уміння не створювати конфліктів і знаходити вихід зі спірних ситуацій. Уміння працювати зі словничком і складати речення з новими словами. Уміння виразно читати й переказувати текст	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Працюючи в парі, відтворювати діалог за зразком. Працювати зі словничком і складати речення з новими словами. Виразно читати й переказувати текст
Формування поважного ставлення до думок однокласників. Розвиток етичних почуттів, доброзичливості. Уміння не створювати конфліктів і знаходити вихід зі спірних ситуацій. Уміння виразно читати й переказувати текст	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати й переказувати текст. У парі складати питання до тексту й відповідати на них
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Формування бережного ставлення до природи рідного краю. Уміння працювати з новими словами	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати й переказувати текст. У парі складати питання до тексту й відповідати на них
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Аудіювати й заучувати напам'ять вірш із підручника

1	2	3	4	5	6
51			Т.Г. Шевченко — народний поет	Пом'янути, панщина, неволя, лихо, веселка, гомін, хмара, кобзар, «Кобзар», ставок (став), вголос, кріпак	Граматичні форми слів
52			Веснянки	Навесні, надії, вигін, клопоти, нарешті, левади, господар, пробуджуватися, уявлення, кликати, провіщати, човник	Граматичні форми слів
53			Квіти. М. Познанська. «Пролісок»	Кульбаба, конвалія, дзвіночок, пролісок, жоржина, троянда, чорнобривці, нагідки, до вподоби	Граматичні форми слів
54			Резервний урок		
55			Бережімо природу. В. Сухомлинський. «Все в лісі співає»	Мужній, відважний, бурхливий, суворий, захист, горобина, мурашник	Граматичні форми слів

7	8
Аудіювання й заучування напам'ять вірша з підручника. Уміння працювати з новими словами	У парі складати питання до тексту й відповідати на них. Працювати з новими словами
Формування поважного ставлення до іншої думки, традицій та культури інших народів. Уміння шукати потрібну для уроку інформацію в додаткових джерелах. Аудіювання й заучування напам'ять вірша з підручника	Слухати розповідь учителя. Запам'ятовувати нові слова. Ставити питання. Коротко розповідати про Т.Г. Шевченка. Аудіювати й заучувати напам'ять вірш із підручника. Шукати потрібну для уроку інформацію в додаткових джерелах
Формування поважного ставлення до іншої думки, традицій та культури інших народів. Уміння працювати зі словничком. Аудіювання й заучування напам'ять веснянок з підручника	Слухати розповідь учителя. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Працювати зі словничком. Аудіювати й заучувати напам'ять веснянки з підручника
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Формування бережного ставлення до природи рідного краю. Уміння працювати зі словничком і складати речення з новими словами. Аудіювання й заучування напам'ять вірша з підручника	Слухати розповідь учителя. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення. Працювати зі словничком. Відповідати на питання вчителя. Аудіювати й заучувати напам'ять веснянки з підручника
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Формування бережного ставлення до природи рідного краю. Уміння відтворювати текст за ключовими словами. Формування уміння включатися в діалог	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати текст. Відтворювати текст за ключовими словами. Працюючи в парі, складати діалог

1	2	3	4	5	6
56			Київ—столиця України. В. Байкова. «Казка про Київ»	Полювання, навести лад у хаті, кошик, вдосталь, ланцюг, звеліти, напружити, побиватися, негайно, струмок, метелик	Граматичні форми слів
57			Рідний край. «Без Батьківщини життя — не життя» (за В. Сухомлинським)	Вітчизна, папуга, згряя, південь, північ, навколо, сумувати	Граматичні форми слів
58			Взаємодопомога. В. Мелешенко. «Іванкові колоски»	Помічник, допомога, допомагати, ковдра, гостинно, опинитися, скоїтися, дозволити, статися, замурзаний, гаразд, тужавий	Граматичні форми слів
59			Діло майстра величає. В. Хомченко. «Три каски»	Рятувати, влучити, величати, виявитись, лишитись, пильно, будівництво, палац, шолом, неодмінно	Граматичні форми слів
60			Дружба. О. Буцень. «У новій школі»	Розлучатися, зітхати, хитрунка, задирака	Граматичні форми слів
61			О. Мітта. «У гостях і вдома»	Ввічливий, куток, гостинний, звичка, дивний, задоволений	Граматичні форми слів

7	8
Формування поважного ставлення до іншої думки, традицій та культури інших народів. Уміння виразно читати й переказувати текст. Уміння шукати потрібну для уроку інформацію в додаткових джерелах	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати й переказувати текст. Шукати потрібну інформацію. Працюючи в парі, складати питання до тексту й відповідати на них
Формування поважного ставлення до іншої думки, традицій та культури інших народів. Уміння виразно читати й переказувати текст. Формування уміння включатися в діалог	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати й переказувати текст. Шукати потрібну інформацію. Працюючи в парі, складати питання до тексту й відповідати на них
Вибір оптимальних форм поведінки в школі та вдома. Уміння відповідати на запитання вчителя й однокласників. Уміння виразно читати й переказувати текст	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати й переказувати текст. Шукати потрібну інформацію. Працюючи в парі, складати питання до тексту й відповідати на них
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння відповідати на запитання вчителя й однокласників. Уміння виразно читати й переказувати текст	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати й переказувати текст. Шукати потрібну інформацію. Працюючи в парі, складати питання до тексту й відповідати на них
Вибір оптимальних форм поведінки в школі та вдома. Уміння формулювати питання за малюнком. Уміння складати кінцівку тексту за малюнками	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Формулювати питання за малюнком. Складати кінцівку тексту за малюнками
Вибір оптимальних форм поведінки в школі та вдома. Уміння не створювати конфліктів і знаходити вихід зі спірних ситуацій. Складання тексту за ілюстраціями та ключовими словами	Слухати мовлення вчителя. Працюючи в парі, вирішувати проблемне завдання. Складати текст за ілюстраціями та ключовими словами

1	2	3	4	5	6
62			Г. Васютинська. «Маленька помічниця»	Дріб'язки, вгодити, забаритись, з переляку, мати змогу	Граматичні форми слів
63			«Якщо ти сильний і мужній» (за В. Сухомлинським)	Галявина, шипшина, повинен, захищати, беззахисний, рішуче, мужній	Граматичні форми слів
64			«Петрусь і подарунки» (за Є. Башенко)	Встигати, соромно, набурмоситись, зупинитись, наступний	Граматичні форми слів
65			Болгарська народна казка «Що найдорожче у світі»	Гаманець, гроші, вистачить, думка, шлях, напередодні, пошуки, діжка, гроно, поліпшити, потреба, коштувати, обіцяти	Граматичні форми слів
66			Г. Васютинська. «Влітку у бабусі»	Дозвілля, палати, вабити	Граматичні форми слів
67			Ігри. Літні розваги	Гра, рухливі ігри, гравці, розваги, босоніж, купання, прогулянка, табір, оздоровлення, похід, витривалий, увага, майданчик, безпека, загартовування	Граматичні форми слів

7	8
Вибір оптимальних форм поведінки в школі та вдома. Формування поважного ставлення до культури рідного краю. Аудіювання й заучування напам'ять вірша придністровського автора	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова. Виразно читати. Аудіювати й заучувати напам'ять вірш
Уміння формулювати висновки з вивченого матеріалу, оцінювати досягнення на уроці. Уміння виразно читати й переказувати текст. Уміння знаходити відповіді на питання в тексті	Слухати мовлення вчителя. Виразно читати й переказувати текст, запам'ятовувати нові слова. Знаходити відповіді на питання в тексті. Оцінювати досягнення на уроці
Вибір оптимальних форм поведінки в школі та вдома. Уміння формулювати висновки з вивченого матеріалу, оцінювати досягнення на уроці. Уміння виразно читати й переказувати текст	Виразно читати й переказувати текст. Формулювати висновки з вивченого матеріалу. Оцінювати досягнення на уроці
Формування поважного ставлення до іншої думки, традицій та культури інших народів. Уміння виразно читати й переказувати текст. Уміння знаходити відповіді на питання в тексті	Виразно читати й переказувати текст. Знаходити відповіді на питання в тексті. Запам'ятовувати нові слова та працювати з ними. Оцінювати власні досягнення на уроці
Вибір оптимальних форм поведінки в школі та вдома. Формування поважного ставлення до культури рідного краю. Аудіювання й заучування напам'ять вірша придністровського автора	Слухати мовлення вчителя. Виразно читати поезію. Аудіювати й заучувати напам'ять вірш. Працюючи у парі, складати діалог
Формування установки на безпечний, здоровий спосіб життя. Розвиток самостійності та особистої відповідальності за свої вчинки	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, складати з ними речення й невеликий текст. Включатися у діалог

1	2	3	4	5	6
68			Резервний урок		

3 КЛАС

№ п/п	Дата		Тема уроку	Запланований результат. Зміст уроку	
	за планом	фактично		Лексика	Фонетика. Граматика
1	2	3	4	5	6
1			Усне й писемне мовлення	Мовлення, діалог, речення, звертання, гучний, настрій, повага, наступний, зупинка, коштувати	Активізація: [г, к, х-з, ц, с], [о, е-і], [ц] і [ц']. Усне й писемне мовлення, речення зі звертанням, діалог (практично)
2			Звуки мовлення й позначення їх на письмі буквами. Правила української літературної вимови	Наказ, брилик, поважний, бавитися, криниця	Активізація: щ-[шч]; [б], [д], [ж], [з], [й], [е], [йе]; [дж], [дз], [дз']; [г], [г]

7	8
Уміння брати участь у діалозі на уроці та життєвих ситуаціях. Формування вміння включатися в діалог	

Запланований результат. Особистісний і метапредметний	Характеристика діяльності учнів на уроці
7	8
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова. Уміння працювати самостійно, колективно та в парах. Уміння оформлювати думки в усній та письмовій формах з урахуванням мовленнєвої ситуації	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, терміни. Працювати самостійно, колективно та в парах. Оформлювати думки в усній та письмовій формах з урахуванням мовленнєвої ситуації
Усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова. Уміння працювати самостійно, колективно та в парах. Уміння оформлювати думки в усній та письмовій формах з урахуванням мовленнєвої ситуації. Уміння оперувати термінами: голосний звук, приголосний звук, склад, наголос	Слухати мовлення вчителя. Запам'ятовувати нові слова, терміни. Працювати самостійно, колективно та в парах. Оформлювати думки в усній та письмовій формах з урахуванням мовленнєвої ситуації. Оперувати термінами: голосний звук, приголосний звук, склад, наголос

1	2	3	4	5	6
3			Алфавіт. Велика буква	Алфавіт, азбука, абетка, порожній. Назви диких і свійських тварин (актуалізація)	Звукова схема слова, алфавіт, запис слів за алфавітом, власні назви
4			Голосні звуки, позначення їх буквами. Склад, наголос	Пестити, леліяти, назви дитинчат (актуалізація)	Звуки [а], [о], [у], [и], [і], [е]. Букви <i>а, о, у, и, і, е, я, ю, є</i> . Наголошений і ненаголошений склади. Омоніми (практично)
5			Приголосні звуки, позначення їх буквами	Дзижчати, пнутися, гадка, порожній, ґрунт, гедзь, гуля, ганок	[дж], [дз], [дз']; [г], [ґ]. Свистячі, шиплячі і губні приголосні звуки (практично). Фразеологізми (практично)
6			Тверді й м'які приголосні звуки. Вживання м'якого знака після букви <i>ц</i>	Розгубитися, грузько, жнива, косовиця, хитрун, паляниця, млинці, химерний, коник, неабиякий, полуниця, суніці	[ц] і [ц'], [д]–[д'], [т]–[т'], [з]–[з'], [с]–[с'], [н]–[н'], [л]–[л']
7			Позначення м'якості приголосних перед <i>о</i>	Сьогоднішній, немає, немає, олія, насіння, світло	<i>ьо, йо</i> . Форма Р.в. прикметників м'якої групи

7	8
Уміння працювати з алфавітом. Знати український алфавіт. Уміння оперувати термінами <i>велика</i> і <i>мала буква</i>. Уміння працювати з українськими словами, що в написанні схожі з російськими	Слухати мовлення вчителя. Працювати з алфавітом. Оперувати термінами <i>велика</i> і <i>мала буква</i>. Працювати з українськими словами, що в написанні схожі з російськими
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння оперувати термінами <i>голосний звук</i>, <i>приголосний звук</i>. Уміння позначати голосні звуки на письмі 10 буквами. Уміння правильно наголошувати українські слова. Уміння ділити слова на склади, робити звуковий аналіз	Правильно вимовляти звуки [а], [о], [у], [и], [і], [е]. Оперувати термінами <i>голосний звук</i>, <i>приголосний звук</i>. Позначати голосні звуки на письмі 10 буквами. Правильно наголошувати українські слова. Ділити слова на склади, робити звуковий аналіз
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння правильно вимовляти й позначати на письмі приголосні звуки	Слухати мовлення вчителя. Відповідати на питання. Правильно вимовляти звуки [дж], [дз], [дз']; [г], [г], свистячі, шиплячі й губні приголосні звуки. Працювати самостійно, в парах і колективно
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння диференціювати тверді й м'які приголосні в російській та українській мовах; не вживати на письмі ь після твердих б, п, в, м, ф та р (у кінці слова); вживати м'який знак (ь) на позначення м'якості [ц'] у кінці слів	Слухати мовлення вчителя. Розрізняти тверді та м'які приголосні звуки. Працювати самостійно, в парах і колективно. Диференціювати тверді й м'які приголосні в російській та українській мовах; не вживати на письмі ь після твердих б, п, в, м, ф та р (у кінці слова); вживати м'який знак (ь) на позначення м'якості [ц'] у кінці слів
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно	Працювати самостійно, в парах і колективно. Робити звуковий аналіз слів та вживати ь для позначення вимови м'яких приголосних перед о. Складати текст за ілюстраціями та ключовими словами

1	2	3	4	5	6
8			Подовження м'яких приголосних звуків і позначення їх на письмі	Гілля, волосся, вугілля, змагання, обличчя, взуття, щебетання	Подовження м'яких приголосних
9			Пом'якшення твердих приголосних перед <i>i</i>	Мить, пілка, вільха, майдан	[н'і]..., [б'і...]. Пряме й переносне значення слів (практично). Форма множини іменників твердої, м'якої та мішаної груп (практично)
10			Колискові пісні. «Ой ходить сон коло вікон», «Котику сіренький...»	Колискова, лагідний, наспів, воркотати, марніти, потішати, хворіти, дрімота	
11			Дитячі ігри, забави	Потішки, лічилки, віршики-забавки, жмурки, дійові особи	

7	8
Уміння робити звуковий аналіз слів та вживати ь для позначення вимови м'яких приголосних перед о. Складання тексту за ілюстраціями та ключовими словами	
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння правильно вимовляти подовжені м'які приголосні й позначати їх на письмі двома буквами	Правильно вимовляти подовжені м'які приголосні й позначати їх на письмі двома буквами. Працювати самостійно, в парах і колективно
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння вимовляти тверді приголосні перед [и], зокрема у граматичних формах (руки, дороги) та пом'якшені перед і	Правильно вимовляти тверді приголосні перед [и], зокрема у граматичних формах (руки, дороги) та пом'якшені перед і. Працювати самостійно, в парах і колективно
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, намагатися удосконалити власне мовлення. Уміння вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Уміння розказувати напам'ять віршований текст. Уміння працювати з «Тлумачним словником», «Українсько-російським словником»	Виразно читати текст, вибираючи потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Розказувати напам'ять віршований текст. Працювати з «Тлумачним словником», «Українсько-російським словником»
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, намагатися удосконалити власне мовлення. Уміння вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Уміння слухати й чути інших	Виразно читати текст, вибираючи потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших. Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості фольклорних творів

1	2	3	4	5	6
12			Скоромовки. Прислів'я, приказки, загадки	Скоромовка, прислів'я, приказка, влучний вислів, змагатися, улесливий, допитливий, кмітливий	
13			«Колосок». (Українська народна казка)	Вигаданий зміст, гаразд, млин, борошно, гукати, постривати, частувати	Діалог, репліки (практично)
14			«Притча про діжку». (З молдавського фольклору)	Діжка, сокира, стовбур, бондар, майстерня, весілля, злагода, розтлумачити, вимушений	Діалог, репліки (практично)
15			Осінь така мила. І. Прокопенко. «Як берізка листя роздарувала»	Літературна казка, образний вислів, муравлик, мураха, мурашник, кулька, гойднути, зітхати, чепуруха, журитися, сумувати	Діалог, репліки (практично). Синоніми

7	8
Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості фольклорних творів	
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, намагатися удосконалювати власне мовлення. Уміння вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Уміння слухати й чути інших. Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості фольклорних творів	Виразно читати малі фольклорні жанри, добираючи потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших. Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості фольклорних творів
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, намагатися удосконалювати власне мовлення. Уміння вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Уміння слухати й чути інших. Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості фольклорних творів	Виразно читати текст, добираючи потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Складати питання та відповідати на них. Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших. Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості фольклорних творів
Формування уміння сприймати на слух фольклорний твір (у виконанні вчителя), відповідати на питання за змістом тексту, визначати головну думку, оцінювати свої емоційні реакції. Уміння знаходити в тексті фразеологізми, розуміти їхнє значення. Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості фольклорних творів	Сприймати на слух фольклорний твір (у виконанні вчителя), відповідати на питання за змістом тексту, визначати головну думку, оцінювати свої емоційні реакції. Знаходити в тексті фразеологізми, розуміти їхнє значення. Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості фольклорних творів
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, намагатися удосконалювати власне мовлення. Уміння вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення під час читання діалогів	Виразно читати текст, добираючи потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Знаходити в тексті образні слова і вирази, пояснювати їхню роль; розрізняти жанри текстів

1	2	3	4	5	6
16			«Сонцевик-чарівник і холодний вітер» (за Г. Демченко)	Чарівник, дбати, звідкись, павутиння, скривдити, завітати, реготати, поводитися	Текст, поділ тексту на частини
17			Птахи-символи. Лелека. Соловейко. Жайворонок	Благополуччя, кохання, лан, натхнення, сповідь, оранка, сівба, жоден, несподівано, знищити, згодом, спорожніти	Текст, речення, абзац; граматичні форми слів
18			Резервний урок		
19			Вживання букв и, і після з, г, к, х та ж, ч, ш	Мерехтіти, дрібний, вільха, завидющий, заздрісний	Фразеологізми. Пом'якшення приголосних перед і : [г'], [г'], [к'], [х'], [ж'], [ч'], [ш']. Форма множини іменників твердої, м'якої та мішаної групи (практично)

7	8
Уміння знаходити в тексті образні слова й вирази, пояснювати їхню роль; розрізняти жанри текстів	
Формувати уміння виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, темп відповідно до особливостей художнього тексту. Уміння визначати структурні елементи тексту; ділити (за допомогою вчителя) текст на частини, добирати заголовки. Уміння виконувати словесне малювання природи	Виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, темп відповідно до особливостей художнього тексту. Визначати структурні елементи тексту; ділити (за допомогою вчителя) текст на частини, добирати заголовки. Виконувати словесне малювання природи
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до рідної мови та офіційних мов ПМР. Уміння виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших. Уміння переказувати вибірково уривки із запропонованих учителем текстів	Слухати мовлення вчителя, запам'ятовувати нові слова. Переказувати вибірково уривки із запропонованих учителем текстів. Визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння вимовляти тверді приголосні перед [и] та пом'якшені перед [і]	Вимовляти тверді приголосні перед [и] та пом'якшені перед [і]. Здійснювати аналіз і синтез. Працювати самостійно, в парах і колективно

1	2	3	4	5	6
20			Відсутність м'якого знака після букв, що позначають тверді приголосні звуки	Дріб, верф, хижий, токар, слюсар, швець	Прислів'я, приказки. Форма множини іменників. Тверді [б], [п], [в], [м], [ф]
21			Апостроф	Подвір'я, узгір'я, в'яз, м'язи, в'юн, лин, скляний, кудлатий, помітити	Правило написання апострофа
22			Повторення вивченого. Підготовка до контрольної роботи		Актуалізація набутих знань
23			Контрольна робота		

7	8
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння розрізняти російські й українські слова <i>голуб</i> (укр.) і <i>голубь</i> (рос.), <i>секретар</i> (укр.) і <i>секретарь</i> (рос.). Уміння вживати на письмі після букв на позначення твердих приголосних букви <i>і, и</i>, орієнтуючись на вимову. Складання тексту за ілюстраціями та ключовими словами	Розрізняти російські й українські слова <i>голуб</i> (укр.) і <i>голубь</i> (рос.), <i>секретар</i> (укр.) і <i>секретарь</i> (рос.). Вживати на письмі після букв на позначення твердих приголосних букви <i>і, и</i>, орієнтуючись на вимову. Складати текст за ілюстраціями та ключовими словами. Здійснювати аналіз і синтез. Працювати самостійно, в парах, колективно
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння виконувати звуковий аналіз слів з апострофом, вживати апостроф на позначення звука [й] перед [а, о, у, і], що на письмі позначаються буквами <i>я, ю, є, ї</i>	Виконувати звуковий аналіз слів з апострофом, вживати апостроф на позначення звука [й] перед [а, о, у, і], що на письмі позначаються буквами <i>я, ю, є, ї</i>. Здійснювати аналіз і синтез. Працювати самостійно, в парах, колективно
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння списувати й писати під диктовку, дотримуючись правил української орфографії та пунктуації	Списувати й писати під диктовку, дотримуючись правил української орфографії та пунктуації. Здійснювати аналіз і синтез. Працювати самостійно, в парах, колективно

1	2	3	4	5	6
24			Текст. Тема та головна думка тексту. Типи текстів	Текст, речення, зміст, заголовки, зачин, кінцівка, головна думка, зв'язне висловлювання, розповідь, опис, роздум; світ, оточений, бавитися	Текст, ознаки тексту
25			Зв'язок між реченнями тексту. Абзац. План тексту	Задиркуватий, обкладинка, комахи, пустун, витівник, розбишака, хутчій, наввипередки	Текст, ознаки тексту. Засоби зв'язку речень у тексті (практично)
26			Речення. Види речень за метою висловлювання	Мета висловлювання, розповідне, питальне, спонукальне	Види речень за метою висловлювання
27			Розділові знаки в кінці речень. Звертання в реченнях. Кома при звертанні	Окличне речення, неокличне, знак питання, знак оклику, звертання, крапка, кома, захоплюватися, хвилюватися, звертатися	Розділові знаки в кінці речення. Звертання. Відокремлення звертання

7	8
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння визначати тему та головну думку тексту, його структурні елементи; розрізняти типи текстів. Складання тексту за ілюстраціями та ключовими словами	Виразно читати текст. Визначати тему та головну думку тексту, його структурні елементи; розрізняти типи текстів. Складати текст за ілюстраціями та ключовими словами. Працювати самостійно, в парах і колективно
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння визначати тему та головну думку тексту, його структурні елементи, складати план тексту. Складання тексту за ключовими словами	Виразно читати текст. Визначати тему та головну думку тексту, його структурні елементи; розрізняти типи текстів. Складати текст за ключовими словами. Працювати самостійно, в парах і колективно
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння вживати речення, різні за метою висловлювання в усному мовленні й на письмі. Уміння поширювати речення	Вживати речення, різні за метою висловлювання в усному мовленні й на письмі. Поширювати речення. Працювати самостійно, в парах і колективно
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння правильно інтонувати речення (репліки) в процесі усного мовлення. Уміння запитувати й відповідати на запитання, вживаючи українські форми звертання та етикетну лексику. Уміння поширювати речення	Працювати самостійно, в парах і колективно. Правильно інтонувати речення (репліки) в процесі усного мовлення. Запитувати й відповідати на запитання, вживаючи українські форми звертання та етикетну лексику. Поширювати речення

1	2	3	4	5	6
28			«Галочка» (за О. Іваненко)	Трапитися, гаразд, сперечатися, зніяковіти, окуляри, збагнути, кумедний, куток, наплутати, надзвичайний, велетень, метелик, ворушитися, навмисне, незадоволено	Текст. Поділ тексту на частини. План тексту
29			О. Моторний. «Мудрі поради». Яків Щоголів. «Вчіться, діти»	Дивуватися, радитися, гомін	Текст. Засоби зв'язку речень у тексті (практично)
30			М. Стельмах. «Мій дідусь». «Батьківські поради»	Майстровий люд, січкаря, вітряк, драч, крупорушка, покрівля	Текст. Засоби зв'язку речень у тексті (практично)
31			О. Копиленко. «Пернаті гості»	Кучугури, снігур, зграйка. Назви осілих птахів (актуалізація)	Текст. Засоби зв'язку речень у тексті (практично)

7	8
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Уміння виділяти в тексті основні логічні частини; відповідати на питання за змістом тексту. Уміння слухати і чути інших. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту	Працювати самостійно, в парах і колективно. Виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Виділяти в тексті основні логічні частини; відповідати на питання за змістом тексту. Слухати й чути інших. Переказувати вибірково уривки із тексту
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння аналізувати вірш; оцінювати події, героїв твору; визначати тему та головну думку твору. Уміння слухати й чути інших. Уміння розказувати вірші напам'ять	Аналізувати вірш; оцінювати події, героїв твору; визначати тему та головну думку твору. Слухати й чути інших. Розказувати вірші напам'ять
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Уміння виділяти в тексті основні логічні частини; відповідати на питання за змістом тексту. Уміння слухати й чути інших. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту	Працювати самостійно, в парах і колективно. Виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Виділяти в тексті основні логічні частини; відповідати на питання за змістом тексту. Слухати й чути інших. Переказувати вибірково уривки із тексту
Формування почуття любові й поваги до природи рідного краю	Читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст, виділяти в тексті основні логічні частини; відповідати на питання за змістом тексту

1	2	3	4	5	6
32			А. Спориш. «Зима». М. Шуда. «Прорахувались»	Несподівано, околиця, своєчасно, смітник, бійка, поцупити, гачок, годівничка, терен, шипшина, глід, ретельно, сприяти	Текст. Засоби зв'язку речень у тексті (практично)
33			Народні звичаї та обряди. «Святвечір»	Святвечір, Різдво, Водохреща, задалегідь, досягти, господа, господиня, блукати, дідух, добробут, чільне місце, вдосталь, частування	Текст. Засоби зв'язку речень у тексті (практично)
34			Резервний урок		
35			Головні й другорядні члени речення. Зв'язок слів у реченні	Головні члени речення, другорядні члени речення, підмет, присудок, словосполучення, щоднини, повітря, деревина	Речення, члени речення

7	8
Уміння читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст, виділяти в тексті основні логічні частини; відповідати на питання за змістом тексту. Уміння слухати й чути інших. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту	Слухати й чути інших. Переказувати вибірково уривки із тексту
Формування почуття любові й поваги до природи рідного краю. Уміння читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст, виділяти в тексті основні логічні частини; відповідати на питання за змістом тексту. Уміння слухати й чути інших. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту	Читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст, виділяти в тексті основні логічні частини; відповідати на питання за змістом тексту. Слухати й чути інших. Переказувати вибірково уривки із тексту
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до народних звичаїв та обрядів. Уміння читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст, виділяти в тексті основні логічні частини; відповідати на питання за змістом тексту. Уміння слухати й чути інших. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту	Читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст, виділяти в тексті основні логічні частини; відповідати на питання за змістом тексту. Слухати й чути інших. Переказувати вибірково уривки із тексту
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння будувати речення, вживаючи фразеологізми. Уміння визначати головні й другорядні члени речення. Уміння поширювати речення, складати речення за схемами, доповнювати за запитаннями	Працювати самостійно, в парах і колективно. Будувати речення, вживаючи фразеологізми. Визначати головні й другорядні члени речення. Поширювати речення, складати речення за схемами, доповнювати за запитаннями

1	2	3	4	5	6
36			Складне речення	Складне речення, оголошення, повідомити, зчинити, блискавка, дременути	Будова складного речення
37			Значення слова	Зорі, зоряний, луна, їстівний, зовнішній вигляд, стрункий, лопотіти	Лексикологія (практично)
38			Слова, близькі за значенням (синоніми)	Кмітливий, щирий, злива, ступати, крокувати, човгати, тупцяти, прямувати, холонутути, стигнути, мріяти, клякнути, дубіти, зауважити	Лексикологія (практично). Синоніми
39			Слова, протилежні за значенням (антоніми)	Восени, навесні, клетотати, рудий, дрібний, мряка	Лексикологія (практично). Антоніми

7	8
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння оформлювати думки в усній та письмовій формах з урахуванням мовленнєвої ситуації. Уміння будувати складні речення (з двох простих) за поданим зразком, схемою, вживаючи сполучники	Працювати самостійно, в парах і колективно. Оформлювати думки в усній та письмовій формах з урахуванням мовленнєвої ситуації. Будувати складні речення (з двох простих) за поданим зразком, схемою, вживаючи сполучники
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння будувати речення, вживаючи фразеологізми. Уміння розрізняти значення схожих за звучанням, але різних за значенням слів російської й української мов. Уміння здогадуватися, чому слово так називається (слова, значення яких вмотивоване)	Працювати самостійно, в парах і колективно. Будувати речення, вживаючи фразеологізми. Розрізняти значення схожих за звучанням, але різних за значенням слів російської й української мов. Здогадуватися, чому слово так називається (слова, значення яких вмотивоване)
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння добирати синоніми самостійно й за допомогою словників; вибирати з ряду синонімів найбільш влучний. Уміння складати речення за ілюстраціями та ключовими словами	Працювати самостійно, в парах і колективно. Добирати синоніми самостійно й за допомогою словників; вибирати з ряду синонімів найбільш влучний. Складати речення за ілюстраціями та ключовими словами
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно і в парах. Уміння добирати антоніми самостійно й за допомогою словників	Працювати самостійно і в парах. Добирати антоніми самостійно й за допомогою словників. Будувати речення, вживаючи прислів'я, приказки. Вибирати потрібне слово, щоб вставити замість крапок у реченні та невеликому тексті

1	2	3	4	5	6
40			Багатозначність слів. Пряме й переносне значення слів	Багатозначні слова, голова правління, збори, лагідний, погляд	Лексикологія (практично). Багатозначні слова
41			Основа слова. Закінчення	Основа слова, корінь, префікс, суфікс, закінчення	Будова слова (практично)
42			Спільнокореневі слова. Корінь слова	Споріднені слова, спільнокореневі слова, спільна частина, гаївка	Будова слова (практично). Спільнокореневі слова

7	8
Уміння будувати речення, вживаючи прислів'я, приказки. Уміння вибрати потрібне слово, щоб вставити замість крапок у реченні та невеликому тексті	
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно і в парах. Уміти розрізняти слова, які мають пряме значення й багатозначні. Усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння будувати речення, вживаючи фразеологізми	Працювати самостійно і в парах. Розрізняти слова, які мають пряме значення й багатозначні. Здійснювати аналіз і синтез. Будувати речення, вживаючи фразеологізми
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно і в парах. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння оперувати термінами. Уміння визначати частини слова й до схем добирати слова	Працювати самостійно і в парах. Здійснювати аналіз і синтез. Оперувати термінами. Визначати частини слова й до схем добирати слова
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно і в парах. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння розрізняти споріднені слова та слова, близькі за значенням; форму слова та споріднені слова. Уміння співвідносити прислів'я, приказки з певними життєвими ситуаціями	Працювати самостійно і в парах. Здійснювати аналіз і синтез. Розрізняти споріднені слова та слова, близькі за значенням; форму слова та споріднені слова. Співвідносити прислів'я, приказки з певними життєвими ситуаціями

1	2	3	4	5	6
43			Чергування голосних і приголосних звуків у корені слова	Виявляється, річ, сміливець, подорожній	Будова слова (практично). Чергування в корені слова
44			Повторення вивченого. Підготовка до контрольної роботи		
45			Контрольна робота		
46			«Коли Зима зустрічається з Весною» (за Г. Бондаренко)	Стрітєння, отожд, набриднути, криниця, гурт, різьблений, багаття, вигуки, повідомити	Текст. Засоби зв'язку речень у тексті (практично)
47			Спиридон Вангелі. «Проліски»	Чіпати, гроші, кишенья, цвях, подарунок, годі, гудзик, крамниця, навшпиньки, рухатися, заважати, світанок, обремек	Текст. Засоби зв'язку речень у тексті (практично)

7	8
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння змінювати звуки (голосні та приголосні) при словозміні та словотворенні. Уміння пояснювати значення, яке надають суфікси -ок-, -еньк-, -ик- словам	Працювати самостійно, в парах і колективно. Змінювати звуки (голосні та приголосні) при словозміні та словотворенні. Пояснювати значення, яке надають суфікси -ок-, -еньк-, -ик- словам
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння списувати й писати під диктовку, дотримуючись правил української орфографії та пунктуації	Працювати самостійно, в парах і колективно. Здійснювати аналіз і синтез. Списувати й писати під диктовку, дотримуючись правил української орфографії та пунктуації
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я. Уміння слухати й чути інших. Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства	Виразно читати текст. Працюючи в парах, ставити питання й відповідати на них. Слухати й чути інших. Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я. Уміння слухати й чути інших. Уміння виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Уміння запитувати й відповідати на питання за змістом тексту. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту	Слухати й чути інших. Виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Запитувати й відповідати на питання за змістом тексту. Переказувати вибірково уривки із тексту

1	2	3	4	5	6
48			В. Бичко. «Підсніжник». «Березень»	Роззирнутися, сріблястий, ярі шати, даремно, поволі, танути, зіщулитися, ледь, жменя, проміння, козубенька, струмок	Віршована мова (практично)
49			Т.Г. Шевченко. «Зоре моя вечірняя...», «Світає, край неба палає...»	Сокорина, яр, мріяти, палати, став	Віршована мова (практично)
50			«У школі» (за О. Іваненко)	Завести розмову, дяк, підтримати, гучний, батіг, різка, гамір, підбадьорити, заклопотаний, влучити	Текст, діалог, репліки (активізація). Прислів'я, приказки
51			«Як Квітень до Березня в гості їздив» (казка)	Скрізь, мусити, скаржитися, човен, певне	Текст, діалог, репліки, звертання (активізація)

7	8
Формування почуття любові й поваги до природи рідного краю. Уміння виразно читати віршовані твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Уміння слухати й чути інших. Уміння розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу	Виразно читати віршовані твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Слухати й чути інших. Розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу. Уміння слухати й чути інших	Виразно читати віршовані твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Слухати й чути інших. Розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Уміння запитувати й відповідати на питання за змістом тексту. Уміння слухати й чути інших. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту	Працювати самостійно, в парах і колективно. Виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Запитувати й відповідати на питання за змістом тексту. Слухати й чути інших. Переказувати вибірково уривки із тексту
Формування почуття любові й поваги до природи рідного краю. Уміння правильно інтонувати речення (репліки) в процесі усного мовлення. Уміння читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст	Правильно інтонувати речення (репліки) в процесі усного мовлення. Читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст. Запитувати й відповідати на запитання, вживаючи українські форми звертання й етикетну лексику

1	2	3	4	5	6
52			«Журавлі-веселики» (за В. Чухлібом)	Пустун, бавитися, віт- тя, линути, курликання, чоло, трикутник, вирій, навесні, бо, здолати	Текст, діалог, ре- пліки, звертання (активізація)
53			Вірші про весну укра- їнських і придністров- ських поетів (на вибір учителя)		Віршована мова (практично)
54			Резервний урок		
55			Суфікс. Вимова та пра- вопис суфіксів	Ночівля, прапор, вовна	Будова слова. Творення нових слів за допомо- гою суфіксів

7	8
Уміння запитувати й відповідати на запитання, вживаючи українські форми звертання й етикетну лексику	
Формування почуття любові й поваги до природи рідного краю. Уміння правильно інтонувати речення (репліки) в процесі усного мовлення. Уміння читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст. Уміння запитувати й відповідати на запитання, вживаючи українські форми звертання й етикетну лексику	Правильно інтонувати речення (репліки) в процесі усного мовлення. Читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст. Запитувати й відповідати на запитання, вживаючи українські форми звертання й етикетну лексику
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я. Уміння виразно читати віршовані твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Уміння слухати й чути інших. Уміння розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу	Виразно читати віршовані твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Працюючи у парі та колективно, слухати й чути інших. Розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння пояснювати значення, яке надають суфікси словам. Уміння утворювати прикметники за допомогою суфікса -ськ-. Уміння здійснювати аналіз і синтез	Працювати самостійно, в парах і колективно. Пояснювати значення, яке надають суфікси словам. Утворювати прикметники за допомогою суфікса -ськ-. Здійснювати аналіз і синтез

1	2	3	4	5	6
56			Префікс. Правопис префіксів. Префікси <i>роз-, без-, з-(с-)</i>	Пробачення, турбота, безтурботний, оголошення, безмежжя, вабити	Будова слова. Творення нових слів за допомогою префіксів. Правопис префіксів
57			Апостроф після префіксів	З'їзд, з'юрбитися	Будова слова. Правила написання апострофа
58			Префікси й прийменники	Стіжок, ділянка, прикордонний	Будова слова. Засоби милозвучності (практично)
59			Ненаголошені голосні в корені слова	Наголошений, ненаголошений, схил, схилити, сивина, черга, приміщення, штучний, кислиця, верхівка, майнути	Вимова та правопис наголошених і ненаголошених [е], [и]

7	8
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння пояснювати значення, яке надають словам префікси; утворювати споріднені слова за допомогою префіксів. Уміння правильно писати префікси <i>роз-</i>, <i>без-</i>, <i>з-(с-)</i>. Уміння здійснювати аналіз і синтез	Працювати самостійно, в парах і колективно. Пояснювати значення, яке надають словам префікси; утворювати споріднені слова за допомогою префіксів. Правильно писати префікси <i>роз-</i>, <i>без-</i>, <i>з-(с-)</i>. Уміння здійснювати аналіз і синтез
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння правильно писати префікси, вживати апостроф. Уміння утворювати споріднені слова за допомогою префіксів. Уміння здійснювати аналіз і синтез	Працювати самостійно, в парах і колективно. Правильно писати префікси, вживати апостроф. Утворювати споріднені слова за допомогою префіксів. Здійснювати аналіз і синтез
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння розрізняти схожі префікси та прийменники. Уміння застосовувати засоби милозвучності на письмі. Уміння здійснювати аналіз і синтез	Працювати самостійно, в парах і колективно. Розрізняти схожі префікси та прийменники. Застосовувати засоби милозвучності на письмі. Здійснювати аналіз і синтез
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння розпізнавати ненаголошені [е], [и], застосовувати правило про позначення ненаголошених [е], [и]. Уміння здійснювати аналіз і синтез	Працювати самостійно, в парах і колективно. Розпізнавати ненаголошені [е], [и], застосовувати правило про позначення ненаголошених [е], [и]. Здійснювати аналіз і синтез

1	2	3	4	5	6
60			Дзвінки та глухі приголосні в корені слова	Слизько, мережка, надворі, стежка, навкруги, стрункий, почесний	Чітка вимова дзвінких приголосних. Слова-винятки: <i>легко, нігті, кігті, вогкий</i>
61			Написання слів типу <i>сонце, серце, чесний, клас, група</i>	Обласний, чесний, усний, радісний, совісний, пізній, щасливий, кістлявий, пестливий, хвастливий, сонце, серце	Спрощення в групах приголосних (практично). Фонетичний принцип правопису
62			Контрольна робота		
63			«Одвічні символи» (за В. Скурагівським)	Звичай, одвічний, рушник, пошана, палахкотіти, вправність, вимережений	Текст, тема та головна думка тексту
64			«Плавуча батарея» (за С. Алексєєвим)	Велика Вітчизняна війна, клопіт, знищити, досвідчений, дрібниці, літак, трапитися, тріски	Текст, тема та головна думка тексту

7	8
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння правильно вимовляти приголосні звуки української мови. Уміння записувати слова, словосполучення, речення, орієнтуючись на вимову (фонетичний принцип правопису). Уміння здійснювати аналіз і синтез	Працювати самостійно, в парах і колективно. Правильно вимовляти приголосні звуки української мови. Записувати слова, словосполучення, речення, орієнтуючись на вимову (фонетичний принцип правопису). Здійснювати аналіз і синтез
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно, в парах і колективно. Уміння писати слова цього типу, орієнтуючись на вимову (фонетичний принцип правопису). Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння списувати й писати під диктовку, дотримуючись правил української орфографії та пунктуації	Працювати самостійно, в парах і колективно. Писати слова цього типу, орієнтуючись на вимову (фонетичний принцип правопису). Здійснювати аналіз і синтез. Списувати й писати під диктовку, дотримуючись правил української орфографії та пунктуації
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту. Уміння читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст, відповідати на питання за змістом тексту	Переказувати вибірково уривки із тексту. Читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст, відповідати на питання за змістом тексту
Уміння переказувати вибірково уривки із тексту. Уміння читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст, відповідати на питання за змістом тексту	Переказувати вибірково уривки із тексту. Читати вголос і мовчки; усвідомлювати прочитаний текст, відповідати на питання за змістом тексту. Визначати тему та головну думку твору, інтерпретувати текст відповідно до поставлених завдань

1	2	3	4	5	6
65			Д. Ткач. «Моя мама»	Доведеться, ставний, колишній, шибайголова, дорослий, жартувати, залізниця, збагнути, ненька	Текст, тема та головна думка тексту
66			Вірші А. Малишка, П. Тичини для дітей (за вибором учителя)		Віршована мова (практично)
67			Вірші про літо Н. Делімарська. «Літо в букеті»; В. Поята «Черешня»		Віршована мова (практично)
68			Резервний урок		

7	8
Уміння визначати тему та головну думку твору, інтерпретувати текст відповідно до поставлених завдань. Уміння аналізувати морально-естетичні сторони художнього твору	Аналізувати морально-естетичні сторони художнього твору
Уміння виділити моральний аспект поведінки в сім'ї. Уміння визначати головну думку тексту. Уміння відбирати опорні (ключові) слова для створення власного тексту. Уміння виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Уміння слухати й чути інших	Виділяти моральний аспект поведінки в сім'ї. Визначати головну думку тексту. Відбирати опорні (ключові) слова для створення власного тексту. Виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших
Формування почуття любові й поваги до природи рідного краю. Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу. Уміння слухати й чути інших	Розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу. Працюючи в парі та колективно, слухати і й чути інших
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, природи рідного краю. Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу. Уміння слухати й чути інших	Розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу. Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших

№ п/п	Дата		Тема уроку	Запланований результат. Зміст уроку	
	за планом	фактично		Лексика	Фонетика. Граматика
1	2	3	4	5	6
1			Усне й писемне мовлення. Звуки й букви. Норми української вимови. Правопис	Барвистий, колосся, вудка, вудити, листя, сумний, гілля, вогнище, оселя, верховіття	Активізація: щ–[шч], [дж], [дз], [дз'], [ц], [ц']. Уживання апострофа. Позначення на письмі подовжених м'яких приголосних двома буквами. Відсутність подвоєння у словах <i>клас, група</i>
2			Будова слова. Споріднені слова	Стріха, боронитися	Будова слова. Споріднені слова
3			Текст. Речення. Види речень за метою висловлювання	Пустун, витівник, скельце, мошва, бабка, вайлуватий, кошлатий, ожина, полювати, жарт, щільніше	Типи текстів (розповідь, опис, роздум). Особливості їхньої побудови. Активізація знань про види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні, спонукальні)

Запланований результат. Особистісний і метапредметний	Характеристика діяльності учнів на уроці
7	8
Уміння оформлювати свої думки в усній та письмовій формах з урахуванням мовленнєвої ситуації. Виховувати любов і повагу до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до рідної мови та офіційних мов ПМР. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння самостійно формулювати тему й мету уроку	Оформлювати свої думки в усній та письмовій формах з урахуванням мовленнєвої ситуації. Здійснювати аналіз і синтез. Самостійно формулювати тему й мету уроку
Уміння скласти план вирішення навчальної проблеми разом зі вчителем. Уміння вилучати інформацію, подану в різних формах. Уміння домовлятися й приходити до спільного вирішення у спільній діяльності; ставити питання	Скласти план вирішення навчальної проблеми разом зі вчителем. Вилучати інформацію, подану в різних формах. Домовлятися й приходити до спільного вирішення у спільній діяльності; ставити питання. Оперувати вивченими термінами. Добирати споріднені слова, робити розбір слова за будовою
Формування інтересу до вивчення мови. Уміння самостійно формулювати тему й мету уроку. Уміння користуватися словниками, довідниками. Уміння розрізняти типи текстів. Уміння правильно інтонувати речення та ставити потрібні розділові знаки. Уміння використовувати під час відповіді на запитання з мови українські терміни	Самостійно формулювати тему й мету уроку. Користуватися словниками, довідниками. Розрізняти типи текстів. Правильно інтонувати речення та ставити потрібні розділові знаки. Використовувати під час відповіді на запитання з мови українські терміни

1	2	3	4	5	6
4			Головні та другорядні члени речення	Йти, йти, твердження, доведення, кисличка	Головні (підмет і присудок) та другорядні члени речення
5			Зв'язок слів у реченні	Соняшник, стебло, пелюстки, зірниця, милуватися, парасолька, дрібний	Словосполучення, речення; питання від головного до залежного слова
6			Однорідні члени речення. МД. Аудіювання	Мандрувати, дах	Сполучник. Кома перед сполучниками і (якщо він повторюється), а, але, та (в значенні але)
7			Частини мови. Підготовка до контрольної роботи	Мешканці, іменник, прикметник, дієслово, числівник, займенник	Терміни на позначення частин мови та їхніх граматичних ознак
8			Контрольна робота		

7	8
Формування інтересу до вивчення мови. Уміння самостійно формулювати тему й мету уроку. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння визначати головні та другорядні члени речення	Самостійно формулювати тему й мету уроку. Здійснювати аналіз і синтез. Визначати головні та другорядні члени речення
Уміння складати план вирішення навчальної проблеми разом зі вчителем. Уміння складати речення, поширювати їх; встановлювати зв'язок між словами в реченні. Уміння аналізувати словосполучення в реченні. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору	Складати план вирішення навчальної проблеми разом зі вчителем. Складати речення, поширювати їх; встановлювати зв'язок між словами в реченні. Аналізувати словосполучення в реченні. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору
Уміння самостійно формулювати тему й мету уроку. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння установлювати причинно-наслідкові зв'язки. Уміння поширювати речення однорідними членами; складати речення з однорідними членами зі сполучниками та без них	Самостійно формулювати тему й мету уроку. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Установлювати причинно-наслідкові зв'язки. Поширювати речення однорідними членами; складати речення з однорідними членами зі сполучниками та без них
Уміння виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших згідно з цими критеріями. Уміння слухати й чути інших, намагатися прийняти іншу точку зору. Уміння розрізняти слова — різні частини мови	Виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших згідно з цими критеріями. Слухати й чути інших, намагатися прийняти іншу точку зору. Розрізняти слова — різні частини мови

1	2	3	4	5	6
9			Аналіз контрольної роботи. МД, Прислів'я та приказки		
10			Казки народів Придністров'я. «Сірко». (Українська народна казка)	Хазяїн, здатний, віддячити, копа, жнива, жаги, полумисок	Діалогічне мовлення. Речення зі звертанням
11			Казки народів Придністров'я. «Чабанський пес». (Молдавська народна казка)	Вартовий, чабан, дрючок, неборака, ослін, розбишак, ганьба, герлига, гвалт, з переляку, пильно	Вимова [г], [г]
12			Казки народів Придністров'я. «Добрий Іванчу». (Гагаузька народна казка)	Шлях, млин, борошно, злива, вовна, жибрак, турбота	

7	8
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Уміння вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Уміння слухати й чути інших. Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості фольклорних творів	Почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших. Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості фольклорних творів
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Уміння слухати й чути інших. Уміння читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання. Уміння давати характеристику дійовим особам	Почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших. Читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання. Давати характеристику дійовим особам
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Уміння слухати й чути інших. Уміння читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання. Уміння давати характеристику дійовим особам	Почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших. Читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання. Давати характеристику дійовим особам
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Уміння слухати й чути інших. Уміння читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання. Уміння давати характеристику дійовим особам	Почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших. Читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання. Давати характеристику дійовим особам

1	2	3	4	5	6
13			В. Сухомлинський. Оповідання «Яблуко в осінньому саду», «Сьома дочка»	Шурхотіти, соромитися, дійти згоди	
14			«Надійна людина» (за Євгеном Пермяком)	Випробувач, боягузка, всіляко, цвях, скривдити, ганок	
15			Л. Павленко. «Росамита»	Прагнути, жито, немовля, долоня, наклеп звести, кмітливий, пожежа	Тема й головна думка тексту
16			В. Скуратівський. «Як у серпні дбаємо, так зимою маємо»	Дбати, задвірок, збіжжя, лляне полотно, клопоть, перевесло, кетяг, толока	Текст, тема та го- ловна думка тек- сту, поділ тексту на частини

7	8
Уміння виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших згідно з цими критеріями. Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Уміння слухати й чути інших. Уміння знаходити в тексті художні засоби, усвідомлювати їхню роль. Уміння визначати тему й основну думку тексту	Виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших згідно з цими критеріями. Почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших. Знаходити в тексті художні засоби, усвідомлювати їхню роль. Визначати тему й основну думку тексту
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Уміння слухати й чути інших. Уміння читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання. Уміння давати характеристику дійовим особам	Почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших. Читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання. Давати характеристику дійовим особам
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Уміння слухати й чути інших, намагатися прийняти іншу точку зору, бути готовим коректувати свою точку зору. Уміння визначати тему й основну думку тексту. Уміння ділити текст на частини й добирати заголовки; складати план тексту	Почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших, намагатися приймати іншу точку зору, бути готовим коректувати свою точку зору. Визначати тему й основну думку тексту. Ділити текст на частини й добирати заголовки; складати план тексту
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до рідної мови та офіційних мов ПМР	Виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших. Переказувати вибірково уривки із запропонованих учителем текстів

1	2	3	4	5	6
17			Вірші про осінь. В. Іванович. «Осінь мрійна». МД. Урок виразного читання поезії	Мрійна, мжичка, намисто	
18			Резервний урок		
19			Іменник як частина мова	Сивий, обачний, палац, Київ — Києва	Іменник. Предметність іменників. Іменники — синоніми, антоніми. Багатозначність
20			Рід і число іменників	Адреса, марнувати, руйнувати, похнюпити	Рід: чоловічий, жіночий, середній. Однина та множина іменників

7	8
Уміння виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших. Уміння переказувати вибірково уривки із запропонованих учителем текстів	
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до рідної мови та офіційних мов ПМР. Розвиток умінь розповідати про пори року, добираючи образні слова й вирази. Уміння знаходити в тексті художні засоби, усвідомлювати їхню роль. Розвиток умінь виразно розповідати напам'ять вірші	Розповідати про пори року, добираючи образні слова й вирази. Знаходити в тексті художні засоби, усвідомлювати їхню роль. Виразно розповідати напам'ять вірші
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння самостійно формулювати тему й мету уроку. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Розуміти значення предметності іменників, назв опредмечених ознак і дій. Уміння утворювати ряди однокорених іменників за допомогою суфіксів і префіксів, пояснювати значення утворених слів	Самостійно формулювати тему й мету уроку. Здійснювати аналіз і синтез. Розуміти значення предметності іменників, назв опредмечених ознак і дій. Утворювати ряди однокорених іменників за допомогою суфіксів і префіксів, пояснювати значення утворених слів
Усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова. Уміння працювати самостійно, колективно і в парах	Працювати самостійно, колективно і в парах. Слухати й чути інших, намагатися приймати іншу точку зору, бути готовим коректувати свою точку зору. Вживати іменники в належному їм роді й числі

1	2	3	4	5	6
21			Відміни іменників. Відмінювання	Назви відмінків, відмінювання, відміна	Іменники I–IV відмін. Відмінювання іменників
22			Відмінювання іменників I відміни	Вежа, втома, одужати, рятівниця, озирнутися	Відмінювання іменників I відміни з опорою на таблицю (практично). Особливості вживання іменників в Р.в., Д.в., Ор.в., М.в.
23			Відмінювання іменників II відміни	Вугілля, на гостину, закарбувати, віхола, живиця	Відмінювання іменників II відміни з опорою на таблицю (практично). Особливості відмінювання

7	8
Уміння слухати й чути інших, намагатися прийняти іншу точку зору, бути готовим коректувати свою точку зору. Уміння вживати іменники в належному їм роді й числі	
Усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова. Уміння працювати самостійно, колективно і в парах. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння визначати відмінки іменників; засвоєння назв відмінків і питань до них. Уміння працювати з таблицями	Працювати самостійно, колективно і в парах. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Визначати відмінки іменників; засвоювати назви відмінків і питання до них. Працювати з таблицями
Усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова. Уміння працювати самостійно, колективно і в парах. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння визначати відмінки іменників і змінювати іменники за відмінками. Уміння працювати з таблицями	Працювати самостійно, колективно і в парах. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Визначати відмінки іменників і змінювати іменники за відмінками. Працювати з таблицями
Усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова. Уміння працювати самостійно, колективно і в парах. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння визначати відмінки іменників і змінювати іменники за відмінками. Уміння працювати з таблицями	Працювати самостійно, колективно і в парах. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Визначати відмінки іменників і змінювати іменники за відмінками. Працювати з таблицями

1	2	3	4	5	6
24			Відмінювання іменників III відміни	Боягузтво, стомленість, байдужість, завзятість, заздрість, почуття, відвага, пошана, пишатися	Відмінювання іменників III відміни з опорою на таблицю (практично). Особливості відмінювання
25			Відмінювання іменників IV відміни	Назви дитинчат (актуалізація)	Відмінювання іменників IV відміни з опорою на таблицю (практично). Особливості відмінювання
26			Відмінювання іменників у множині	Ковзанка, криниця, завітати	Відмінювання іменників у множині з опорою на таблицю (практично). Особливості відмінювання
27			Узагальнення вивченого. Підготовка до контрольної роботи	Переможці, захоплюватися, завірюха, хурделиця, завія	Актуалізація набутих знань
28			Контрольна робота		

7	8
Усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова. Уміння працювати самостійно, колективно і в парах. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння визначати відмінки іменників і змінювати іменники за відмінками. Уміння працювати з таблицями	Працювати самостійно, колективно і в парах. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Визначати відмінки іменників і змінювати іменники за відмінками. Працювати з таблицями
Усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова. Уміння працювати самостійно, колективно і в парах. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння визначати відмінки іменників і змінювати іменники за відмінками. Уміння працювати з таблицями	Працювати самостійно, колективно і в парах. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Визначати відмінки іменників і змінювати іменники за відмінками. Працювати з таблицями
Усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова. Уміння працювати самостійно, колективно і в парах. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння визначати відмінки іменників і змінювати іменники за відмінками. Уміння працювати з таблицями	Працювати самостійно, колективно і в парах. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Визначати відмінки іменників і змінювати іменники за відмінками. Працювати з таблицями
Усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння працювати над перекладом тексту, користуватися словником. Уміння працювати з таблицями	Працювати самостійно, колективно і в парах. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Перекладати текст, користуватися словником. Працювати з таблицями

1	2	3	4	5	6
29			Аналіз контрольної роботи. Легенди нашого краю. «Дністер». В. Симоненко. «Виростеш ти, сину...»	Керувати, вразити, прудкий, потічок, пустун, шмаття, завше, туга	
30			Б. Грінченко. «Олеся»	Гетьман, козацтво, відтіля, лаштувати, поперек, ланцюг, здатний, дарма, багновище, узлісся, шабля, джеркотіти, смужка, харч, гуртом	
31			«Колядники» (за Софією Майданською)	Чарівний, кузня, зірка, тішитися, ласощі, волохатий, чудернацький, волюшки	

7	8
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до рідної мови та офіційних мов ПМР. Уміння виробляти критерії оцінки та визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших. Уміння переказувати запропонований учителем текст	Виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших. Складати питання до тексту та відповідати на них. Переказувати запропонований учителем текст
Уміння виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Уміння виділяти в тексті основні логічні частини; відповідати на питання за змістом тексту. Уміння слухати й чути інших. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту. Уміння знаходити в тексті художні засоби, усвідомлювати їхню роль. Уміння давати характеристику дійовим особам	Виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Виділяти в тексті основні логічні частини; відповідати на питання за змістом тексту. Працюючи у парі та колективно, слухати й чути інших. Переказувати вибірково уривки із тексту. Знаходити в тексті художні засоби, усвідомлювати їхню роль. Давати характеристику дійовим особам
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до народних звичаїв та обрядів. Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства. Уміння виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Уміння висловлювати своє ставлення до почутого чи висловленого в процесі діалогу	Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства. Виразно читати літературні твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Висловлювати своє ставлення до почутого чи висловленого в процесі діалогу

1	2	3	4	5	6
32			Колядки, щедрівки		
33			Народні звичаї та обряди. Новий рік. А. Костецький. «Грудень»	Неполоханий, барліг	
34			Резервний урок		
35			Прикметник як частина мови	Гнучкий, запашний, вабити, вороття, меткий, млявий, зоріти, істота	Творення прикметників. Синоніми, антоніми

7	8
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до народних звичаїв та обрядів. Уміння виразно читати віршовані твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Уміння слухати й чути інших. Уміння розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу	Виразно читати віршовані твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Слухати й чути інших. Розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до народних звичаїв та обрядів. Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства. Уміння виразно читати віршовані твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Уміння слухати й чути інших. Уміння розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу	Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства. Виразно читати віршовані твори, використовуючи інтонацію, паузи, відповідний темп. Слухати й чути інших. Розповідати напам'ять, дотримуючись правил літературної вимови, потрібного тону, темпу
Уміння виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших згідно з цими критеріями. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння утворювати прикметники від іменників та прикметників за допомогою суфіксів	Виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших згідно з цими критеріями. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Утворювати прикметники від іменників та прикметників за допомогою суфіксів. Добирати синоніми й антоніми до прикметників. Розрізняти художній і науковий типи текстів; переказувати різні типи текстів

1	2	3	4	5	6
36			Відмінювання прикметників чоловічого й середнього роду в однині	Плідний, мисливець, оксамит, каптан, пагінець	Відмінкові питання прикметників. Відмінювання прикметників чол.р. і сер.р. з опорою на таблицю (практично)
37			Відмінювання прикметників жіночого роду	Відлига, бузковий, зброя, годівниця, карбувати, бурулька	Відмінювання прикметників ж.р. з опорою на таблицю (практично)
38			Відмінювання прикметників у множині		Відмінювання прикметників у множині з опорою на таблицю (практично)

7	8
Уміння добирати синоніми й антоніми до прикметників. Уміння розрізняти художній і науковий типи текстів; переказувати різні типи текстів	
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно та в парах. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння працювати з таблицями. Формування умінь вимовляти й правильно вживати в усному мовленні й на письмі прикметники чоловічого й середнього роду в різних відмінках	Працювати самостійно і в парах. Здійснювати аналіз і синтез. Працювати з таблицями. Вимовляти й правильно вживати в усному мовленні й на письмі прикметники чоловічого й середнього роду в різних відмінках
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно та в парах. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння працювати з таблицями. Формування умінь вимовляти й правильно вживати в усному мовленні й на письмі прикметники жіночого роду в різних відмінках	Працювати самостійно і в парах. Здійснювати аналіз і синтез. Працювати з таблицями. Вимовляти й правильно вживати в усному мовленні й на письмі прикметники жіночого роду в різних відмінках
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно та в парах. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння працювати з таблицями. Формування умінь вимовляти й правильно вживати в усному мовленні й на письмі прикметники у множині в різних відмінках	Працювати самостійно і в парах. Здійснювати аналіз і синтез. Працювати з таблицями. Вимовляти й правильно вживати в усному мовленні й на письмі прикметники у множині в різних відмінках

1	2	3	4	5	6
39			Тренувальні вправи з теми «Прикметник»		Типи текстів. Заголовок. Тема та головна думка тексту. Закінчення прикметників
40			Займенник як частина мови	Вігання, поверх	Уживання займенників
41			Особові займенники	Скрізь, ковдра, мірошник	Відмінювання особових займенників з опорою на таблицю (практично)
42			Контрольна робота		

7	8
Уміння виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших згідно з цими критеріями. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння розрізняти типи текстів; добирати до текстів заголовки. Уміння утворювати сполучення іменників з прикметниками, вжитими в різних відмінках. Уміння працювати з таблицями. Уміння вживати прикметники, будуючи власне висловлювання	Виробляти критерії оцінки й визначати ступінь успішності своєї роботи та роботи інших згідно з цими критеріями. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Розрізняти типи текстів; добирати до текстів заголовки. Утворювати сполучення іменників з прикметниками, вжитими в різних відмінках. Працювати з таблицями. Вживати прикметники, будуючи власне висловлювання
Формування мовленнєвої культури школярів. Уміння працювати самостійно та в парах. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння розрізняти особові, присвійні, вказівні займенники. Уміння використовувати займенники для усунення одноманітного повторювання слів під час побудови текстів. Уміння працювати з таблицями	Працювати самостійно і в парах. Здійснювати аналіз і синтез. Розрізняти особові, присвійні, вказівні займенники. Використовувати займенники для усунення одноманітного повторювання слів під час побудови текстів. Працювати з таблицями
Уміння складати план вирішення навчальної проблеми разом із вчителем. Уміння слухати й чути інших, намагатися прийняти іншу точку зору, бути готовим коректувати свою точку зору. Вживання відмінкових форм особових займенників при побудові словосполучень. Уміння працювати з таблицями	Складати план вирішення навчальної проблеми разом із вчителем. Слухати й чути інших, намагатися прийняти іншу точку зору, бути готовим коректувати свою точку зору. Вживати відмінкових форм особових займенників при побудові словосполучень. Працювати з таблицями

1	2	3	4	5	6
43			Аналіз контрольної роботи. М. Вороний. «Євшан-зілля»	Літопис, гудець, крадькома, зрада, злодій, негода, бренькіт, пустка, байдужий, порятунок, бадилля, небога	
44			Л. Глібов. Загадки. Байка «Коник-стрибунець»	Байка, коник, змалку, досхочу, не вгаваючи, непереливки, вдача, жупан	
45			Л. Українка. «Мамо, іде вже зима», «Спить озеро»	Дбати, байдуже, навісна, рипіти, намет	
46			Л. Українка. «Лелія»	Шибка, смужка, додолу, світло, тремтіти, кучері, простягнути, торкнутися, жодний, погорда, бриніти, линути, справжній, крамниця, досить, напрочуд, діамант, зникнути	

7	8
Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння визначати тему й основну думку тексту; давати характеристику дійовим особам. Розвиток навичок виразно читати віршований текст, правильно інтонувати речення, попередньо роблячи розмітку логічних пауз та пауз у кінці рядків вірша, виділяючи важливі слова	Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Визначати тему й основну думку тексту; давати характеристику дійовим особам. Виразно читати віршований текст, правильно інтонувати речення, попередньо роблячи розмітку логічних пауз та пауз у кінці рядків вірша, виділяючи важливі слова
Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння визначати тему й основну думку тексту; давати характеристику дійовим особам. Розвиток навичок виразно читати віршований текст, правильно інтонувати речення, попередньо роблячи розмітку логічних пауз та пауз у кінці рядків вірша, виділяючи важливі слова	Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Визначати тему й основну думку тексту; давати характеристику дійовим особам. Виразно читати віршований текст, правильно інтонувати речення, попередньо роблячи розмітку логічних пауз та пауз у кінці рядків вірша, виділяючи важливі слова
Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Розвиток навичок виразно читати віршований текст, правильно інтонувати речення, попередньо роблячи розмітку логічних пауз та пауз у кінці рядків вірша, виділяючи важливі слова. Уміння знаходити в тексті художні засоби, усвідомлювати їхню роль. Розвиток умінь виразно розповідати напам'ять вірші	Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Виразно читати віршований текст, правильно інтонувати речення, попередньо роблячи розмітку логічних пауз та пауз у кінці рядків вірша, виділяючи важливі слова. Знаходити в тексті художні засоби, усвідомлювати їхню роль. Виразно розповідати напам'ять вірші
Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння визначати тему й основну думку тексту; давати характеристику дійовим особам. Розвиток умінь читати мовчки незнайомий текст і розуміти прочитане	Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Визначати тему й основну думку тексту; давати характеристику дійовим особам. Читати мовчки незнайомий текст і розуміти прочитане. Читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання

1	2	3	4	5	6
47			І. Франко. «Засць і Ведмідь»	Дужий, лютий, господарювати, рада, знущатися, ошукати, страва, наздогін, луна, шодуху, вдосвіта, дряпати, пазурі	
48			Дніпрова Чайка. «Коза-дереза»	Гребелька, негоже, несамовитий, власний, не до речі, кирея, сіряк	
49			«Тарасові пісні» (за О. Іваненко). Поезія Т.Г. Шевченка	Заповіт, хвиля, ген, кайдани, кобзар, де-де, човен, сич, веселка, туга, попідтинню, тин, сіромаха	

7	8
Розвиток навичок читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання	
Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння визначати тему й основну думку тексту; давати характеристику дійвовим особам. Розвиток умінь читати мовчки незнайомий текст і розуміти прочитане. Розвиток навичок читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання	Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Визначати тему й основну думку тексту; давати характеристику дійвовим особам. Читати мовчки незнайомий текст і розуміти прочитане. Читати в особах, добираючи потрібний темп, тон, інтонацію читання
Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Розвиток навичок виразно читати віршований текст, правильно інтонувати речення, попередньо роблячи розмітку логічних пауз та пауз у кінці рядків вірша, виділяючи важливі слова. Уміння знаходити в тексті художні засоби, усвідомлювати їхню роль	Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Виразно читати віршований текст, правильно інтонувати речення, попередньо роблячи розмітку логічних пауз та пауз у кінці рядків вірша, виділяючи важливі слова. Знаходити в тексті художні засоби, усвідомлювати їхню роль
Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Розвиток навичок виразно читати віршований текст, правильно інтонувати речення, попередньо роблячи розмітку логічних пауз та пауз у кінці рядків вірша, виділяючи важливі слова. Уміння знаходити в тексті художні засоби, усвідомлювати їхню роль. Розвиток умінь виразно розповідати напам'ять вірші	Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Виразно читати віршований текст, правильно інтонувати речення, попередньо роблячи розмітку логічних пауз та пауз у кінці рядків вірша, виділяючи важливі слова. Знаходити в тексті художні засоби, усвідомлювати їхню роль. Виразно розповідати напам'ять вірші

1	2	3	4	5	6
50			«Березень» (за В. Скуратівським)	Припічок, вузлик, на- сіння, подив, незабаром, стужавіти, кухлик, на- гальний, напій, чаклу- вати, діжа, смакота, спрага, скриня, дотепом, по-іншому, прихильник, блискавка, скло, байбак	
51			Спиридон Вангелі. «Весна»		
52			«Зустріч весни» (за В. Скуратівським)	Нараз, перегуки, подин- ці, левада, літня людина, вигін, гурт, коло, подо- ляночка, зусібіч, галузка, враження, невдовзі, опу- дало, лялька	

7	8
Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння визначати тему й основну думку тексту. Розвиток умінь читати мовчки незнайомий текст і розуміти прочитане	Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Визначати тему й основну думку тексту. Читати мовчки незнайомий текст і розуміти прочитане
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до природи рідного краю. Уміння слухати й чути інших, намагатися прийняти іншу точку зору, бути готовим коректувати свою точку зору. Уміння установлювати причинно-наслідкові зв'язки	Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших, намагатися прийняти іншу точку зору, бути готовим коректувати свою точку зору. Установлювати причинно-наслідкові зв'язки
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до народних звичаїв та обрядів. Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння визначати тему й основну думку тексту. Уміння слухати й чути інших. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту	Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Визначати тему й основну думку тексту. Слухати й чути інших. Переказувати вибірково уривки із тексту

1	2	3	4	5	6
53			Вірші українських і придністровських поетів про весну		
54			Резервний урок		
55			Дієслово. Часи дієслова	Повідомити, теревені правити, випробовування, звідкіля, щогла	Часи дієслова: теперішній час, майбутній час, минулий час
56			Змінювання дієслів теперішнього й майбутнього часів за особами й числами	Понад усе, кермо, озиратися	Змінювання дієслів за особами та числами з опорою на таблицю (практично). Суфікс -в- у дієсловах чоловічого роду минулого часу. Вимова та написання дієслів на -иця, -ться . Дієслова на -ся
57			Неозначена форма дієслова		Дієслівний суфікс -ти- (практично)

7	8
Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Розвиток навичок виразно читати віршований текст, правильно інтонувати речення, попередньо роблячи розмітку логічних пауз та пауз у кінці рядків вірша, виділяючи важливі слова. Розвиток умінь виразно розповідати напам'ять вірші	Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Виразно читати віршований текст, правильно інтонувати речення, попередньо роблячи розмітку логічних пауз та пауз у кінці рядків вірша, виділяючи важливі слова. Виразно розповідати напам'ять вірші
Формування мотиву, що реалізує потребу в соціально значимій діяльності. Уміння здійснювати аналіз і синтез. Уміння знаходити дієслова в тексті, визначати їхні граматичні ознаки. Уміння утворювати однокореневі дієслова за допомогою префіксів, пояснювати значення таких дієслів. Уміння розрізняти часи дієслів за допомогою запитань	Здійснювати аналіз і синтез. Знаходити дієслова в тексті, визначати їхні граматичні ознаки. Утворювати однокореневі дієслова за допомогою префіксів, пояснювати значення таких дієслів. Розрізняти часи дієслів за допомогою запитань
Усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова. Уміння працювати самостійно, колективно та в парах. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння будувати словосполучення й речення з дієсловами в різних особових формах теперішнього й майбутнього часів. Уміння працювати з таблицями	Працювати самостійно, колективно та в парах. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Будувати словосполучення й речення з дієсловами в різних особових формах теперішнього й майбутнього часу. Працювати з таблицями
Уміння працювати самостійно, колективно та в парах	Працювати самостійно, колективно та в парах. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору

1	2	3	4	5	6
58			Дієвідміни	Затишок, вік, непевний, підніжжя, де-не-де	Поділ дієслів на дієвідміни (практично)
59			Тренувальні вправи. Підготовка до контрольної роботи		
60			Контрольна робота		

7	8
Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння спостерігати й пояснювати роль дієслів у текстах-розповідях, описах, будувати тексти-описи явищ природи з використанням дієслів. Формування поняття про неозначену форму дієслова, де вона найчастіше вживається та яке значення передається з допомогою цієї форми	Спостерігати й пояснювати роль дієслів у текстах-розповідях, описах, будувати тексти-описи явищ природи з використанням дієслів
Уміння працювати самостійно, колективно та в парах. Уміння визначати дієвідміну дієслів, правильно вживати е, є, и, ї. Уміння будувати словосполучення й речення з дієсловами в різних особових формах. Уміння працювати з таблицями	Працювати самостійно, колективно та в парах. Визначати дієвідміну дієслів, правильно вживати е, є, и, ї. Будувати словосполучення й речення з дієсловами в різних особових формах. Працювати з таблицями
Усвідомлення відповідальності до вимовленого й написаного слова. Уміння працювати самостійно, колективно та в парах. Уміння вибрати із синонімічного ряду дієслів те, яке найбільше відповідає змісту висловлювання, уміння уникати одноманітності у використанні дієслів із значенням мовлення, мислення, руху при побудові тексту. Повторення знань та закріплення граматичних умінь: побудова словосполучень і речень з дієсловами в різних особових формах теперішнього й майбутнього часу	Працювати самостійно, колективно та в парах. Вибирати із синонімічного ряду дієслів те, яке найбільше відповідає змісту висловлювання, уникати одноманітності у використанні дієслів із значенням мовлення, мислення, руху при побудові тексту

1	2	3	4	5	6
61			Аналіз контрольної роботи. «Берегиня» (за В. Скуратівським)	Кортить, шпетко, постривати, клопоти, оберег, трохи, горище, комин	
62			І. Процьків. «Легенда про матерів»	Узбережжя, влаштувати, безодня, міць, вродливий	
63			Б. Грінченко. «Ксеня»	Мисник, цівка, вагатися, скарб, зненацька, чепурний, навмисне, ляяти, бідкатися, виразка, утнути	
64			Спиридон Вангелі. «Батьківська хата», «Каса маре». Л. Компанієць. «Твоя земля»	Хвіртка, крок	

7	8
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до народних звичаїв та обрядів. Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння слухати й чути інших. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту	Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства. Висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Слухати й чути інших. Переказувати вибірково уривки із тексту
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Уміння вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Уміння слухати й чути інших. Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості фольклорних творів	Почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Слухати й чути інших. Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості фольклорних творів
Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з історії та народознавства. Уміння визначати тему й основну думку тексту. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Уміння слухати й чути інших. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту	Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з історії та народознавства. Визначати тему й основну думку тексту. Уміння висловлювати й обґрунтовувати свою точку зору. Слухати й чути інших. Переказувати вибірково уривки із тексту
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до народних звичаїв та обрядів. Уміння аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства	Аналізувати морально-естетичні аспекти й особливості творів, що містять інформацію з народознавства. Слухати й чути інших. Переказувати вибірково уривки із тексту

1	2	3	4	5	6
65			В. Нестайко. «Тореадори з Васюківки»	Халепа, зненацька, злодійкувато, второпати, закордонний, оплески, плахта, спадщина, ставок, щодуху, багнука	
66			Петро Данич. «Шарик»	Мальовничий, запрягнутися, курінь, зізнання, сутінки, двигун, перешкода, розпачливо, зайвий	
67			В. Сухомлинський. «Скільки ж ранків я проспав»		
68			Резервний урок		

7	8
Уміння слухати й чути інших. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту	
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Уміння вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Уміння слухати й чути інших. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту. Розвиток умінь розуміти характер дійових осіб, давати їм характеристику, в тому числі й за вчинками	Почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Слухати й чути інших. Переказувати вибірково уривки із тексту. Розуміти характер дійових осіб, давати їм характеристику, в тому числі й за вчинками
Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Уміння вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Уміння слухати й чути інших. Уміння переказувати вибірково уривки із тексту. Розвиток умінь розуміти характер дійових осіб, давати їм характеристику, в тому числі й за вчинками	Почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Слухати й чути інших. Переказувати вибірково уривки із тексту. Розуміти характер дійових осіб, давати їм характеристику, в тому числі й за вчинками
Формування почуття любові й поваги до своєї Батьківщини, до народів, що проживають на території Придністров'я, до природи рідного краю. Уміння установлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формування уміння почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Уміння вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Уміння слухати й чути інших	Установлювати причинно-наслідкові зв'язки. Почувати красу й виразність мовлення, удосконалювати власне мовлення. Вибирати потрібний тон, силу голосу, темп мовлення. Працюючи в парі та колективно, слухати й чути інших

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. **Хорошковська О.Н.** Українська мова. 1 клас.
2. **Хорошковська О.Н.** Українська мова. 2 клас.
3. **Хорошковська О.Н.** Українська мова. 3 клас.
4. **Хорошковська О.Н.** Українська мова. 4 клас.
5. Таблиці.
6. Портрети українських письменників.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Місце предмета в навчальному плані	13
Ціннісні орієнтири змісту навчального предмета	14
Результати вивчення навчального предмета	
1 клас	15
2 клас	17
3 клас	21
4 клас	26
Зміст програми	
1 клас	31
2 клас	35
3 клас	39
4 клас	47
Календарно-тематичне планування	
1 клас	58
2 клас	72
3 клас	98
4 клас	132
Матеріально-технічне забезпечення	168